

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Sprawozdanie z działalności **UOKiK – rok 2021**

Sprawozdanie z działalności **UOKIK – rok 2021**

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Warszawa 2022

SPIS TREŚCI

01

SŁOWO WSTĘPNE 4
UOKIK – KLUCZOWE
INFORMACJE 6

OCHRONA KONKURENCJI

1.1 PRAKTYKI OGRANICZAJĄCE
KONKURENCJĘ 14
1.2 KONTROLA KONCENTRACJI 25
1.3 POMOC PUBLICZNA 32
1.4 PRZEWAGA KONTRAKTOWA 37
1.5 ZATORY PŁATNICZE 42

02

OCHRONA KONSUMENTÓW

2.1 PRAKTYKI NARUSZAJĄCE ZBIOROWE INTERESY
KONSUMENTÓW I NIEDOZWOLONE
POSTANOWIENIA WZORCÓW UMÓW 48
2.2 NADZÓR NAD INSPEKCJĄ HANDLOWĄ 61
2.3 BEZPIECZEŃSTWO PRODUKTÓW
I NADZÓR RYNKU 70
2.4 LABORATORIA 75
2.5 SYSTEM POZASĄDOWEGO ROZWIĄZYWANIA
SPORÓW 77
2.6 WSPÓŁPRACA Z RZECZNIKAMI KONSUMENTÓW
I ORGANIZACJAMI KONSUMENCKIMI 80
2.7 EUROPEJSKIE CENTRUM
KONSUMENCKIE 82

03

3.1 BADANIA RYNKOWE 86
3.2 TWORZENIE REGULACJI
PRAWNYCH 88
3.3 DZIAŁALNOŚĆ
INFORMACYJNO-
-EDUKACYJNA 92
3.4 WSPÓŁPRACA
MIĘDZYNARODOWA 98

Tomasz Chrósty

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Cyfrowa transformacja i rozwój e-handlu niosą ze sobą istotny potencjał dla rozwoju gospodarki, a także nowe wyzwania dla działań służących zapewnieniu uczciwej konkurencji i ochrony konsumentów. Zachodzące zmiany znajdują odzwierciedlenie zarówno w nowych rozwiązaniach prawnych, jak i decyzjach właściwych organów, w szczególności Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Podejmowane na rynku interwencje coraz częściej dotyczą kwestii związanych z funkcjonowaniem przedsiębiorców i konsumentów na rynkach cyfrowych, a także naruszeń prawa z wykorzystaniem nowych technologii.

Przykładem mogą być postępowania antymonopolowe w zakresie ograniczania dystrybutorom sprzedaży produktów przez internet, ustalania minimalnych cen na towary sprzedawane online czy też działania w sprawie nadużywania pozycji dominującej na rynku zindywidualizowanych, internetowych usług reklamowych. Jednocześnie w zakresie ochrony konkurencji priorytetem Prezesa UOKiK pozostaje wykrywanie niedozwolonych porozumień pomiędzy przedsiębiorcami, w tym nieuczciwych praktyk przedsiębiorców w zamówieniach publicznych, a także nadużywania pozycji dominującej. Warto zauważyć, że połowa wszczętych w 2021 r. postępowań w sprawach praktyk ograniczających konkurencję dotyczyła właśnie zmów przetargowych.

Intensyfikujemy także wysiłki dotyczące ochrony osób kupujących w sieci, m.in. poprzez eliminowanie mechanizmów, które mogą zniekształcać wybory konsumenckie. W 2021 r. interweniowaliśmy w sprawie platform prezentujących opinie konsumenckie, a także rozpoczęliśmy weryfikację działań influencerów. Rynki cyfrowe sprzyjają upowszechnianiu różnego typu inwestycji alternatywnych i zagrożeniom z tym związanym, takim jak zakazane prawem systemy promocyjne typu piramida, stąd również nasze działania w tym zakresie.

Do eliminacji tego typu zagrożeń szczególnie ważne są sankcje nakładane na osoby promujące takie systemy oraz na menadżerów firm, którzy dopuszczają się naruszeń. Warto zaznaczyć, że w 2021 r. Prezes UOKiK po raz pierwszy ukarał osoby zarządzające odpowiedzialne za naruszenie zbiorowych interesów konsumentów. Rok wcześniej, analogiczne rozwiązanie zostało zastosowane po raz pierwszy wobec osób łamiących prawo konkurencji. W 2021 r. łączne sankcje finansowe dla osób zarządzających wyniosły ponad 2 mln zł.

Identyfikacja nieuczciwych praktyk na rynkach cyfrowych była także obecna na forum współpracy międzynarodowej. Towarzyszyła Dialogowi Konsumentkiemu organizowanemu przez Komisję Europejską i UOKiK w 2021 r., a także zaangażowaniu ekspertów Urzędu w Szczyt ONZ w Katowicach, podczas którego prezentowaliśmy m.in. możliwość zastosowania sztucznej inteligencji (AI) dla wzmocnienia skuteczności działań UOKiK. W 2021 r. wspólnie z GovTech Polska przeprowadziliśmy i rozstrzygnęliśmy z sukcesem konkurs, którego celem jest zaprojektowanie narzędzia opartego o uczenie maszynowe do analizowania treści umów pod kątem występowania w nich niedozwolonych postanowień. Zwiększy to efektywność i skuteczność działania UOKiK w wykrywaniu nieprawidłowości we wzorcach umownych. Kolejny projekt z wykorzystaniem AI ma służyć identyfikowaniu opinii konsumentów na temat bezpieczeństwa produktów i ich jakości, przy uwzględnieniu zagadnienia podwójnej jakości. W 2021 r. projekt ten został wybrany do realizacji w ramach strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Zdobyte w tym obszarze doświadczenia będą w przyszłości wspierały również identyfikację zmów przetargowych, stanowiących szczególną formę niedozwolonych prawem porozumień ograniczających konkurencję.

Odpowiedzią na wyzwania związane z rozwojem e-handlu są również zmiany legislacyjne. W 2021 r. UOKiK był zaangażowany w implementację tzw. dyrektywy Omnibus, której celem jest zapewnienie konsumentom większej przejrzystości podczas zakupów w internecie. Skuteczna ochrona konsumentów i konkurencji na rynku unijnym wymaga także wzmocnienia kompetencji organów krajowych. W tym zakresie kontynuowaliśmy prace nad rozwiązaniami prawnymi, które mają na celu finalizację wdrożenia do polskiego porządku prawnego rozporządzenia CPC (wzmocnienie uprawnień Prezesa UOKiK w świecie cyfrowym) oraz implementację dyrektywy ECN+ (wzmocnienie egzekwowania prawa konkurencji). Jednocześnie w 2021 r. wprowadziliśmy istotne rozwiązania prawne, w tym nowe regulacje dotyczące przewagi kontraktowej i ochrony konsumentów nabywających nieruchomości na rynku pierwotnym (tzw. ustawa deweloperska).

Opisane inicjatywy to tylko fragment naszej aktywności. Jak co roku podejmowaliśmy liczne działania m.in. w zakresie kontroli koncentracji, w ramach Inspekcji Handlowej czy monitorowania pomocy publicznej, wspierając tym samym konsumentów, przedsiębiorców i polską gospodarkę. Informacje na ten temat znajdują Państwo zarówno w raporcie, jak i w aktualnościach na naszej stronie internetowej. Życzę owocnej lektury!

Tomasz Chrósty

UOKiK – KLUCZOWE INFORMACJE

Kim jesteśmy?

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest centralnym organem administracji rządowej odpowiedzialnym za kształtowanie i realizację polityki ochrony konkurencji i konsumentów w Polsce¹.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zapewnia realizację zadań organu. Działalność instytucji finansowana jest z budżetu państwa.

Misją Urzędu jest podnoszenie poziomu dobrobytu konsumentów poprzez skuteczną ochronę ich interesów oraz wspieranie rozwoju konkurencji, z poszanowaniem zasad otwartości i dialogu w relacjach z uczestnikami rynku.

Co robimy?

Zadania UOKiK koncentrują się na zapewnieniu odpowiednich warunków dla funkcjonowania konkurencji, a także ochronie interesów i bezpieczeństwa konsumentów.

Kierownictwo

Prezes UOKiK

Tomasz Chrósty (funkcję pełni od 27 stycznia 2020 r.)

Dyrektor Generalny

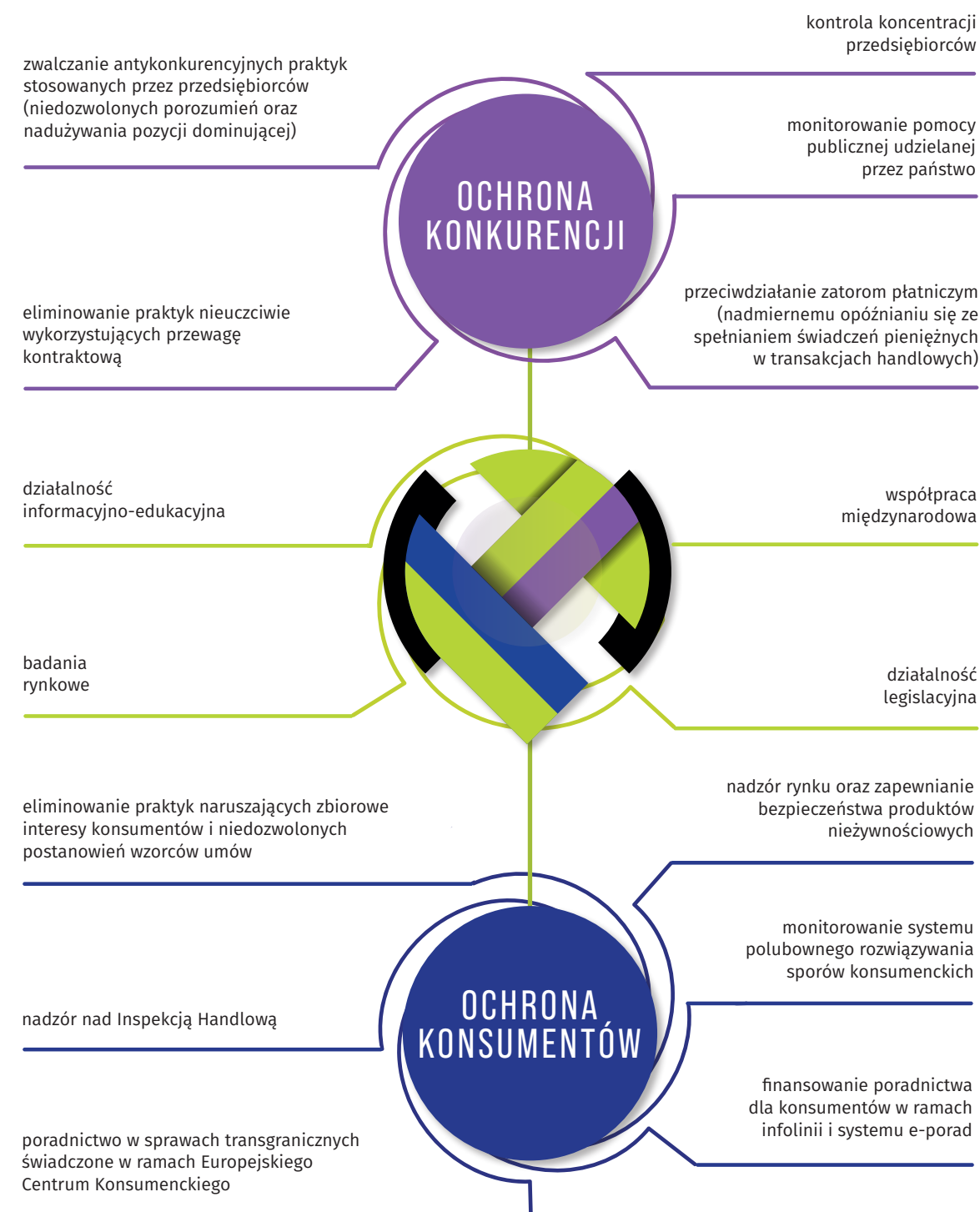
Katarzyna Prus-Stachyra (funkcję pełni od 1 września 2020 r.)

¹ Zagadnienia ustrojowe zostały uregulowane w ustawie z dnia

16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275),

zwanej dalej „ustawą okik”.

OBSZARY DZIAŁANIA PREZESA UOKiK

UOKiK W LICZBACH – 2021 R.

108

MLN ZŁ

BUDŻETU²

988

DECYZJI, W TYM:

343

W OBSZARZE OCHRONY
KONKURENCJI

645

W OBSZARZE OCHRONY
KONSUMENTÓW

486,1

MLN ZŁ

KAR PIENIĘŻNYCH NAŁOŻONYCH PRZEZ PREZESA UOKiK,
W TYM:

127,3 mln zł za praktyki ograniczające konkurencję
blisko **150 mln zł** za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów
blisko **2 mln zł** na osoby zarządzające w związku ze stosowaniem praktyk ograniczających konkurencję
550 tys. zł na osoby zarządzające w związku ze stosowaniem praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów
3,3 mln zł w związku z uznaniem postanowień wzorca umowy za niedozwolone

200 mln zł za nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej
1,4 mln zł za generowanie zatorów płatniczych
164,5 tys. zł za naruszenia w związku z ustawą o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku
178 tys. zł w zakresie ogólnego bezpieczeństwa produktów
660,2 tys. zł za nieudzielenie informacji/udzielenie nieprawdziwych/wprowadzających w błąd informacji
650 tys. zł za brak współdziałania w toku kontroli/przeszukania

155,2

MLN ZŁ

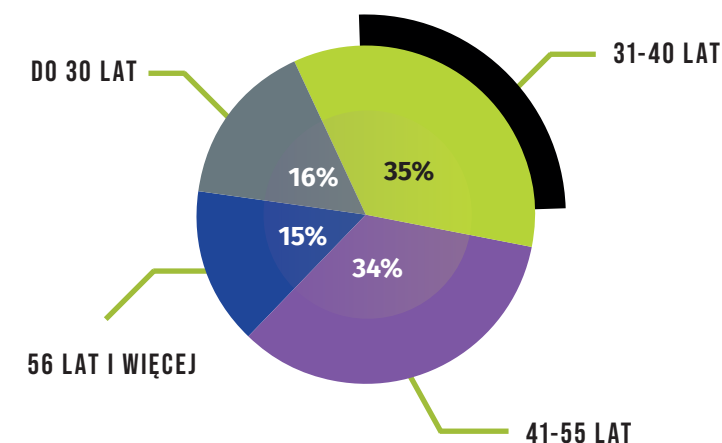
KAR PIENIĘŻNYCH WPŁACONYCH PRZEZ PRZEDSIĘBIORCÓW³

STRUKTURA ZATRUDNIENIA

568

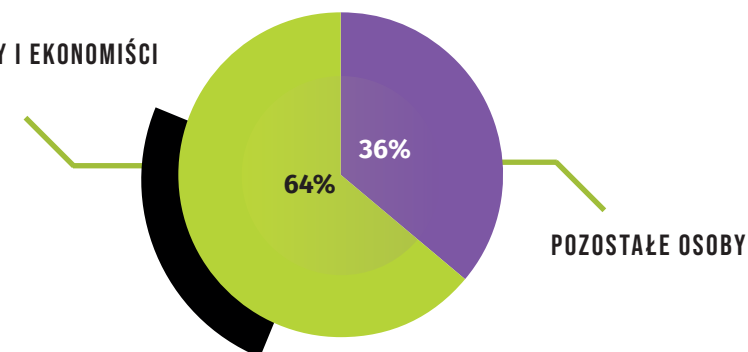
PRACOWNIKÓW⁴

WIEK

WYKSZTAŁCENIE

PRAWNICY I EKONOMIŚCI

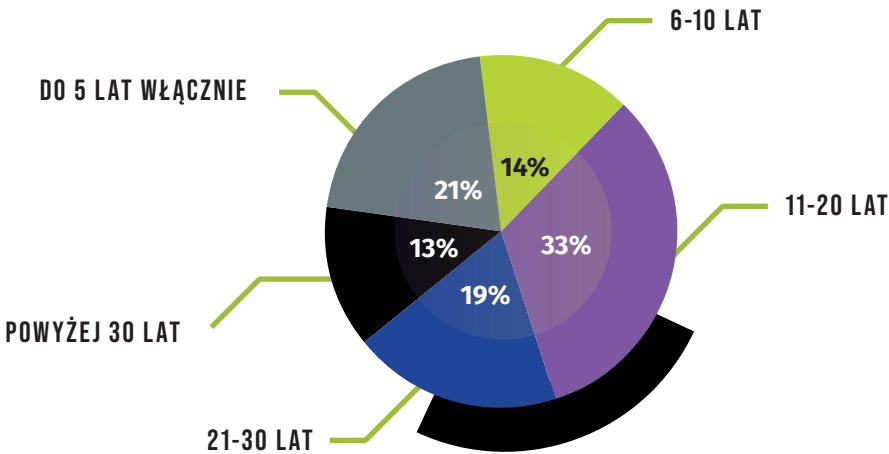
² Budżet zrealizowany w 2021 r.

³ Kary wynikające z prawomocnych decyzji Prezesa UOKiK, wydanych

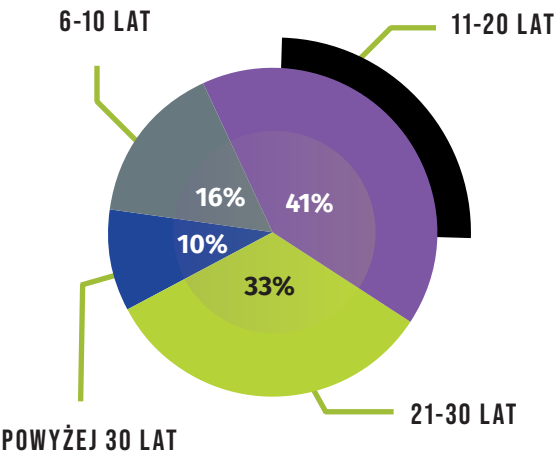
również przed 2021 r.

⁴ Stan na 31 grudnia 2021 r.

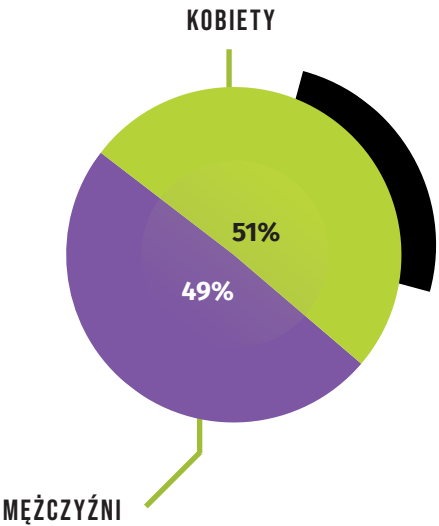
STAŻ PRACY OGÓŁEM

STANOWISKA WYŻSZE - STAŻ PRACY

STANOWISKA WYŻSZE - PŁEĆ

STRUKTURA ORGANIZACYJNA⁵

BIURA

Biuro Prezesa
Biuro Współpracy Międzynarodowej
Biuro Kadr, Szkolenia i Organizacji
Biuro Finansowe
Biuro Administracyjne
Biuro Informatyki i Ochrony

DELEGATURY

Delegatura w Bydgoszczy
Delegatura w Gdańsku
Delegatura w Katowicach
Delegatura w Krakowie
Delegatura w Lublinie
Delegatura w Łodzi
Delegatura w Poznaniu
Delegatura we Wrocławiu

DEPARTAMENTY

Departament Ochrony Konkurencji
Departament Przeciwdziałania Zmowom Przetargowym
Departament Kontroli Koncentracji
Departament Monitorowania Pomocy Publicznej
Departament Przewagi Kontraktowej
Departament Postępowań w Sprawach Zatorów Płatniczych
Departament Wsparcia Postępowań w Sprawach Zatorów Płatniczych
Departament Rozwoju Analiz
Departament Ochrony Zbiorowych Interesów Konsumentów
Departament Inspekcji Handlowej
Departament Nadzoru Rynku
Departament Laboratoriów
Departament Analiz Rynku
Departament Prawny
Departament Komunikacji

⁵ Stan na 31 grudnia 2021 r.

1.1
PRAKTYKI OGRANICZAJĄCE
KONKURENCJĘ

1.2
KONTROLA KONCENTRACJI

1.3
POMOC PUBLICZNA

1.4
PRZEWAGA KONTRAKTOWA

1.5
ZATORY PŁATNICZE

01

PRAKTYKI OGRANICZAJĄCE
KONKURENCJĘ

KONTROLA KONCENTRACJI

POMOC PUBLICZNA

PRZEWAGA KONTRAKTOWA

ZATORY PŁATNICZE

OCHRONA KONKURENCJI

1.1

PRAKTYKI OGRANICZAJĄCE KONKURENCJĘ

Do podstawowych zadań Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów należy przeciwdziałanie praktykom, które ograniczają uczciwą rywalizację między przedsiębiorcami, zwalczanie nieprawidłowości oraz promowanie rozwiązań służących rozwojowi konkurencji na rynku.

Do praktyk ograniczających konkurencję zalicza się **antykonkurencyjne porozumienia** oraz **nadużywanie pozycji dominującej**. Prawo zakazuje przedsiębiorcom dokonywania jakichkolwiek uzgodnień, których celem lub skutkiem jest eliminowanie, ograniczenie lub zniekształcenie konkurencji. Niedozwolone porozumienia mogą w szczególności polegać na wspólnym ustalaniu cen (zmowa cenowa), uzgadnianiu warunków ofert w przetargach (zmowa przetargowa), podziale rynku ze względu na terytorium, towary lub grupy klientów lub wymianie poufnych informacji. Porozumienia niezgodne z regułami konkurencji mogą zawierać zarówno konkurenci, jak i przedsiębiorcy działający na różnych szczeblach obrotu. Z kolei nadużywanie pozycji dominującej to zachowanie podmiotu posiadającego znaczną siłę rynkową, która umożliwia mu podejmowanie działań niezależnie od konkurentów, kontrahentów i konsumentów oraz prowadzi do zakłócenia konkurencji na rynku. Może ono polegać np. na narzucaniu nieuczciwych cen, eliminowaniu konkurentów lub blokowaniu wejścia na rynek nowym podmiotom.

W celu eliminowania praktyk ograniczających konkurencję Prezes UOKiK prowadzi postępowania administracyjne. W przypadku podejrzenia, że mogło dojść do naruszenia przepisów antymonopolowych, wszczynane jest postępowanie wyjaśniające. Jest ono prowadzone w sprawie, a nie przeciwko konkretnemu podmiotowi. Jeśli zebrany materiał potwierdzi podejrzenia Urzędu, jego rezultatem może być wszczęcie postępowania antymonopolowego w sprawie praktyk ograniczających konkurencję i przedstawienie zarzutów konkretnemu przedsiębiorcy, a w określonych przypadkach również osobie lub osobom zarządzającym. Przed wydaniem decyzji Prezes UOKiK może przedstawić stronie postępowania szczegółowe uzasadnienie zarzutów i umożliwić jej odniesienie się do ustaleń Urzędu.

Postępowanie może zakończyć się **nakazem zaniechania niedozwolonych działań** oraz nałożeniem na przedsiębiorcę **kary finansowej**. Prawo ochrony konkurencji przewiduje również **2 rozwiązania o charakterze ugodowym** – dobrowolne poddanie się karze oraz wydanie przez Prezesa UOKiK decyzji zobowiązującej przedsiębiorcę do określonych działań. Szansę obniżenia, a niekiedy uniknięcia kary finansowej, daje również **program łagodzenia kar** (*leniency*). Może z niego skorzystać przedsiębiorca uczestniczący w nielegalnym porozumieniu oraz osoby zarządzające odpowiedzialne za zмовę. Warunkiem jest podjęcie współpracy z Prezesem UOKiK w charak-

terze „świadka koronnego” oraz dostarczenie dowodów lub informacji dotyczących istnienia niedozwolonych uzgodnień.

W ramach postępowań lub poza prowadzonymi działaniami Prezes UOKiK może wezwać przedsiębiorcę do przedstawienia wyjaśnień, zmiany lub zaprzestania nieuczciwych działań – są to tzw. **wystąpienia miękkie**. Ponadto, w celu zebrania informacji mogących służyć

jako dowód w sprawie, Urząd prowadzi **kontrole i przeszukania** u przedsiębiorców.

UOKiK monitoruje rynek pod kątem praktyk ograniczających konkurencję oraz analizuje informacje uzyskane bezpośrednio od konsumentów i przedsiębiorców. O możliwych naruszeniach można powiadomić Urząd poprzez **pisemne zgłoszenie** lub anonimowo za pośrednictwem **serwisu dla sygnalistów**.

NOWE POSTĘPOWANIA Z ZAKRESU OCHRONY KONKURENCJI W 2021 R.

38

WYJAŚNIAJĄCYCH

12

ANTYMONOPOLOWYCH W SPRAWACH
PRAKTYK OGRANICZAJĄCYCH
KONKURENCJĘ, W TYM:

7 dot. porozumień horyzontalnych
2 dot. porozumień wertykalnych
1 dot. porozumień horyzontalno-wertykalnych
2 dot. nadużywania pozycji dominującej

26

DOTYCZĄCYCH ZMÓW
PRZETARGOWYCH

20 wyjaśniających
i 6 antymonopolowych

10

POSTĘPOWAŃ WSZCZĘTYCH
W ZWIĄZKU Z PODEJRZENIEM
NARUSZENIA ART. 101 I 102 TFUE

4 wyjaśniające i 6 antymonopolowych

2

POSTĘPOWANIA W SPRAWIE
KONTROLI WYKONANIA DECYZJI

2

POSTĘPOWANIA W SPRAWIE
NAŁOŻENIA KARY¹

¹ Postępowania w sprawie nałożenia kary za niewykonanie lub zwłokę w wy-

konaniu decyzji, za nieudzielenie Prezesowi UOKiK żądanych informacji lub

udzielenie informacji nieprawdziwych bądź wprowadzających w błąd, za brak

współdziałania w toku kontroli.

Specjalny formularz online dla sygnalistów dostępny jest pod adresem report.whistleb.com/pl/uokik

Więcej o kompetencjach i działaniach Prezesa UOKiK w zakresie zwalczania antykonkurencyjnych praktyk w serwisie konkurencja.uokik.gov.pl

DECYZJE Z ZAKRESU OCHRONY KONKURENCJI WYDANE W 2021 R.

DECYZJE W SPRAWACH PRAKTYK OGRANICZAJĄCYCH KONKURENCJĘ, W TYM:	13
decyzje dotyczące porozumień horyzontalnych	7
decyzje dotyczące porozumień wertykalnych	4
decyzje dotyczące porozumień horyzontalno-wertykalnych	1
decyzje w sprawie nadużywania pozycji dominującej	1
decyzje nakładające karę finansową (33 kary finansowe dla przedsiębiorców – łącznie 127,3 mln zł)	11
decyzje wydane na podstawie przepisów krajowych i unijnych	6
decyzje uwzględniające zastosowanie procedury <i>leniency</i>	4
decyzje z wykorzystaniem procedury dobrowolnego poddania się karze	3
decyzje zobowiązujące	2
decyzje dotyczące zmów przetargowych	5
DECYZJE W SPRAWIE NAŁOŻENIA KARY ²	3

² Postępowania w sprawie nałożenia kary za niewykonanie lub zwłokę w wykonaniu decyzji, za nieudzielenie Prezesowi UOKiK żądanych informacji lub udzielenie informacji nieprawdziwych bądź wprowadzających w błąd, za brak współdziałania w toku kontroli.

POZOSTAŁE DZIAŁANIA W 2021 R.

655

ROZPATRZONYCH ZAWIADOMIEŃ DOTYCZĄCYCH PRAKTYK
ANTYKONKURENCYJNYCH

66

POZOSTAŁYCH
SYGNAŁÓW

4

ZŁOŻONE WNIOSKI
LENIENCY

547

ROZPATRZONYCH ANONIMOWYCH
POWIADOMIEŃ W RAMACH
PROGRAMU SYGNALISTA

93

NOWE WYSTĄPIENIA MIĘKKIE
DO PRZEDSIĘBIORCÓW³

1

PRZEPROWADZONA KONTROLA⁴
u 3 przedsiębiorców

7

PRZEPROWADZONYCH
PRZESZUKAŃ⁵
u 18 przedsiębiorców

8

SZCZEGÓŁOWYCH
UZASADNIENI ZARZUTÓW

³ Dotyczy wystąpień na podstawie art. 49a ustawy oik.
⁴ Oznacza liczbę postępowań, w ramach których przeprowadzono kontrole w siedzibach przedsiębiorców.
⁵ Oznacza liczbę postępowań, w których zastosowano przeszukanie.

DECYZJE Z NAJWYŻSZĄ ŁĄCZNĄ KWOTĄ KAR NAŁOŻONYCH
NA PRZEDSIĘBIORCÓW W 2021 R. ZA STOSOWANIE PRAKTYK
OGRANICZAJĄCYCH KONKURENCJĘ

DOK-8/2021	„DBK” sp. z o.o. z siedzibą w Olsztynie ESA Trucks Polska sp. z o.o. z siedzibą w Komornikach TB Truck & Trailer Serwis sp. z o.o. z siedzibą w Wolicy Van Tilburg-Bastianen Groep B.V. z siedzibą w Bredzie (Holandia) WTC sp. z o.o. z siedzibą w Długołęce	5 kar ⁶	za podział rynku dotyczący sprzedaży pojazdów ciężarowych marki DAF	118,1 mln zł
DOK-6/2021	„DBK” sp. z o.o. z siedzibą w Olsztynie Wanicki sp. z o.o. z siedzibą w Mogilanach WTC sp. z o.o. z siedzibą w Długołęce	3 kary	za podział rynku oraz zмовę przetargową dotyczącą pojazdów ciężarowych marki DAF	2,7 mln zł
POZOSTAŁE KARY				6,5 mln zł
				127,3 MLN ZŁ ŁĄCZNEJ KWOTY KAR

Przegląd działań w 2021 r.

Nadużywanie pozycji dominującej na rynku usług pocztowych

Poczta Polska rywalizuje na zasadach wolnej konkurencji z innymi przedsiębiorcami na rynku tzw. niepublicznych usług pocztowych. Występuje jednocześnie wobec nich również w roli kontrahenta, używając infrastruktury tym podmiotom, które nie posiadają wystarczająco rozległej infrastruktury pocztowej, by świadczyć usługi na rzecz swoich klientów na terytorium całego kraju. Wątpliwości Urzędu wzbudziły warunki umów, jakie Poczta Polska zawierała w tym celu od 2016 r. W wydanej

w 2021 r. decyzji (DOK-2/2021) Prezes UOKiK uznał, że praktyki Poczty Polskiej mogły stanowić nadużywanie pozycji dominującej i zobowiązał przedsiębiorcę do zmiany zachowań rynkowych. Spółka nie będzie wymagała od swoich kontrahentów informacji handlowych o klientach, na rzecz których świadczą oni usługi. Ponadto w zawieranych umowach stosować będzie cennik usług.

Zobowiązanie do zmiany praktyk w branży fitness

Prezes UOKiK wydał kolejną decyzję (DOK-5/2021) dotyczącą rynku fitness w Polsce. Był to jeden z wątków postępowania Urzędu w sprawie antykonkurencyjnych praktyk na tym rynku – w 2020 r. na największe sieci

fitness nałożono karę ponad 32 mln zł za podział rynku oraz 800 tys. zł na osoby zarządzające (decyzja DOK-6/2020). W 2021 r. spółka Benefit Systems, operator kart Multisport oraz właściciel ponad 100 klubów fitness, została zobowiązana do podjęcia prokonkurencyjnych działań na rynku pakietów sportowo-rekreacyjnych oraz do równego traktowania klubów fitness ubiegających się o nawiązanie współpracy w ramach programu Multisport. Urząd podejrzewał Benefit Systems o ustalanie z niektórymi sieciami fitness, że nie będą współpracowały z jego konkurentami na rynku pakietów sportowo-rekreacyjnych. Ponadto spółka mogła współpracować jedynie z klubami będącymi stroną zмовы, co mogło w nieuzasadniony sposób uprzywilejowywać pozycję tych klubów na rynku.

Przedstawiciele branży fitness zostali ponadto ukarani za utrudnianie przeszukania pracownikom UOKiK. Decyzje Prezesa Urzędu dotyczą spółki Platinum Wellness oraz jej prezesa zarządu, który również ponosił osobistą odpowiedzialność za próbę uniemożliwienia zebrania dowodów w prowadzonym postępowaniu. Kara nałożona na przedsiębiorcę wyniosła 500 tys. zł, natomiast sankcja indywidualna to 150 tys. zł. Decyzje (DOK-1/2021 i DOK-3/2021) nie są prawomocne, strony złożyły od nich odwołanie.

Działania UOKiK

W 2021 r. Prezes UOKiK wydał 2 decyzje zobowiązujące przedsiębiorców do zmiany stosowanych praktyk.

Najwyższe w 2021 r. kary za antykonkurencyjne praktyki

Prezes UOKiK nałożył kary w łącznej wysokości ponad 118 mln zł na dealerów samochodów ciężarowych marki DAF za zawarcie porozumienia ograniczającego konkurencję (decyzja DOK-8/2021). Podziału rynku między sie-

bie dokonało 5 spółek: DBK z Olsztyna, ESA Trucks Polska z Komornik (woj. wielkopolskie), TB Truck & Trailer Serwis z Wolicy (woj. mazowieckie), Van Tilburg-Bastianen Groep z Bredy w Holandii i WTC z Długołęki (woj. dolnośląskie). Przedsiębiorcy wspólnie ustalili, że każdy z nich będzie sprzedawał ciężarówki DAF na określonym terenie i nie będą rywalizowali o klientów w innych częściach Polski. Wymieniali się również informacjami o cenach. W przypadku 4 spółek (bez ESA Trucks Polska) ustalenia dotyczyły również wymiany informacji o ofertach składanych w przetargach. Ponadto uczestnicy kartelu stale monitorowali swoje zachowania i kontaktowali się, gdy zachodziło podejrzenie, że któryś z nich naruszył ustalenia. W efekcie trwającego co najmniej 7 lat niedozwolonego porozumienia nabywcy ciężarówek przez wiele lat nie mieli swobodnego wyboru sprzedawcy i płacili zawyżone ceny za te pojazdy. Sankcje wobec 2 spółek – TB Truck & Trailer Serwis i Van Tilburg-Bastianen Groep – zostały obniżone o 50 proc. Przedsiębiorcy skorzystali z programu łagodzenia kar leniency oraz z możliwości dobrowolnego poddania się karze, dzięki czemu kary zredukowano o dodatkowe 10 proc. Postępowanie wykazało również, że kadra zarządzająca brała aktywny udział w porozumieniu. Prezes UOKiK nałożył w związku z tym na 8 menadżerów sankcje w łącznej wysokości blisko 1,7 mln zł. Zarządzający spółkami TB Truck & Trailer Serwis i Van Tilburg Bastianen Groep skorzystali z obniżki kary o połowę ze względu na przystąpienie do programu leniency, a przedstawiciel TB Truck & Trailer Serwis uzyskał dodatkową redukcję o 10 proc. dzięki dobrowolnemu poddaniu się karze.

Dealerów samochodów ciężarowych marki DAF dotyczyło również drugie postępowanie UOKiK prowadzone wobec 3 przedsiębiorców: Wanicki z Mogilan, DBK z Olsztyna i WTC z Długołęki. Wykazało ono, że spółki dokonały podziału rynku i wspólnie ustaliły, że będą startować w przetargach jedynie na określonym terytorium i nie będą składały ofert w rejonie przydzielonym innemu przedsiębiorcy. Łączne kary nałożone na uczestników zмовы przez Prezesa UOKiK wyniosły ponad 2,65 mln zł (decyzja DOK-6/2021). Firma Wanicki skorzystała z 10 proc. redukcji sankcji, ponieważ dobrowolnie poddała się karze. Obydwie decyzje nie są prawomocne.

⁶ W ramach decyzji DOK-8/2021 nałożono również 8 kar finansowych na osoby zarządzające.

Działania UOKiK

W 2021 r. Prezes UOKiK wydał **3 decyzje z wykorzystaniem procedury dobrowolnego poddania się karze**. Z możliwości obniżenia kary finansowej o 10 proc. skorzystało 3 przedsiębiorców oraz jedna osoba zarządzająca.

Sprzedaż ciężarówek Iveco pod lupą Prezesa UOKiK

Prezes UOKiK wszczął kolejne postępowanie antymonopolowe, w którym sprawdza, czy doszło do zawarcia zмовy przez przedsiębiorców zajmujących się sprzedażą samochodów ciężarowych. Sprawa dotyczy importera oraz oficjalnych dystrybutorów pojazdów Iveco, którzy **przez 10 lat mogli wspólnie dzielić rynek, zawyżać ceny i wymieniać poufne dane**. Z informacji zdobytych przez Urząd m.in. podczas przeszukań wynika, że spółka Iveco mogła przydzielać kontrahentom tzw. obszary odpowiedzialności, co oznacza, że mogli sprzedawać samochody jedynie klientom przypisanym do określonego miejsca. Dystrybutorzy mogli również przekazywać sobie informacje o potencjalnych klientach, ustalać szczegóły sprzedaży oraz warunki udziału w konkretnych przetargach publicznych. **Zarzuty przedstawiono 11 firmom**: Iveco Poland z Warszawy, DBK z Olsztyna, CTC z Rudy Śląskiej, Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe Exmot z Bydgoszczy, Siltruck ze Skoczowa, Trans-Poz w restrukturyzacji ze Swadzimia, Uni-Truck z Zielonej Góry, STC z Rzeszowa, ADF Auto z Wrocławia, On Road Truck Services z Poznania i Truck Nord Center z Sierpca. Ponadto **Prezes UOKiK postawił zarzuty 11 menadżerom**, którzy mogli być bezpośrednio odpowiedzialni za niedozwolone ustalenia.

Zmowa na rynku sprzętu biurowego

Sprawa dotyczyła antykonkurencyjnego porozumienia, którego organizatorem w latach 2011-2019 była Fellowes

Polska. Spółka **narzucała dystrybutorom minimalne ceny**, po jakich mieli sprzedawać sprzęt biurowy w internecie. Ustalenia dokonywane były ustnie, e-mailowo, telefonicznie, a także w czasie spotkań indywidualnych czy wyjazdów grupowych. Przedsiębiorca monitorował, czy jego partnerzy handlowi stosują się do uzgodnień. Ponadto dystrybutorzy obserwowali wzajemnie swoje działania i informowali Fellowes Polska o odstępstwach od zмовy. Zdarzały się przypadki działań odwetowych wobec podmiotów, które nie chciały stosować niedozwolonych ustaleń – były one pozbawiane przez spółkę cenników specjalnych, wsparcia marketingowego, szkoleń i dostaw produktów. W trakcie postępowania **przedsiębiorca skorzystał z programu łagodzenia kar leniency** i przedstawił UOKiK nowe dowody w sprawie. Nie mógł on skorzystać z pełnego odstąpienia od wymierzenia kary, ponieważ był inicjatorem zмовy i nakłaniał inne podmioty do antykonkurencyjnych działań. W związku z tym Prezes Urzędu zdecydował o obniżeniu sankcji o połowę. Ponadto Fellowes Polska uzyskała dodatkowe obniżenie kary o 10 proc., ponieważ **dobrowolnie poddała się karze**. Ostateczna kara wyniosła ponad 434 tys. zł. Decyzja (RKR-1/2021) jest prawomocna.

Kolejna kara za ustalanie minimalnych cen odsprzedaży

Spółka Spokey przez prawie 8 lat **ustalała minimalne ceny**, po których sklepy internetowe mogły sprzedawać sprzęt sportowy tej marki, np. rolki, hulajnogi, maty do ćwiczeń. Dowody pozyskane przez Urząd m.in. w ramach przeszukania potwierdziły, że w latach 2010-2018 firma była organizatorem niedozwolonego porozumienia z dystrybutorami, którzy oferowali produkty konsumentom w swoich e-sklepach lub na Allegro. Oprócz narzucania cen odsprzedaży Spokey monitorował swoich partnerów, czy przestrzegają dokonanych ustaleń. W przypadku, gdy sprzedawca oferował produkt po niższej niż sugerowana cenie, spółka dyscyplinowała go, np. grożąc wstrzymaniem dostaw. Za niedozwolone praktyki Prezes UOKiK nałożył na Spokey karę w wysokości ponad 568 tys. zł (decyzja RkO-1/2021). Ostateczna sankcja została obniżona o połowę, ponieważ **przedsiębiorca w trakcie postępowania współpracował z Urzędem w ramach programu łagodzenia kar leniency**, dostarczając cenne informacje

o porozumieniu. Jednocześnie zrezygnował z deklaracji dobrowolnego poddania się karze, na skutek czego kara nie została obniżona o kolejne 10 proc. Rozstrzygnięcie jest prawomocne.

Działania UOKiK

4 decyzje wydane z uwzględnieniem procedury leniency.

Zmowa na rynku suplementów diety

Solgar Polska wprowadza do obrotu na polskim rynku suplementy diety wytwarzane przez amerykańską firmę Solgar Inc. Sprzedawane są one zarówno w sklepach stacjonarnych, głównie w aptekach, jak i przez internet. Prezes UOKiK wydał decyzję (DOK-4/2021), w której stwierdził, że **spółka ustalała ze swoimi kontrahentami – sprzedawcami detalicznymi – stosowanie minimalnych cen odsprzedaży** produktów marki Solgar. Oznacza to, że konsumenci mogli płacić za suplementy więcej niż w warunkach uczciwej konkurencji pomiędzy przedsiębiorcami. Niedozwolone porozumienie trwało co najmniej 7 lat, a ustaleń dokonano nie tylko pisemnie, w postaci odpowiednich zapisów w umowach pomiędzy Solgar Polska a dystrybutorami, ale również w sposób nieformalny – w korespondencji e-mailowej oraz w kontaktach telefonicznych i osobistych. Na Solgar Polska została nałożona sankcja finansowa w wysokości ponad 1,2 mln zł. **Prezes UOKiK ukarał również 2 osoby zarządzające** spółką, które były osobiście odpowiedzialne za funkcjonowanie zмовy. Łączna kara w ich przypadku wyniosła ponad 280 tys. zł. Decyzja nie jest prawomocna.

Działania UOKiK

W związku ze stosowaniem praktyk ograniczających konkurencję Prezes UOKiK nałożył **10 kar na osoby zarządzające na łączną kwotę 1,96 mln zł**.

Utrudniony zakup sprzętu rowerowego przez internet

Wszczęte przez Prezesa UOKiK postępowanie antymonopolowe dotyczy spółki Merida Polska, wyłącznego dystrybutora rowerów marki Merida w Polsce. Przedsiębiorca ten stosował praktyki polegające na **ograniczeniu dystrybutorom możliwości sprzedaży tych produktów przez internet**. Podmiot posiadający sklep internetowy mógł jedynie prezentować sprzęt na swojej stronie i przyjmować zamówienia, ale bez wysyłki rowerów do klientów. Ponadto dystrybutorzy nie mogli sprzedawać towarów za pośrednictwem platform typu Allegro, Ebay, OLX. Oznaczało to w praktyce, że konsumenci mogli odebrać je tylko w sklepach stacjonarnych, często po cenie wyższej niż ta oferowana online przez innych sprzedawców. W ramach postępowania weryfikowane są zarzuty postawione spółce.

Zmiana praktyk na korzyść konsumentów i rynku

Z prowadzonego przez UOKiK „białego wywiadu” na rynku artykułów sportowych wynikało, że brytyjski producent rowerów Trek Bicycle Corporation Limited **ograniczał obszar oraz kanały sprzedaży swoich produktów**. Prezes UOKiK wszczął postępowanie wyjaśniające w celu ustalenia, czy spółka zastrzegła w umowach z około 80 dystrybutorami, że będą wydawać rowery klientom jedy-

nie w stacjonarnych punktach sprzedaży, nawet w przypadku zakupów dokonanych w internecie. Uregulowania te powodowały faktyczny podział rynku pomiędzy kontrahentami Treka i mogły oznaczać zawarcie antykonkurencyjnego porozumienia. Ponadto dystrybutorzy mogli sprzedawać rowery jedynie w Polsce, z wyłączeniem platform internetowych typu Allegro. Pod wpływem interwencji Urzędu brytyjski przedsiębiorca zaniechał niedozwolonych działań – zmienił warunki umów ze swoimi kontrahentami, eliminując z nich niezgodne z prawem konkurencji postanowienia. Ponadto zobowiązał się do nieograniczania obszaru oraz kanałów dystrybucji. W efekcie Prezes UOKiK zakończył postępowanie i odstąpił od nałożenia kary finansowej na spółkę Trek.

Zawyżone ceny sprzętu czyszczącego

Spółka Kärcher podejrzewana jest o niezgodną z prawem konkurencji **praktykę narzucania dystrybutorom minimalnych cen odsprzedaży urządzeń w internecie**. Sprzedawcy, którzy stosują niższe stawki, mogą być karani odbieraniem rabatów, zaś w skrajnych przypadkach – wypowiedaniem umów współpracy. Prezes UOKiK wszczął postępowanie wyjaśniające, a pracownicy Urzędu przeprowadzili przeszukanie w siedzibie firmy.

Skoordynowane działania klubów koszykarskich

Do UOKiK napływały sygnały dotyczące **skoordynowanych działań względem zawodników ze strony Polskiej Ligi Koszykówki oraz 16 klubów koszykarskich**. Prezes UOKiK, po zakończonym postępowaniu wyjaśniającym, wszczął postępowanie antymonopolowe w celu ustalenia zasad współpracy z koszykarzami oraz kwestii wstrzymania wypłaty wynagrodzeń. Kluby koszykarskie działają jako przedsiębiorcy i zobowiązane są do podejmowania samodzielnych i niezależnych decyzji. Tymczasem zaistniało podejrzenie, że wymieniały się poufnymi informacjami i wyeliminowały ważny czynnik wpływający na konkurencję między nimi, jakim jest rywalizacja o najlepszych graczy. Z zebranego przez Urząd materiału dowodowego wynika, że zawarte porozumienie mogło ograniczać konkurencję w zakresie uzgodnień dotyczących obniżenia wynagrodzeń koszykarzy.

Ustalanie wynagrodzeń zawodników żużlowych

UOKiK otrzymywał sygnały z rynku dotyczące działań Polskiego Związku Motorowego, podmiotów organizujących rozgrywki żużlowe i klubów żużlowych. W świetle polskiego i unijnego prawa konkurencji są one przedsiębiorcami i w związku z tym powinny podejmować niezależne decyzje. Tymczasem uzyskane informacje wskazują, że podmioty te mogły naruszać zasady uczciwej konkurencji poprzez m.in. **wspólne ustalanie maksymalnych wynagrodzeń zawodników oraz obniżenie płac w sezonie 2020 i 2021**. Na tej podstawie Prezes UOKiK wszczął postępowanie wyjaśniające, w którym sprawdzi, czy polskie kluby żużlowe stosują niedozwolone praktyki poprzez np. zawarcie antykonkurencyjnego porozumienia lub nadużywanie pozycji dominującej.

Działania UOKiK

Najwyższa kara dla przedsiębiorcy za praktyki ograniczające konkurencję w 2021 r. – **blisko 45,3 mln zł**.

Zmowa przetargowa na Śląsku

W 2021 r. Prezes UOKiK wydał decyzję (RKT-5/2021) dotyczącą niedozwolonego porozumienia zawartego przez 5 przedsiębiorców w przetargu na utrzymanie czystości w Tychach w latach 2015-2018. Z przeprowadzonego postępowania antymonopolowego wynika, że **celem zmowy było wybranie przez zamawiającego droższej oferty, a także niedopuszczenie do rynku konkurencyjnych podmiotów**. Najkorzystniejszą cenowo ofertę złożyło konsorcjum 2 spółek: Bio-Ekos z Nowego Chechła oraz Eko Ogród z Tychów. W procedurze przetargowej nie uzupełniło jednak niezbędnych dokumentów, w związku z czym jego oferta została odrzucona z przyczyn formalnych. Tym samym miasto Tychy podpisało umowę z drugim konsorcjum biorącym udział w zmowie: Master Odpady i Energia jako liderem wraz z V&T oraz An-Eko. Zwycięska oferta była droższa o blisko 5,5 mln zł od najkorzystniejszej propozycji złożonej w przetargu. Prezes UOKiK nałożył na 4 uczestników zmowy przetargowej kary finansowe w łącznej kwocie prawie 1,2 mln zł. W trakcie postępowania Bio-Ekos złożył wniosek o objęcie programem łagodzenia kar *leniency*. Przedsiębiorca m.in. przedstawił istotne, nieznane wcześniej dowody w sprawie, dlatego uniknął sankcji finansowych. Decyzja nie jest prawomocna.

W 2021 r. Prezes UOKiK wszczął **26 postępowań dotyczących zmów przetargowych** – 20 wyjaśniających i 6 antymonopolowych. Przedmiotem postępowań były m.in.:

- dostawa i wdrożenie szpitalnych systemów informatycznych,
- usługi remontowo-budowlane,
- dostawa butów dla wojska,
- audyty architektoniczne.

Decyzje Prezesa UOKiK dotyczące zmów przetargowych w 2021 r.

W 2021 r. **5 decyzji Prezesa UOKiK dotyczyło zmów przetargowych**. Miały one związek z ustalaniem warunków składanych ofert w przetargach publicznych m.in. na dostawy towarów i usług związanych z budową i utrzymaniem dróg; na przewóz dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych; na świadczenie usług wycinki, nasadzeń i pielęgnacji drzew; na odbiór i transport odpadów konsumpcyjnych ze stołówek żołnierskich.

Sprzedaż samochodów marki Kia

Sprawa dotyczy działań podejmowanych przez spółkę Kia Polska oraz współpracujących z nią dealerów pojazdów. Prezes UOKiK wszczął postępowanie wyjaśniające w celu sprawdzenia, na czym polegały ustalenia tych przedsiębiorców dotyczące sprzedaży samochodów marki Kia. Pracownicy UOKiK przeprowadzili przeszukania w siedzibach 4 firm, po uzyskaniu wcześniejszej zgody sądu. Urząd podejrzewa, że **spółki mogły podzielić między siebie rynek, a także uzgadniać ceny i warunki udziału w przetargach publicznych**. Takie działania mogą skutkować m.in. wyższymi cenami pojazdów.

Sprzęt do elektronicznego monitoringu

UOKiK otrzymywał sygnały z rynku, że spółka Dahua Technology Poland **mogła ustalać z autoryzowanymi dystrybutorami obowiązek odsprzedaży produktów** marki Dahua w cenach wskazanych w przestanyim im cenniku. Dotyczy to sprzętu do elektronicznego monitoringu, takiego jak kamery IP i HDCVI, rejestratory, wideodomofony czy stacje bramowe i portierskie. Za nieprzestrzeganie ustaleń mogły grozić konsekwencje, np. w postaci odebrania rabatów. Prezes UOKiK wszczął postępowanie wyjaśniające w tej sprawie, a pracownicy Urzędu przeprowadzili przeszukania w siedzibie spółki Dahua oraz jej 3 partnerów handlowych. Jeśli zebrany materiał potwierdzi podejrzenia, wszczęte zostanie postępowanie antymonopolowe i postawione zostaną zarzuty konkretnym przedsiębiorcom.

Nowe zasady zbierania danych od użytkowników urządzeń mobilnych

Prezes UOKiK wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie **nowych zasad polityki prywatności i przetwarzania danych osobowych na urządzeniach marki Apple**. Dotyczy to produktów z systemami operacyjnymi: iOS 14.5, iPadOS 14.5, tvOS 14.5 oraz ich późniejszymi wersjami. W wyniku zmian wprowadzonych przez Apple została znacząco ograniczona możliwość pozyskiwania danych osobowych przez aplikacje zewnętrznych firm w celu wysyłania spersonalizowanych reklam. Pojawiły się wątpliwości, czy zasady te nie miały służyć promocji

własnej usługi reklamowej Apple Search Ads, co mogłoby naruszać reguły konkurencji. Urząd sprawdzi zatem, czy działania spółki Apple mogą stanowić wykorzystanie siły rynkowej i próbę wyeliminowania konkurentów na rynku zindywidualizowanych usług reklamowych.

Polityka sprzedażowa nadawców i dystrybutorów telewizyjnych

Telewizja Polsat i spółki z grupy Discovery (Discovery Communications Europe, Discovery Communications Benelux, Discovery Polska i Eurosport) zajmują się dystrybucją programów telewizyjnych, które są sprzedawane m.in. sieciom kablowym. Do UOKiK wpływały liczne sygnały od operatorów, stowarzyszeń branżowych oraz konsumentów dotyczące **ograniczania swobody kształtowania oferty programowej czy wyboru programów telewizyjnych**. W ramach postępowania wyjaśniającego UOKiK przeanalizował politykę sprzedażową nadawców telewizyjnych. Zastrzeżenia wzbudził m.in. sposób sprzedaży programów w pakiecie. W 2021 r. Prezes Urzędu wszczął 2 postępowania antymonopolowe: przeciwko Telewizji Polsat oraz 4 spółkom z grupy kapitałowej Discovery. Działania przedsiębiorców mogą stanowić **niedozwolone wykorzystywanie ich pozycji na rynku dystrybucji programów telewizyjnych**. Praktyka ta może polegać na wymuszaniu na operatorach telewizyjnych zakupu wielu programów i umieszczania ich w określonych pakietach oferowanych widzom. W konsekwencji konsumenci mogą otrzymywać droższą ofertę, która odbiega od ich realnych potrzeb.

Działania UOKiK

W 2021 r. Prezes UOKiK wydał jedną decyzję, w której nałożył **10 tys. zł kary na przedsiębiorcę za nieudzielenie informacji w toku postępowania wyjaśniającego**. Decyzja (RGD-3/2021) jest prawomocna.

1.2 KONTROLA KONCENTRACJI

Prezes UOKiK kontroluje transakcje, które wywołują lub mogą wywoływać skutki na polskim rynku. Dotyczy to koncentracji przedsiębiorstw w drodze połączenia (fuzji), przejęcia kontroli nad innym podmiotem, utworzenia wspólnego przedsiębiorcy (joint-venture) oraz nabycia części mienia innego przedsiębiorcy.

Przedsiębiorcy mają **obowiązek zgłoszenia Prezesa Urzędu zamiaru koncentracji**, jeśli ich łączny obrót w roku poprzedzającym zgłoszenie przekroczył 1 mld euro na świecie lub 50 mln euro w Polsce.

Prezes UOKiK wydaje **zgode na dokonanie koncentracji**, jeżeli w jej wyniku konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona. W przeciwnym wypadku – decyduje o **zakazie** łączenia przedsiębiorców. Dopuszczalne jest również zezwolenie na koncentrację **pod pewnymi warunkami** (tzw. zgoda warunkowa), jeśli po ich spełnieniu nie dojdzie do istotnego ograniczenia konkurencji. Z kolei **tzw. zgoda nadzwyczajna** na transakcję prowadzącą do ograniczenia konkurencji jest wydawana w sytuacji, gdy przyczyni się ona do rozwoju ekonomicznego lub postępu technicznego albo może wywrzeć pozytywny wpływ na gospodarkę narodową.

Jeśli przedsiębiorcy dokonają koncentracji **bez uzyskania wymaganej zgody Prezesa UOKiK, mogą zostać m.in. ukarani finansowo** w wysokości do 10 proc. ubiegłorocznego

obrotu. Zagrożenie sankcją do 50 mln zł dotyczy sytuacji, gdy podmiot nie udzieli Urzędowi informacji w toku prowadzonego postępowania lub udzieli nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd danych i informacji.

Postępowania w sprawie kontroli koncentracji polegają na ocenie rynkowych skutków transakcji na podstawie **informacji zawartych we wnioskach** złożonych przez przedsiębiorców oraz **wyników badań rynku** prowadzonych przez UOKiK. **Procedura może przebiegać dwuetapowo**. W ramach I etapu, który trwa do miesiąca, rozpatrywanych jest większość spraw koncentracyjnych, które nie budzą wątpliwości co do ich negatywnego wpływu na konkurencję. Drugi etap postępowania inicjowany jest w przypadku bardziej złożonych transakcji, które wymagają m.in. przeprowadzenia badania rynku. Wówczas termin przewidziany na rozpatrzenie wniosku ulega przedłużeniu o dodatkowe 4 miesiące.

Poza analizowaniem spraw podlegających krajowym przepisom, **UOKiK opiniuje również wnioski koncentracyjne zgłaszane Komisji Europejskiej** pod kątem wpływu koncentracji na polski rynek, a w konsekwencji – ewentualne wystąpienie z wnioskiem o ich prowadzenie przez organ krajowy.

DZIAŁANIA UOKiK Z ZAKRESU KONTROLI KONCENTRACJI W 2021 R.

NOWE POSTĘPOWANIA W SPRAWIE KONTROLI KONCENTRACJI	329
ŁĄCZNA LICZBA DECYZJI	300
zgoda na dokonanie koncentracji	295
zgoda warunkowa	4
zakaz koncentracji	1
DECYZJE KOŃCĄCE POSTĘPOWANIA PROWADZONE W I FAZIE	287
DECYZJE KOŃCĄCE POSTĘPOWANIA PROWADZONE W II FAZIE	13
DECYZJE NAKŁADAJĄCE KARĘ ZA NIEZGŁOSZENIE ZAMIARU KONCENTRACJI	0
DECYZJE NAKŁADAJĄCE KARĘ ZA NIEUDZIELENIE INFORMACJI	0
POZOSTAŁE DANE	
umorzenie postępowania w drodze postanowienia	3
zwrot zgłoszenia zamiaru koncentracji	10
postanowienia o przejściu postępowań do II fazy	9
średni czas postępowania w I fazie	33 dni ⁷
średni czas postępowania w II fazie	255 dni ⁸
sprawy analizowane przez UOKiK pod kątem wpływu koncentracji na polski rynek w związku z postępowaniami przed KE	380
postępowania wyjaśniające dotyczące badania rynku oraz ustalenia istnienia obowiązku zgłoszenia koncentracji	5

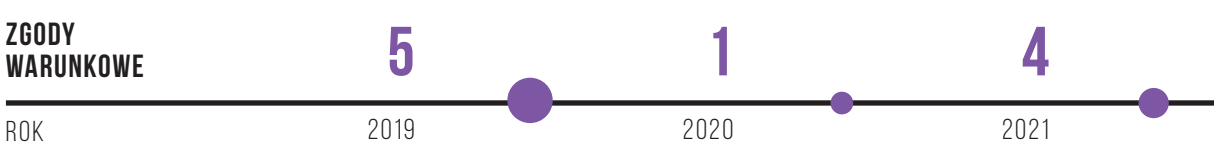
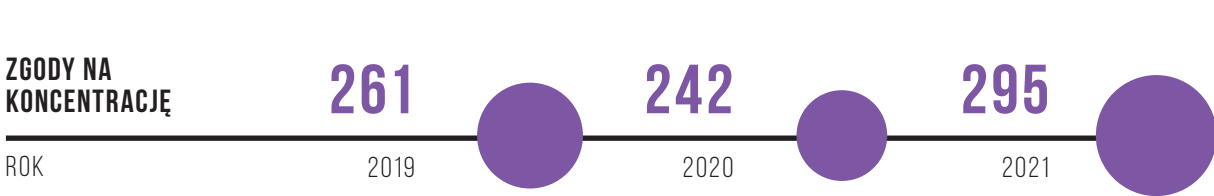
⁷ Podano faktyczny czas rozpatrywania sprawy, wliczając terminy objęte wyłączeniem wynikającym z art. 96

ust. 2 ustawy okik (po zaokrągleniu do pełnego dnia).

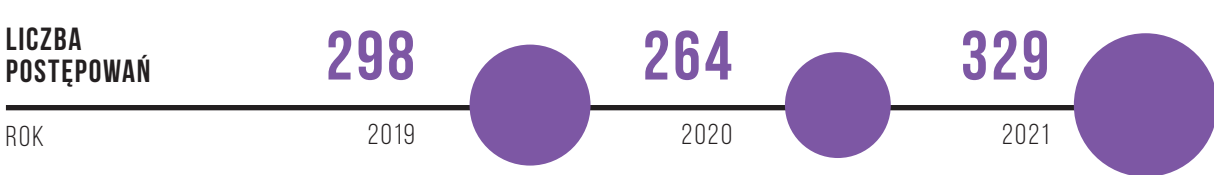
⁸ Podano faktyczny czas rozpatrywania sprawy, wliczając terminy objęte wyłączeniem wynikającym z art. 96a

ust. 8 ustawy okik (po zaokrągleniu do pełnego dnia).

ZGODY NA KONCENTRACJĘ W LATACH 2019-2021

POSTĘPOWANIA W SPRAWIE KONTROLI KONCENTRACJI WSZCZĘTE W LATACH 2019-2021

BRANŻE, KTÓRYCH DOTYCZYŁO NAJWIĘCEJ DECYZJI WYDANYCH W SPRAWIE KONTROLI KONCENTRACJI W 2021 R.

nieruchomości (m.in. wynajem nieruchomości przemysłowych, wynajem powierzchni biurowej, usługi deweloperskie i sprzedaż mieszkań)

handel

energetyka

Przegląd działań w 2021 r.

Zgody na koncentracje

Rynek wydawniczy prasy lokalnej

PKN Orlen złożył do Prezesa UOKiK wniosek o zgodę na przejęcie kontroli nad Polska Press w grudniu 2020 r. W skład grupy Orlen wchodzi spółka Ruch, która dystrybuuje prasę, a także sprzedaje ją detalicznie, głównie poprzez sieć kiosków. Z kolei Polska Press stoi na czele grupy kapitałowej, która działa głównie na rynkach lokalnych, w tym wydaje 20 dzienników regionalnych, blisko 120 tygodników lokalnych oraz prasę bezpłatną. W ramach postępowania Prezes Urzędu przeanalizował skutki planowanej transakcji w oparciu o informacje i dane dostarczone przez strony oraz podmioty konkurujące z Ruch i będące kontrahentami Polska Press. Analizą objęto również materiały przesłane m.in. przez Helsińską Fundację Praw Człowieka, Towarzystwo Dziennikarskie czy Rzecznika Praw Obywatelskich. Ostatecznie Prezes UOKiK uznał, że **planowana transakcja nie wpłynie na konkurencję na rynku wydawniczym prasy lokalnej**, na której jest obecna Polska Press, a nie był dotychczas obecny PKN Orlen. Zmianie ulegnie wyłącznie właściciel spółki Polska Press, zaś udziały rynkowe poszczególnych jego uczestników pozostają bez zmian. Jest to **tzw. koncentracja wertykalna** zachodząca między podmiotami działającymi na różnych szczeblach obrotu prasy. Oznacza to w praktyce, że działalność przedsiębiorców się nie pokrywa. Spółki otrzymały bezwarunkową zgodę na połączenie (decyzja DKK-34/2021). Od decyzji Prezesa UOKiK odwołanie złożył Rzecznik Praw Obywatelskich, który podniósł zarzut, że w toku postępowania nie rozstrzygnięto kwestii wpływu koncentracji na pluralizm mediów oraz wolność słowa. RPO zawnioskował również o wstrzymanie wykonania decyzji. W odpowiedzi na odwołanie Prezes UOKiK przedstawił stanowisko, w którym podkreślił, że zasadnicze znaczenie przy wydawaniu decyzji w sprawie koncentracji

ma wyłącznie ocena transakcji pod kątem jej wpływu na zachowanie warunków konkurencji. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wstrzymał wykonanie decyzji do czasu rozpatrzenia odwołania RPO⁹.

Rynek udostępniania infrastruktury telekomunikacyjnej pasywnej

Spółka Cellnex Poland, operator infrastruktury służącej do świadczenia m.in. usług telefonii mobilnej, uzyskała zgodę Prezesa UOKiK na przejęcie kontroli nad Polkom-telelem Infrastruktura (decyzja DKK-133/2021). Działalność obydwu przedsiębiorców polega na udostępnianiu (hostingu) operatorom sieci komórkowych m.in. wież, masztów telekomunikacyjnych. W ramach postępowania UOKiK przeprowadził badanie rynku, w którym skierował pytania do Orange Polska, T-Mobile Polska i P4. Z własnej inicjatywy stanowisko w sprawie przedstawiła również spółka Polska Tower. Ponadto Prezes Urzędu poprosił Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej o opinię w sprawie transakcji. Analiza wykazała, że pomimo znaczących udziałów rynkowych uczestników koncentracji, **nie dojdzie do istotnego ograniczenia konkurencji**. Co więcej, wejście na rynek podmiotu niezwiązanego z żadną siecią komórkową, udostępniającego infrastrukturę na rynkowych zasadach, powinno wzmocnić konkurencyjność sektora.

Zgody warunkowe

Rynek marketów spożywczych

Carrefour Polska uzyskał zgodę warunkową na nabycie części mienia spółki Ingka Centres Polska. Chodzi o powierzchnię handlową wykorzystywaną na potrzeby hipermarketu Tesco w Centrum Handlowym Aleja Bielany w Bielanych Wrocławskich. Transakcja mogła dojść do skutku **pod warunkiem zmniejszenia powierzchni innego sklepu** Carrefour o 1500 mkw., mieszczącego się przy

ul. Hallera 52 we Wrocławiu. W tej sprawie konieczne było przeprowadzenie II fazy postępowania oraz badania rynku. Urząd uznał, że za sprawą zaproponowanego warunku zachowana zostanie konkurencja na lokalnym rynku z korzyścią dla konsumentów (decyzja DKK-277/2021).

Rynek farmaceutyczny

Prezes UOKiK wydał **zgodę na przejęcie** przez DOZ kontroli nad spółkami Euro-Apteka, Super Zdrowie oraz MLV18 (decyzja DKK-246/2021). Uczestnicy transakcji działają na rynku farmaceutycznym. DOZ zarządza m.in. aptekami „DOZ Apteki dbam o zdrowie”. Przejmowane spółki należą do grupy kapitałowej EA, która jest właścicielem aptek działających pod nazwami „Euro-Apteka” i „Polonez”. Przeprowadzona przez Urząd analiza wykazała, że koncentracja może doprowadzić do ograniczenia konkurencji na lokalnym rynku w Goleniowie (apteki konkurują ze sobą na obszarze kilometra). Jednocześnie możliwe było nałożenie na przedsiębiorców **warunku polegającego na sprzedaży w tej miejscowości apteki** „Euro-Apteka” należącej do spółki Medix apteki. Jego spełnienie zapobiegnie negatywnym skutkom dla konkurencji oraz konsumentów na lokalnym rynku.

Lokalne rynki usług medycznych

Uczestnicy tej koncentracji świadczą usługi w zakresie opieki zdrowotnej. Lux Med posiada kilka placówek medycznych na terenie całego kraju, natomiast spółka Lecznice Citomed prowadzi kilka przychodni w Toruniu. Do UOKiK wpłynął wniosek Lux Med o przejęcie kontroli nad Lecznice Citomed. Przeprowadzone postępowanie wykazało, że koncentracja może doprowadzić do ograniczenia konkurencji na lokalnym rynku usług diagnostyki obrazowej w Toruniu i okolicach. Przedsiębiorcy posiadają tam większość urządzeń takich jak tomograf komputerowy i rezonans magnetyczny oraz wykonują większość badań w tym zakresie. **Prezes UOKiK uzależnił zgodę na transakcję od spełnienia przez Lux Med dodatkowego warunku**. W terminie wskazanym w decyzji przedsiębiorca ma utrzymać ceny usług diagnostycznych rezonansu magnetycznego i tomografii komputerowej w placówkach Lux Med i Citomed dla pacjentów, którzy

płacą za usługi medyczne, nie korzystając z abonamentów (tzw. pacjenci FFS) na poziomie z cennika Lux Med w Toruniu z 31 sierpnia 2021 r. Ewentualna zmiana cen za te usługi przez Lux Med w Toruniu nie będzie mogła w tym czasie być wyższa niż średnia arytmetyczna cen usług rezonansu magnetycznego i tomografii komputerowej dla pacjentów FFS obowiązujących w placówkach Lux Med w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców. Ponadto przejmująca spółka zapewni w tym czasie niedyskryminacyjny dostęp do usług diagnostyki obrazowej dla pacjentów nieposiadających abonamentu (w zakresie czasu oczekiwania na wykonanie tych badań). Warunek dotyczy również współpracy Lux Med ze szpitalami publicznymi w zakresie podwykonawstwa badań diagnostyki obrazowej (decyzja DKK-233/2021).

Rynek świadczeń medycznych finansowanych przez NFZ

Spółka Air Liquide uzyskała zgodę warunkową Prezesa UOKiK (decyzja DKK-191/2021) na przejęcie Betamed. Przedsiębiorcy działają m.in. na rynkach świadczeń wentylacji mechanicznej finansowanych przez NFZ, które przysługują pacjentom wymagającym wspomagania respiratorem, ale przebywającym pod opieką w domu. Spółki konkurują ze sobą na dwóch płaszczyznach – w ramach postępowań konkursowych prowadzonych przez NFZ, ponadto, jeśli na danym terenie jest kilka podmiotów z podpisanym kontraktem z NFZ, rywalizują o pacjentów jakością usług. Postępowanie antymonopolowe wykazało, że transakcja doprowadzi do ograniczenia konkurencji na regionalnych rynkach usług wentylacji mechanicznej w warunkach domowych w woj. dolnośląskim i małopolskim. Dlatego **na spółki nałożono kilka warunków**: Air Liquide będzie kontynuował kontrakty Betamed zawarte z NFZ w zakresie długoterminowej opieki domowej w obydwu województwach do 30 czerwca 2022 r. Z kolei Betamed weźmie udział w postępowaniach konkursowych NFZ na świadczenie tych usług po tym terminie, składając ofertę w zakresie nie wyższym niż oferowany we wcześniejszych latach. Jeśli NFZ wybierze tę ofertę, wówczas spółka zawrze umowę z Funduszem. Air Liquide stworzy spółkę lub spółki, do której (których) przeniesie część mienia Betamed związaną ze świadczeniem wspomnianych usług w tych dwóch wo-

⁹ Ostatecznie SOKiK wyznaczył termin rozprawy w sprawie odwołania RPO na 7 czerwca 2022 r.

jewództwach. Podmioty te następnie zostaną sprzedane niezależnemu inwestorowi, który nie jest powiązany z Air Liquide i który będzie musiał być zaakceptowany przez Prezesa UOKiK.

Zakaz koncentracji

Rynek reklamy radiowej oraz rozpowszechniania programów radiowych

Prezes UOKiK zakazał przejęcia spółki Eurozet przez Agorę (decyzja DKK-1/2021). W wyniku koncentracji **powstała-by silna grupa radiowa, która mogłaby ograniczać konkurencję na lokalnym i ogólnopolskim rynku reklamy radiowej**. Agora stoi na czele grupy kapitałowej, która zajmuje się przede wszystkim działalnością prasową, wydawniczą i radiową (główne stacje to TOK FM, Radio Złote Przeboje, Radio Pogoda, Rock Radio), a także sprzedają reklam. Eurozet m.in. produkuje i nadaje programy radiowe (główne stacje to Radio ZET, Meloradio, Antyradio, Radio Plus, Chili ZET), sprzedaje czas reklamowy, a także zarządza serwisami internetowymi. Działalność obu grup kapitałowych pokrywa się przede wszystkim w zakresie nadawania programów radiowych, sprzedaży czasu reklamowego oraz pośrednictwa w sprzedaży czasu reklamowego w radiu. Transakcja mogła prowadzić do powstania duopolu i marginalizacji pozostałych grup i stacji radiowych – 2 wiodące grupy radiowe (Eurozet i RMF FM) posiadałyby łącznie ok. 70 proc. udział w rynku. Wydanie decyzji poprzedziła **wieloaspektowa analiza rynku** nadawania programów radiowych, reklamy radiowej (w wymiarze lokalnym i ogólnokrajowym) i powiązanych, a także innych rynków, na których działają uczestnicy koncentracji. Jednocześnie zaproponowane przez Agorę warunki nie eliminowałyby w sposób całkowity i efektywny zakłócenia konkurencji powstałego w wyniku transakcji. Spółka złożyła odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK do SOKiK, wnosząc o jej zmianę oraz o uznanie, że została wydana bez podstawy prawnej albo z rażącym

naruszeniem prawa. Wobec faktu, że Prezes UOKiK podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko, przed SOKiK odbyło się kilka rozpraw w tej sprawie W maju 2022 r. sąd wydał wyrok, w którym zmienił decyzję Prezesa UOKiK, wyrażając zgodę na koncentrację¹⁰. Wyrok nie jest prawomocny, a Prezes UOKiK zamierza złożyć od niego apelację do Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

UOKiK przejmuje kontrolę koncentracji od Komisji Europejskiej

Uczestnicy koncentracji, która ma wymiar wspólnotowy, mogą złożyć do KE wnioszek o zbadanie jej skutków przez kraj członkowski – jeżeli może wywierać ona znaczący wpływ na konkurencję w danym państwie. Tak stało się w przypadku transakcji polegającej na przejęciu kontroli przez Polski Koncern Naftowy Orlen S.A. nad Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwa S.A. W marcu 2021 r. Komisja Europejska przekazała ocenę jej skutków do rozpoznania Prezesowi UOKiK. Zdaniem KE, **Urząd ma odpowiednie doświadczenie w ocenie właściwości rynków sektora energetycznego**, co znalazło odzwierciedlenie w wydanych do tej pory decyzjach dotyczących tego obszaru gospodarki. Ponadto główni kontrahenci i konkurenci Orlenu i PGNiG zlokalizowani są w Polsce, zatem UOKiK będzie mógł stosunkowo łatwo przeprowadzić badanie rynku, które pozwoli zebrać materiał dowodowy niezbędny do dokładnej oceny sprawy.

Kontrola inwestycji w 2021 r.

Prawo dotyczące kontroli inwestycji weszło w życie w lipcu 2020 r. jako część rządowej Tarczy Antykryzysowej 4.0¹¹. Od tego czasu Prezes UOKiK ma możliwość **zablokowania przejęcia polskich spółek o strategicznym znaczeniu dla porządku, bezpieczeństwa lub zdrowia publicznego** przez podmioty¹² spoza UE, EOG i OECD. Ochrona dotyczy przedsiębiorców mających siedzibę w Polsce, których przychód ze sprzedaży i usług przekroczył na terytorium

Polski równowartość 10 mln euro w jednym z dwóch lat obrotowych poprzedzających zawiadomienie o zamiarze przejęcia. Podmiot dokonujący transakcji ma obowiązek powiadomić o tym Urząd.

Postępowanie w sprawie kontroli inwestycji, podobnie jak w sprawach dotyczących koncentracji, jest podzielone na dwie fazy. Po otrzymaniu zgłoszenia o planowanej transakcji Prezes UOKiK przeprowadza **postępowanie sprawdzające** (I faza). Służy ono rozdzieleniu spraw mniej od bardziej skomplikowanych. Jeśli transakcja nie wzbudza zastrzeżeń organu, wydaje on decyzję o odmowie wszczęcia postępowania kontrolnego i o braku sprzeciwu do transakcji. Do właściwego **postępowania kontrolnego** (II faza) kierowane są te sprawy, które mogą powodować poważne zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego.

W 2021 r. Prezes UOKiK wszczął **8 postępowań w sprawie kontroli inwestycji i wydał 3 decyzje**. Jedno z postępowań, dotyczące przejęcia Odlewni Zawiercie przez chiń-

ską spółkę Meide Group, było pierwszym, które przeszło do II etapu, czyli było prowadzone jako postępowanie kontrolne. Analiza Urzędu wykazała, że planowana inwestycja nie stanowi zagrożenia dla bezpieczeństwa i porządku publicznego. W związku z tym Prezes UOKiK umorzył postępowanie jako bezprzedmiotowe, co w praktyce oznaczało brak sprzeciwu do tej transakcji (decyzja DKK-243/2021). Badanie dwóch pozostałych spraw zakończyło się na etapie postępowania sprawdzającego wydaniem decyzji o braku sprzeciwu do transakcji.

Jedna decyzja dotyczyła umorzenia postępowania ze względu na jego bezprzedmiotowość. W przypadku 5 spraw wydane zostały postanowienia o odmowie wszczęcia wstępnego postępowania sprawdzającego, ponieważ transakcje nie podlegały zgłoszeniu do UOKiK.

DZIAŁANIA UOKiK Z ZAKRESU KONTROLI INWESTYCJI W 2021 R.

NOWE POSTĘPOWANIA W SPRAWIE KONTROLI INWESTYCJI	8
DECYZJE WYDANE W 2021 R.	3
decyzje o odmowie wszczęcia postępowania kontrolnego i braku sprzeciwu do transakcji	2
decyzje o umorzeniu postępowania kontrolnego z uwagi na jego bezprzedmiotowość (co w praktyce oznacza brak sprzeciwu do transakcji)	1
POSTANOWIENIA O ODMOWIE WSZCZĘCIA WSTĘPNEGO POSTĘPOWANIA SPRAWDZAJĄCEGO (TRANSAKCJE NIE PODLEGAŁY ZGŁOSZENIU DO UOKiK)	5

¹⁰ Wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 12.05.2022 r., sygn. akt XVII AmA 61/21.

¹¹ Ustawa z 24 lipca 2015 r. o kontroli niektórych inwestycji (Dz. U. z 2020 r. poz. 2145).

¹² Tj. osoby fizyczne nieposiadające obywatelstwa państwa członkowskiego UE, EOG lub OECD oraz podmioty niebę-

dące osobami fizycznymi, nieposiadające siedziby na terytorium tych państw członkowskiego.

1.3 POMOC PUBLICZNA

Pomoc publiczna jest ingerencją w procesy rynkowe i powinna być stosowana jedynie w najbardziej uzasadnionych przypadkach. **Udzielenie wsparcia konkretnemu przedsiębiorcy przez państwo wymaga wcześniejszej zgody Komisji Europejskiej.** Wyjątkiem jest pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych, czyli na podstawie szczegółowych przepisów uznających pewne kategorie wsparcia za zgodne z rynkiem wewnętrznym (np. pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw). Wymogiem notyfikacji nie jest również objęta pomoc *de minimis*, czyli wsparcie niewielkich rozmiarów¹³, które nie powoduje naruszenia konkurencji na rynku.

Pomoc publiczna to np. subwencje i dotacje, ulgi i zwolnienia podatkowe, preferencyjne pożyczki i kredyty, poręczenia i gwarancje kredytowe, dokapitalizowanie przedsiębiorstwa na warunkach korzystniejszych niż oferowane na rynku.

Wsparcie ze środków publicznych dla przedsiębiorców może być udzielane na podstawie **programu pomocowe-**

go lub jako **pomoc indywidualna**. Prezes UOKiK **opiniuje projekty** przewidujące udzielenie takiej pomocy pod kątem ich zgodności z prawem unijnym oraz obowiązku zgłoszenia KE. Urząd doradza w tym zakresie instytucjom udzielającym pomocy publicznej w Polsce.

Projekty przewidujące przyznanie lub zmianę pomocy publicznej muszą być zgłoszone (notyfikowane) Komisji Europejskiej. Prezes UOKiK odgrywa kluczową rolę w tym procesie – **zawiadamia KE o każdym zamiarze udzielenia wsparcia przedsiębiorcy** przez polski organ administracji lub inny podmiot publiczny lub prywatny działający z upoważnienia państwa. Państwo członkowskie ma obowiązek wstrzymać się z wprowadzeniem w życie środków pomocowych do czasu wydania przez Komisję Europejską ostatecznej decyzji w sprawie zgodności wsparcia z prawem wspólnotowym.

Istotną kompetencją Prezesa UOKiK jest również **monitorowanie wsparcia udzielanego polskim przedsiębiorcom** na podstawie sprawozdań instytucji udzielających pomocy. Wszystkie dane są przekazywane i gromadzone w systemie SHRIMP (System Harmonogramowania, Raportowania i Monitorowania Pomocy).

Istnieje również możliwość **prenotyfikacji** Komisji Europejskiej planowanej pomocy publicznej. KE oraz państwo członkowskie w ramach poufnej procedury analizują prawne i ekonomiczne aspekty dotyczące projektu przyznania wsparcia. Dzięki temu przyszła notyfikacja jest lepiej przygotowana, a proces jej weryfikacji przebiega sprawniej.

Przegląd działań w 2021 r.

Przeciwdziałanie negatywnym skutkom pandemii COVID-19

W 2021 r. UOKiK **prowadził 19 postępowań notyfikacyjnych** w zakresie spraw związanych z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom pandemii COVID-19, przy czym 5 z nich dotyczyło kolejnych wersji tarczy Antykryzysowej.

Urząd notyfikował również Komisji Europejskiej modyfikacje programów pomocowych w związku z kolejnymi zmianami Komunikatu Komisji „Tymczasowe ramy środków pomocy w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19”¹⁴. Wprowadzano je w lutym i listopadzie 2021 r., obejmując Komunikatem **nowe środki pomocowe oraz modyfikując jego zakres stosowania i zasady udzielania pomocy**. Dokument ten ma obowiązywać do 30 czerwca 2022 r.¹⁵

W 2021 r. Urząd opracował raporty, analizy i sprawozdania dotyczące pomocy publicznej, w tym:

Dla Kancelarii Prezesa Rady Ministrów:

- Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2020 r.,
- Raport o pomocy *de minimis* udzielonej przedsiębiorcom w Polsce w 2020 r.

Dla Komisji Europejskiej:

- Sprawozdanie o pomocy publicznej udzielonej w Polsce w 2020 r. – sporządzone i przekazane za pomocą systemu elektronicznego raportowania SARI2,
- dwie półroczne analizy „Wyniki monitorowania pomocy publicznej udzielonej spółkom motoryzacyjnym prowadzącym działalność na terenie specjalnych stref ekonomicznych”,
- Sprawozdanie o pomocy publicznej udzielonej w związku z kryzysem wywołanym COVID-19 w ramach programów pomocowych przyjętych na podstawie Komunikatu Komisji – „Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19 z dnia 19 marca 2020 r. i jego zmian”.

¹⁴ Komunikat Komisji „Tymczasowe ramy środków pomocy w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19” (Dz. Urz. UE C 1 91 z 20.03.2020 r., ze zm.).

¹⁵ Zgodnie z Komunikatem Komisji – Szósta zmiana tymczasowych ram środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19 oraz zmia-

na załącznika do komunikatu Komisji do państw członkowskich w sprawie zastosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do krótkoterminowego ubezpieczenia

kredytów eksportowych (2021/C 473/01) (Dz. Urz. UE C 473 z 24.11.2021).

¹³ To pomoc, która dla jednego beneficjenta nie przekracza 200 tys. euro

brutto w ciągu 3 lat kalendarzowych, a w przypadku sektora transportu dro-

gowego – 100 tys. euro.

Pozostałe postępowania dotyczyły m.in.:

- programów realizowanych przez Polski Fundusz Rozwoju,
- Paneuropejskiego Funduszu Gwarancyjnego,
- transportu autobusowego,
- Poczty Polskiej S.A.

UOKiK przeprowadził procedurę konsultacji i opracowania polskiego stanowiska w sprawie projektów kolejnych zmian Komunikatu Komisji.

Opiniowanie projektów pomocowych

W 2021 r. UOKiK **zaopiniował 42 projekty** dotyczące programów pomocowych i pomocy indywidualnej (w tym na restrukturyzację). Były to m.in.:

- projekty dostosowujące warunki udzielania pomocy publicznej do nowej mapy pomocy regionalnej dla Polski na lata 2022-2027 (zawartej w Rozporządzeniu RM z dnia 14 grudnia 2021 r.¹⁶),
- pomoc indywidualna polegająca na dokapitalizowaniu przez Województwo Podkarpackie spółki „Uzdrowisko Rymanów” S.A.,
- pomoc na restrukturyzację dla Stoczni Remontowej S.A.,
- pomoc na restrukturyzację dla Rafako S.A.,
- objęcie przez Skarb Państwa nowych akcji Operatora Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A.

Udział w postępowaniach przed instytucjami UE

Przykłady postępowań przed Komisją Europejską w związku z prenotyfikowaną lub notyfikowaną pomocą publiczną:

- program wsparcia dla morskich farm wiatrowych,
- projekt programu „Mój elektryk”,
- 2 projekty w ramach IPCEI Hydrogen Industry oraz 4 projekty w ramach IPCEI Hydrogen Technology – są to wodorowe IPCEI (*Important Projects of Common European Interest*), czyli Ważne Projekty Stanowiące Przedmiot Wspólnego Europejskiego Zainteresowania,
- program pomocowy dla polskiego sektora górnictwa węgla kamiennego,
- mapa pomocy regionalnej dla Polski na lata 2022-2027,
- aukcje OZE – wsparcie odnawialnych źródeł energii do 2027 r.,
- projekt pomocy na restrukturyzację dla Rafako S.A.,
- projekt pomocy na restrukturyzację dla Stoczni Remontowej Nauta S.A.
- projekt pomocy na restrukturyzację dla Przewozów Regionalnych sp. z o.o.

Przykłady postępowań przed Komisją Europejską w sprawie domniemanej pomocy (skargi zgłoszone do KE):

- domniemana pomoc państwa dla spółki Kuźnia Łąbędzy S.A. na finansowanie zakładu produkcyjnego,
- skarga Polskiej Rady Centrów Handlowych,
- nabycie przez Skarb Państwa 100 proc. udziałów PGE EJ 1.

Ważne decyzje KE w zakresie pomocy publicznej:

- 20.04.2021** – KE uznała pomoc na restrukturyzację udzieloną spółce Przewozy Regionalne za zgodną z rynkiem wewnętrznym, ale nałożyła na Polskę dodatkowe zobowiązania.
- 20.05.2021** – KE przyjęła Program wsparcia dla polskich farm wiatrowych.

Przykłady postępowań przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE):

- sprawa pomocy dla Autostrady Wielkopolskiej S.A. (AWSA) – w listopadzie 2021 r. TSUE oddalił skargę AWSA na wyrok Sądu UE w tej sprawie, a w konsekwencji decyzja KE (2018/556 z dnia 25.08.2017 r.) stała się ostateczna – AWSA musi zwrócić na rzecz Skarbu Państwa 894 mln zł wraz z odsetkami w związku z pobraniem pomocy publicznej niezgodnej z rynkiem wewnętrznym.
- sprawa Gminy Miasta Gdynia i Portu Lotniczego Gdynia-Kosakowo sp. z o.o. – w grudniu 2021 r. Sąd UE oddalił skargi miasta Gdyni i gminy Kosakowo na decyzję Komisji Europejskiej, która w 2014 r. nakazała zwrot pomocy publicznej udzielonej na lotnisko Gdynia-Kosakowo.

Współpraca międzyresortowa

Urząd współpracował z innymi resortami m.in. przy następujących sprawach:

- prace legislacyjne nad projektem ustawy o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz niektórych innych ustaw – współpraca z Ministerstwem Rozwoju i Technologii,
- przygotowanie, konsultowanie i opiniowanie projektów programów pomocowych przewidujących warunki udzielania pomocy publicznej w związku z COVID-19 oraz ich implementacja – współpraca m.in. z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Polskim Funduszem Rozwoju, Ministerstwem Rozwoju, Pracy i Technologii (obecnie Ministerstwem Rozwoju i Technologii) oraz Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej,
- współdziałanie systemów SHRIMP i SHRIMP MF, wymiana danych, opracowanie raportów o pomocy publicznej, uzgodnienia w zakresie sprawozdania o zajętościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych – współpraca z Ministerstwem Finansów,
- uzgodnienia w zakresie raportu o pomocy publicznej i sprawozdania o pomocy publicznej udzielonej w sektorze rolnictwa i rybołówstwa – współpraca z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- prace nad ustawą o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027; przekazywanie danych o pomocy publicznej do nowego systemu SL2021 – współpraca z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej.

¹⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2022-2027 (Dz. U. 2021 poz. 2422).

DZIAŁANIA UOKiK Z ZAKRESU POMOCY PUBLICZNEJ W 2021 R.

OPINIOWANIE PROJEKTÓW POMOCY PUBLICZNEJ I ANALIZA PROJEKTÓW DOKUMENTÓW RZĄDOWYCH	
opinie wydane przez UOKiK, w tym:	42
opinie dotyczące programów pomocowych	28
opinie dotyczące pomocy indywidualnej	12
opinie dotyczące pomocy indywidualnej na restrukturyzację	2
otrzymane i przeanalizowane wnioski o dokonanie interpretacji przepisów dotyczących pomocy publicznej	684
przeanalizowane zgłoszenia programów <i>de minimis</i>	1 584
przeanalizowane projekty dokumentów rządowych pod kątem uznania danego wsparcia za pomoc publiczną	561
POSTĘPOWANIA NOTYFIKACYJNE PRZED KOMISJĄ EUROPEJSKĄ	
projekty pomocowe prenotyfikowane KE za pośrednictwem UOKiK, w tym:	9
dotyczące programów pomocowych	5
dotyczące pomocy indywidualnej	4
projekty notyfikowane KE za pośrednictwem UOKiK, w tym:	32
dotyczące programów pomocowych	25
dotyczące pomocy indywidualnej (w tym na restrukturyzację)	7
projekty zaakceptowane przez KE*	30
projekty wycofane*	1
projekty analizowane przez KE w ramach tzw. procedury badania wstępnego*	33
projekty objęte formalnym postępowaniem wyjaśniającym*	1
projekty zgłoszone KE za pośrednictwem UOKiK w ramach wyłączeń grupowych, w tym:	146
dotyczące programów pomocowych	36
dotyczące pomocy indywidualnej	110

* Statystyka obejmuje również sprawy zgłoszone w latach poprzednich.

1.4 PRZEWAGA KONTRAKTOWA

Przewaga kontraktowa występuje w przypadku **znaczącej dysproporcji potencjałów ekonomicznych pomiędzy dostawcami a nabywcami produktów rolnych lub spożywczych**. Jej wykorzystywanie jest nieuczciwe, jeśli jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i zagraża istotnemu interesowi drugiej strony albo go narusza.

Zadaniem Prezesa UOKiK jest **eliminowanie nieuczciwych praktyk handlowych** w relacjach między podmiotami działającymi w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych. Działania te prowadzone są w celu ochrony interesu publicznego, a nie indywidualnego interesu konkretnego przedsiębiorcy.

W celu ochrony interesów dostawców albo nabywców produktów rolnych i spożywczych Prezes UOKiK wszczy-
na **postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową**. W jego ramach Urząd identyfikuje problem, stwierdza na czym polega szkodliwa praktyka i podejmuje dalsze czynności zmierzające do usunięcia nieprawidłowości. Może być ono poprzedzone **postępowaniem wyjaśniającym**, mającym na celu, w szczególności, wstępne ustalenie czy nastąpiło naruszenie przepisów ustawy uzasadniające wszczęcie postępowania sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

Efektem postępowania może być nakaz zaniechania niedozwolonych działań oraz nałożenie kary finansowej na przedsiębiorcę. Prezes Urzędu może również odstąpić od ukarania przedsiębiorcy, jeśli zobowiąże się on do zaprzestania niedozwolonych praktyk lub naprawienia ich skutków.

W 2021 r. weszła w życie **nowa ustawa** o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej¹⁷, zastępująca regulację obowiązującą od 2017 r. Zmiana przepisów wynika z obowiązku implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/633 w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych. Wprowadzone rozwiązania mają poprawić sytuację rolników, jak również innych dostawców i nabywców produktów w relacjach z największymi podmiotami na rynku. Więcej informacji: 3.2 Tworzenie regulacji prawnych.

UOKiK przygotował informacje o nowych przepisach w formie pytań i odpowiedzi: **przewagakontraktowa.uokik.gov.pl**.

¹⁷ Ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczo-

czymi (Dz. U. 2021 poz. 2262). Nowe przepisy weszły w życie 23 grudnia 2021 r.

Zmiany prawne

W nowej ustawie wskazane zostały konkretne praktyki, których stosowanie jest **bezwzględnie zakazane** (tzw. praktyki czarne), jak również te **dozwolone pod wyraźnie określonymi warunkami** (tzw. praktyki szare). W odniesieniu do nich nie ma konieczności badania, czy są sprzeczne z dobrymi obyczajami i zagrażają istotnemu interesowi drugiej strony albo naruszają taki interes.

Praktyki bezwzględnie zakazane to m.in.:

- **anulowanie przez nabywcę zamówienia** w czasie krótszym niż 30 dni przed przewidywanym terminem dostarczenia ła-two psujących się produktów rolnych lub spożywczych,
- **żądanie przez nabywcę od dostawcy za-płaty za pogorszenie się stanu lub utratę produktów rolnych lub spożywczych**, do których doszło w obiektach nabywcy lub po przejściu własności tych produktów na nabywcę z przyczyn niezawinionych przez dostawcę,
- **groźenie podjęciem handlowych działań odwetowych** lub ich podejmowanie prze-ciwno dostawcy, jeżeli ten korzysta z praw przysługujących mu na mocy umowy lub przepisów prawa,
- **nieuzasadnione obniżanie należności** z ty-tułu dostarczenia produktów rolnych lub spożywczych po ich przyjęciu przez na-bywcę w całości albo w umówionej części, w szczególności na skutek żądania udzie-lenia rabatu.

Stosowanie **praktyk szarych** jest dozwolone pod warunkiem, że zostały one uprzednio jasno i jednoznacznie uzgodnione w umowie między nabywcą a dostawcą. Polegają one m.in. na:

- **zwrocie przez nabywcę dostawcy nie-sprzedanych produktów**, bez zapłaty za te produkty lub za ich unieszkodliwianie,
- **pobieraniu od dostawcy opłaty** stano-wiącej warunek przechowywania, prezen-towania lub oferowania do sprzedaży jego produktów lub udostępniania takich pro-duktów na rynku,
- **żądaniu przez nabywcę od dostawcy po-noszenia całości lub części kosztów obni-żeń cen produktów** sprzedawanych przez nabywcę w ramach organizowanej przez nabywcę promocji.

Każdy, kto wie o nieuczciwych praktykach handlowych, może złożyć zawiadomienie do UOKiK. Zawiadamiający ma zagwarantowaną pełną anonimowość, jego dane oraz informacje, których ujawnienie mogłoby być szkodliwe dla jego interesu, nie są ujawniane na żadnym etapie postępowania.

Nieprawidłowości w branży rolno-spożywczej można zgłosić do UOKiK za pomocą specjalnego formularza: ankieta.uokik.gov.pl/formularz-zgloszenie-przewaga/.

DZIAŁANIA UOKiK Z ZAKRESU PRZEWAGI KONTRAKTOWEJ W 2021 R.

NOWE POSTĘPOWANIA	
postępowania wyjaśniające	5
postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową	3
WYDANE DECYZJE	
decyzje w sprawie nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej, w tym:	3
nakładające karę finansową	2
zobowiązujące	1
POZOSTAŁE DZIAŁANIA	
kontrole w ramach postępowań związanych z przewagą kontraktową	2
skontrolowani przedsiębiorcy	9
rozpatrzone zawiadomienia od przedsiębiorców	52
wystąpienia miękkie do przedsiębiorców	8

DECYZJE Z NAJWYŻSZĄ ŁĄCZNĄ KWOTĄ KAR NAŁOŻONYCH NA PRZEDSIĘBIORCÓW W 2021 R. ZA PRAKTYKI NIEUCZCIWIE WYKORZYSTUJĄCE PRZEWAGĘ KONTRAKTOWĄ

RBG-4/2021	Kaufland Polska Markety sp. z o.o. sp. j. z siedzibą we Wrocławiu	2 kary	124 mln zł
RBG-3/2021	Eurocash S.A. z siedzibą w Komornikach	1 kara	76 mln zł

200 MLN ZŁ
ŁĄCZNEJ KWOTY KAR

Przegląd działań w 2021 r.

Pobieranie nieuczciwych opłat od dostawców sieci handlowej

Prezes UOKiK nałożył 76 mln zł kary na spółkę Eurocash za nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej (decyzja RBG-3/2021). Podmiot ten jest właścicielem największej w Polsce sieci hurtowni i organizatorem wielu popularnych sieci sklepów detalicznych. Przeprowadzone postępowanie wykazało, że przedsiębiorca **pobierał od dostawców produktów rolnych i spożywczych wiele dodatkowych i nieuzasadnionych opłat**. Część usług, za które płacili kontrahenci, w ogóle nie była wykonywana, a niektóre spółka powinna świadczyć w ramach podpisanej umowy bez dodatkowego wynagrodzenia. Ponadto dostawcy nie otrzymywali informacji o kosztach i rezultatach niektórych usług. Celem tego typu działań Eurocash było **obniżenie wynagrodzenia należnego podmiotom dostarczającym do sklepów produkty rolne i spożywcze**. Przedsiębiorca odwołał się od decyzji.

Kolejna kara za stosowanie rabatów wstecznych

Polityka rabatowa sieci handlowych względem dostawców artykułów rolnych i spożywczych jest stale monitorowana przez Prezesa UOKiK. Przykładem jest postępowanie przeciwko spółce Kaufland Polska Markety, której postawiono zarzut nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej. **Zakwestionowane zostały 2 praktyki przedsiębiorcy**, które dotknęły przede wszystkim małych i średnich przedsiębiorców, a także gospodarstw rolnych i grup producentów.

Pierwsza z nich polegała na **ustalaniu warunków współpracy z niektórymi dostawcami produktów rolno-spożywczych już po rozpoczęciu danego roku**. W takich sytuacjach, przy przedłużających się negocjacjach umowy na kolejny rok, rolnik nie wiedział, na jakich warunkach realizował dostawy w okresie od początku roku do dnia podpisania umowy. W nowym kontrakcie często wprowadzane były dodatkowe rabaty lub spółka podwyższała wysokość dotychczasowych, a dostawcy musieli zapłacić na rzecz Kaufland Markety Polska wyrównanie z tego tytułu. Oznaczało to wsteczne obniżenie już zapłaconej

ceny sprzedaży produktów do tej sieci za okres od początku roku do dnia podpisania nowej umowy. Praktyka ta dotyczyła **ponad 800 kontrahentów** w latach 2018-2020, z czego 72 musiało zapłacić niekorzystne dla siebie wyrównanie na łączną kwotę blisko 37 mln zł.

Druga praktyka dotyczyła pobierania od niektórych dostawców **dodatkowych rabatów**, które nie były przewidziane w umowie. Kontrahent sieci handlowej nie wiedział zatem, kiedy zażąda się od niego udzielenia tego rabatu, ani w jakiej będzie wysokości. Kaufland pobrał **nieuczciwe wsteczne rabaty od 176 dostawców** na łączną kwotę ponad 30 mln zł.

Prezes UOKiK nałożył na spółkę Kaufland Polska Markety karę finansową w wysokości prawie 124 mln zł (decyzja RBG-4/2021). Decyzja nie jest prawomocna.

„Rabaty handlowe” – raport UOKiK

W kwietniu 2021 r. Urząd opublikował **raport podsumowujący politykę rabatową 19 największych w Polsce sieci handlowych stosowaną względem dostawców produktów rolno-spożywczych**. Jest on efektem szeregu postępowań wyjaśniających przeprowadzonych przez Urząd w 2020 r., w ramach których analizowano praktyki przedsiębiorców pod kątem zgodności z ustawą o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystaniu przewagi kontraktowej. Do postępowania włączono również 20 reprezentatywnych dla polskiego rynku dostawców produktów rolno-spożywczych, którzy mieli okazję przekazać Urzędowi szczegóły współpracy z sieciami.

Analiza Urzędu pozwoliła na **doprecyzowanie kilku rodzajów praktyk**, które mogą zostać uznane za przejaw nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej sieci handlowych. Jedną z nich jest wprowadzanie po dokonanych transakcjach nowych rabatów, które nie znajdowały się w podpisanej umowie, nie były również uzgodnione na początku współpracy. Kolejną kwestią budzącą wątpliwości jest ustalanie z dostawcami warunków współpracy, w tym warunków rabatowania, na dany okres już po jego rozpoczęciu, gdy dostawca zaangażował zasoby w realizację dostaw. Niekorzystne dla dostawców jest również jednoczesne stosowanie wobec nich wie-

lu rabatów (np. miesięcznych, kwartalnych i rocznych), czyli wielokrotne obniżanie ceny dostarczonego towaru. Zastrzeżenia budzi ponadto stosowanie nadmiernych kar umownych związanych z rozliczaniem udzielonych przez dostawców rabatów. Niezgodne z prawem mogą być praktyki polegające na jednostronnym obniżaniu przez sieć progu obrotowego, od którego zależy przyznanie danego rabatu.

Raport „Rabaty handlowe” dostępny jest na stronie: przewagakontraktowa.uokik.gov.pl

Zobowiązanie do zapłaty zaległości wobec dostawców

W 2021 r. Prezes UOKiK kontynuował działania względem przedsiębiorców, którzy **zalegają z płatnościami wobec dostawców produktów rolno-spożywczych**. Jednym z przedsiębiorców, który nie regulował terminowo swoich zobowiązań był SCA PR Polska (SCA), który w ramach grupy kapitałowej był odpowiedzialny za zakupy w sieci Intermarche. Postępowanie UOKiK wykazało, że łączna wartość opóźnionych należności spółki w latach 2019-2020 wyniosła kilkaset milionów zł. Ponadto w przypadku rozbieżności co do ceny lub ilości towaru na wystawionej fakturze, podmiot nie płacił dostawcom za cały zafakturowany towar do czasu wyjaśnienia sytuacji. Zakwestionowano również długotrwałe wyjaśnianie rozbieżności w niektórych przypadkach, czego efektem było nieuzasadnione wydłużanie terminów zapłaty. Ostatecznie Prezes UOKiK zobowiązał spółkę SCA do zmiany praktyk, które mogły stanowić nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej (decyzja RPZ-7/2021). Przedsiębiorca **uregułuje opóźnione płatności wraz z odsetkami wobec dostawców produktów rolno-spożywczych, a także zmieni sposób rozliczania spornych faktur**.

Zmiana umów z dostawcami mleka

Rynek mleka jest stale monitorowany przez UOKiK. W 2021 r. zastrzeżenia Prezesa Urzędu wzbudziły postanowienia stosowane przez spółkę Polmlek we wzorcu

umownym stosowanym w relacjach z dostawcami. Dotyczyły one m.in. klauzuli wyłączności (konieczności zapewnienia spółce wyłączności dostaw wyprodukowanego mleka), sposobu ustalania ceny, braku regulacji dotyczących procedury badań jakości i możliwości weryfikacji ich wyników. W wyniku interwencji Urzędu spółka zobowiązała się do zmiany zasad współpracy z dostawcami. Ponadto do czasu zakończenia procesu dostosowywania umów Polmlek nie będzie egzekwował kwestionowanych przez organ postanowień umownych oraz zapewni wszystkim kontrahentom możliwość korzystania z uprawnień wynikających z nowego wzorca umownego.

Umowy na skup i sprzedaż rzepaku i zboża

Prezes UOKiK wszczął postępowanie przeciwko Polish Agri, spółce skupującej i sprzedającej zboża i rzepak. Współpracuje ona z gronem kilkuset dostawców produktów rolno-spożywczych, którymi na ogół są rolnicy indywidualni, prowadzący swoje gospodarstwa na niewielką skalę. Strony działają w oparciu o przygotowany wzorec umowy, a pojedynczy dostawca nie ma wpływu na jego treść. Ze zgromadzonego przez Urząd materiału wynika, że **spółka obciąża rolników nadmiernym ryzykiem związanym z realizacją kontraktu**. Zgodnie z umową są oni zobowiązani do dostaw także w przypadku wystąpienia okoliczności uniemożliwiających dostarczenie umówionej ilości zbóż lub rzepaku, a niezależnych od rolnika, w szczególności o charakterze siły wyższej. Ponadto, pod groźbą wysokich kar finansowych, gospodarstwa musiały zakupić produkty we własnym imieniu po to, by w takich sytuacjach wykonać zawartą ze spółką umowę. Spółce PolishAgri przedstawiono zarzut nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej wobec dostawców.

Podobne zastrzeżenia Prezesa Urzędu budziły klauzule umów stosowanych przez Cefetra Polska z rolnikami dostarczającymi do niej zboża, rzepak oraz rośliny strączkowe. Przeciwko spółce wszczęto postępowanie dotyczące wykorzystywania przewagi kontraktowej.

1.5 ZATORY PŁATNICZE

Zatory płatnicze dotyczą sytuacji, gdy przedsiębiorca nie otrzymuje na czas swoich należności od kontrahenta. Nagromadzone w ten sposób zadłużenia przechodzą na kolejne powiązane z nimi podmioty, negatywnie wpływając na płynność finansową całego otoczenia biznesowego. Nieterminowe płatności lub zbyt długie terminy zapłaty za otrzymane towary lub usługi stanowią przeszkodę w prowadzeniu działalności gospodarczej. Zatory są szczególnie dotkliwe dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców, przyczyniając się do ich problemów z płynnością finansową i stanowiąc barierę ograniczającą inwestycje i rozwój.

Od 1 stycznia 2020 r. Prezes UOKiK posiada kompetencje w zakresie przeciwdziałania zatorom płatniczym. Prowadzi postępowania i nakłada administracyjne kary finansowe na podmioty, które zalegają z płatnościami wobec swoich kontrahentów.

Postępowania w sprawach nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych są wszczynane wyłącznie z urzędu na podstawie dowodów i informacji pozyskanych przez UOKiK. Ich źródłem mogą być zawiadomienia od podmiotów, które podejrzewają, że stały się ofiarą zatorów płatniczych.

Zawiadomienie dotyczące podejrzenia wystąpienia zatorów płatniczych można złożyć osobiście w siedzibie Urzędu, przesłać do UOKiK drogą pocztową lub elektroniczną na adres: zatory@uokik.gov.pl. Urząd zapewnia anonimowość zawiadamiającemu.

Nadmierne opóźnianie się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych ma miejsce w przypadku, gdy w okresie 3 kolejnych miesięcy suma wartości wszystkich świadczeń pieniężnych niespełnionych lub spełnionych po terminie przez dany podmiot wynosi co najmniej 2 mln zł¹⁸. Dotyczy to zaległości z faktur wystawionych po 1 stycznia 2020 r. lub wcześniej, jeśli termin ich płatności stał się wymagalny po 1 stycznia 2020 r. W przypadku spełnienia powyższych warunków Prezes UOKiK nakłada na przedsiębiorcę karę pieniężną, której wysokość uzależniona jest od wielkości długu oraz czasu opóźnienia w płatności. Przepisy jednocześnie przewidują, że Prezes UOKiK automatycznie odstępuje od wymierzenia kary, jeśli wartość świadczeń, których przedsiębiorca nie otrzymał lub otrzymał z opóźnieniem w badanym okresie, przewyższa sumę zobowiązań, których sam nie opłacił lub opłacił z opóźnieniem.

Przedsiębiorcom przysługuje prawo zwrócenia się do Prezesa UOKiK z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

Kluczowe rozwiązania w walce z zatorami płatniczymi zawarte są w ustawie o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych¹⁹. Już pierwszy rok jej obowiązywania pokazał potrzebę zweryfikowania niektórych przepisów. W ramach uzgodnień międzyresortowych trwają prace nad nowelizacją ustawy, których celem jest przede wszystkim uelastycznienie przepisów w zakresie uwzględniania przy wymiarze kary szczególnych uwarunkowań gospodarczych, czy też konkretnych okoliczności dotyczących przedsiębiorców. Więcej informacji: 3.2 Tworzenie regulacji prawnych.

Serwis UOKiK poświęcony zatorom płatniczym

Na zatoryplatnicze.uokik.gov.pl można zapoznać się z regulacjami dotyczącymi ograniczania zatorów płatniczych, kompetencjami Prezesa UOKiK w tym obszarze oraz z przykładami obliczania kar dla konkretnych kwot długów.

Przegląd działań w 2021 r.

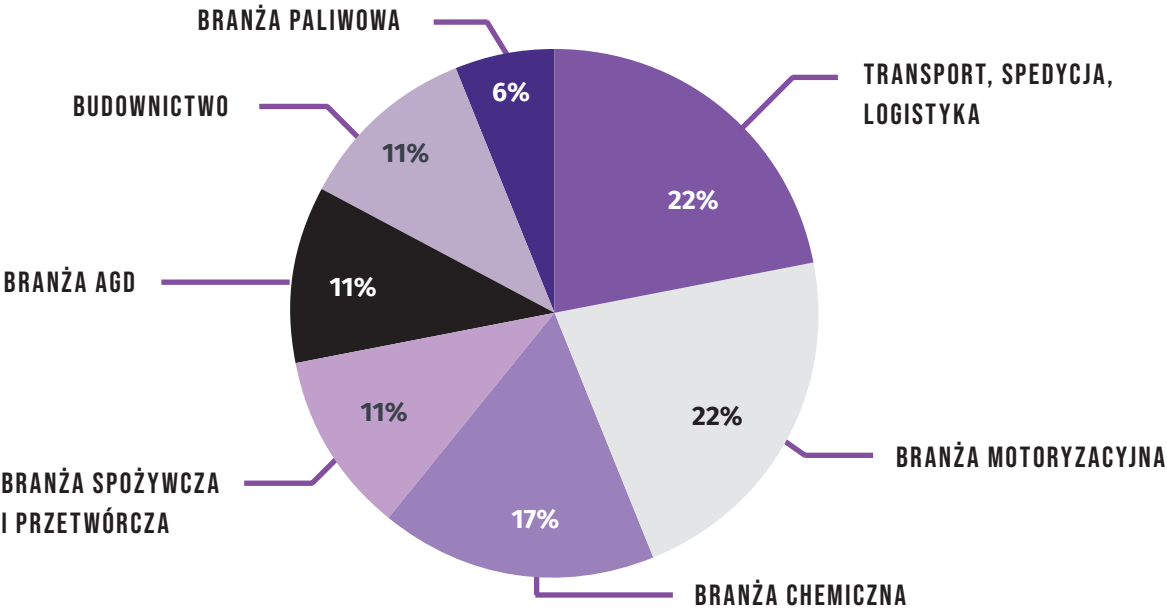
Urząd prowadził 108 postępowań w sprawie nadmierne-go opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych, z czego 8 zostało wszczętych w 2021 r. Dotyczyły one głównie podmiotów z branży spożywczej i przetwórczej, branży TSL (transport, spedycja, logistyka) oraz przedsiębiorców zajmujących się handlem detalicznym.

Prezes UOKiK wydał 19 decyzji wobec przedsiębiorców generujących zatory płatnicze w gospodarce. W przypadku 6 przedsiębiorców nałożył kary finansowe za nadmierne opóźnianie się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych kontrahentom. W trzech przypadkach strony postępowania wystąpiły do Prezesa Urzędu z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, a w pozostałych nie kwestionowały rozstrzygnięcia.

¹⁸ W latach 2020-2021 wymagana suma wartości należności wynosiła 5 mln zł.

¹⁹ Ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz. U. 2021, poz. 424).

BRANŻE, W KTÓRYCH UOKIK WYDAŁ DECYZJE STWIERDZAJĄCE
ISTNIENIE ZATORÓW PŁATNICZYCH

DZIAŁANIA UOKIK DOTYCZĄCE ZATORÓW PŁATNICZYCH W 2021 R.

POSTĘPOWANIA W SPRAWIE NADMIERNEGO OPÓŹNIANIA SIĘ ZE SPEŁNIANIEM ŚWIADCZEŃ PIENIĘŻNYCH:	
nowe postępowania	8
łącznie prowadzone w 2021 r.	108
DECYZJE I POSTANOWIENIA WYDANE W 2021 R. W ZAKRESIE ZATORÓW PŁATNICZYCH	
rozstrzygnięcia w sprawie nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych, w tym:	21
decyzje stwierdzające nadmierne opóźnianie się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych i nakładające administracyjną karę pieniężną	7
decyzje stwierdzające nadmierne opóźnianie się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych, ale z odstąpieniem od wymierzenia kary	12
postanowienia o umorzeniu postępowania w przypadku niestwierdzenia nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych	2
wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy	3

POZOSTAŁE DZIAŁANIA W 2021 R.

18

ZAWIADOMIEŃ DOTYCZĄCYCH
PODEJRZENIA WYSTĄPIENIA
ZATORÓW PŁATNICZYCH

7,8 MLN

FAKTUR SKONTROLOWANYCH
W RAMACH POSTĘPOWAŃ

1,42 MLN ZŁ

ŁĄCZNIE
NAŁOŻONYCH KAR

426,6 TYS. ZŁ

NAJWYŻSZA KARA NAŁOŻONA
NA PRZEDSIĘBIORCĘ

965,38 MLN ZŁ

SUMA STWIERDZONYCH ZATORÓW PŁATNICZYCH
W WYDANYCH DECYZJACH

69 477

PODMIOTÓW PODDANYCH
ANALIZIE W RAMACH ANALIZY
PRAWDOPODOBIENSTWA

236,6 MLN

FAKTUR BADANYCH W RAMACH
ANALIZY PRAWDOPODOBIENSTWA

2.1
PRAKTYKI NARUSZAJĄCE
ZBIOROWE INTERESY
KONSUMENTÓW I NIEDOZWOLONE
POSTANOWIENIA WZORCÓW
UMÓW

2.2
NADZÓR NAD INSPEKCJĄ
HANDLOWĄ

2.3
BEZPIECZEŃSTWO
PRODUKTÓW I NADZÓR
RYNKU

2.4
LABORATORIA

2.5
SYSTEM POZASĄDOWEGO
ROZWIĄZYWANIA SPORÓW

2.6
WSPÓŁPRACA
Z RZECZNIKAMI KONSUMENTÓW
I ORGANIZACJAMI
KONSUMENCKIMI

2.7
EUROPEJSKIE CENTRUM
KONSUMENCKIE

OCHRONA KONSUMENTÓW

02

PRAKTYKI NARUSZAJĄCE ZBIOROWE
INTERESY KONSUMENTÓW
I NIEDOZWOLONE POSTANOWIENIA
WZORCÓW UMÓW

NADZÓR NAD INSPEKCJĄ HANDLOWĄ

BEZPIECZEŃSTWO PRODUKTÓW
I NADZÓR RYNKU

LABORATORIA

SYSTEM POZASĄDOWEGO
ROZWIĄZYWANIA SPORÓW
KONSUMENCKICH

WSPÓŁPRACA Z RZECZNIKAMI
KONSUMENTÓW I ORGANIZACJAMI
KONSUMENCKIMI

EUROPEJSKIE CENTRUM
KONSUMENCKIE PRZY UOKIK

2.1 PRAKTYKI NARUSZAJĄCE ZBIOROWE INTERESY KONSUMENTÓW I NIEDOZWOLONE POSTANOWIENIA WZORCÓW UMÓW

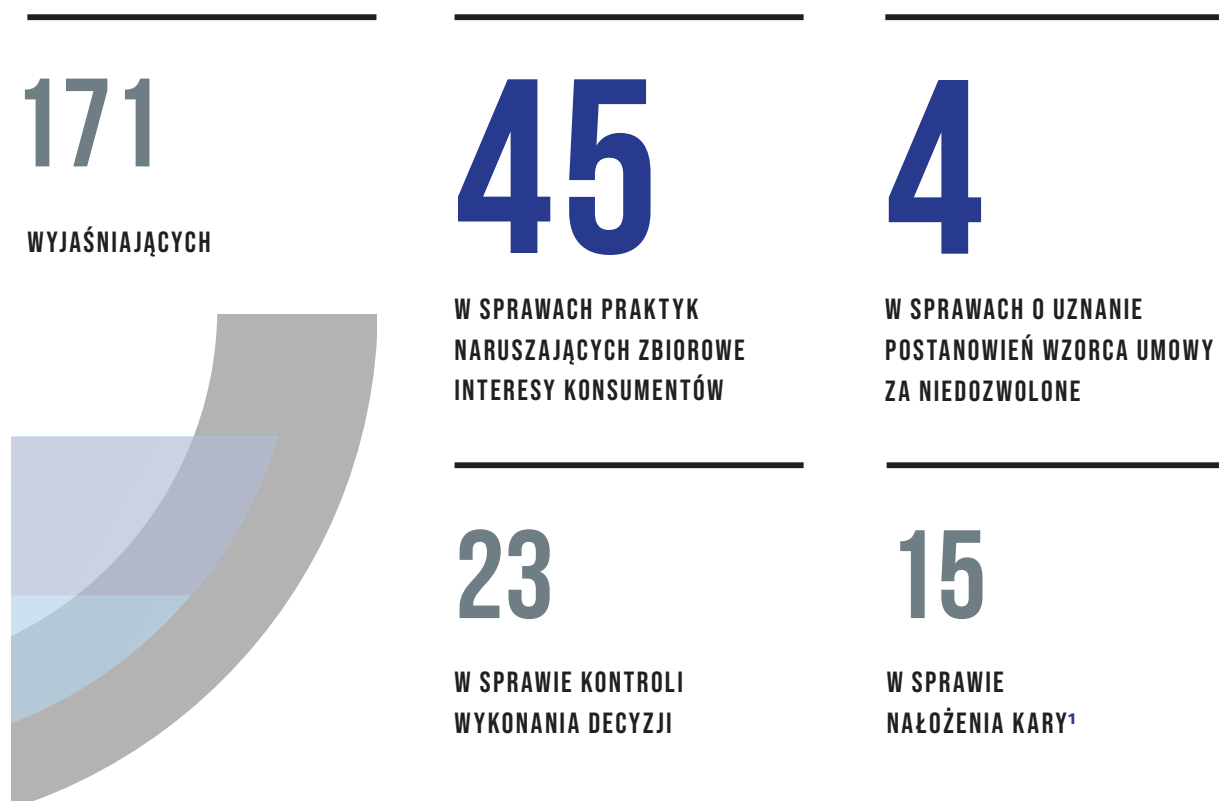
Jednym z podstawowych zadań Prezesa UOKiK jest eliminowanie praktyk naruszających **zbiorowe interesy konsumentów**. Są to bezprawne lub niezgodne z dobrymi obyczajami działania przedsiębiorców, które mogą dotknąć nieograniczonej liczby osób. Prezes Urzędu przeciwdziała również stosowaniu **niedozwolonych postanowień wzorców umów** (klauszł abuzywnych), które kształtują prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają ich interesy. Wzorce umów zawierają wystandaryzowane postanowienia, powszechnie używane w obrocie z konsumentami, bez możliwości ich indywidualnego negocjowania.

Prezes UOKiK inicjuje **postępowania administracyjne** w sprawach o istotnym znaczeniu z punktu widzenia interesów zbiorowych konsumentów. Postępowania mogą zakończyć się nakazem zaniechania kwestionowanych działań oraz nałożeniem kary pieniężnej albo dobrowolnym zobowiązaniem przedsiębiorcy do zmiany zachowania w celu wyeliminowania naruszeń. Decyzje Prezesa Urzędu mogą również przewidywać zastosowanie rekompensaty publicznej jako środka usunięcia skutków naruszenia. Postępowanie przeciwko przedsiębiorcy często poprzedza **postępowanie wyjaśniające**, które służy wstępnemu ustaleniu, czy nastąpiło naruszenie

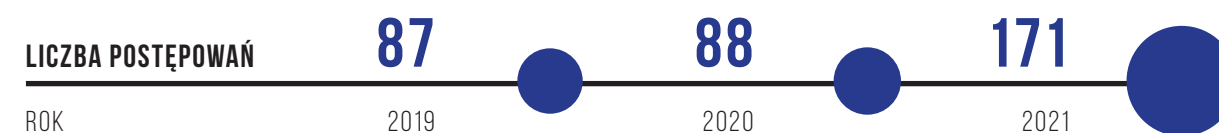
przepisów. Prezes UOKiK może także bez wszczynania postępowania **wystąpić do przedsiębiorcy** o przedstawienie wyjaśnień lub zmianę niezgodnej z prawem praktyki. Narzędziem pozyskania dodatkowych dowodów są **kontrole** przedsiębiorców, także z użyciem tzw. tajemniczego klienta. W szczególnych przypadkach Prezes UOKiK może wydać **ostrzeżenie konsumenckie** dotyczące działań konkretnego przedsiębiorcy i ich potencjalnych skutków. Rozwiązanie to jest stosowane, jeśli istnieje uzasadnione podejrzenie, że praktyka może spowodować znaczne straty lub niekorzystne skutki dla szerokiego kręgu konsumentów.

UOKiK **identyfikuje naruszenia** poprzez monitorowanie zachowań przedsiębiorców oraz analizę sygnałów otrzymanych z rynku. W 2021 r. najwięcej skarg w zakresie usług dotyczyło branży finansowej i telekomunikacyjnej, a w przypadku sprzedaży produktów – RTV i AGD. Ponadto w ramach systemu dotacji UOKiK zapewnia **bezpłatną pomoc prawną** w ramach infolinii konsumenckiej i sytemu e-porad. Prezes UOKiK wydaje również **istotne poglądy w sprawach sądowych** z zakresu ochrony konsumentów. W ten sposób, dzięki specjalistycznej wiedzy, Urząd służy pomocą sądowi powszechnemu w kompleksowym rozpoznaniu sprawy.

NOWE POSTĘPOWANIA Z ZAKRESU OCHRONY KONSUMENTÓW W 2021 R.

POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCE WSZCZĘTE W LATACH 2019-2021

¹ Postępowania w sprawie nałożenia kary za nieudzielenie Prezesowi UOKiK żądanych informacji lub udzielenie

informacji nieprawdziwych bądź wprowadzających w błąd, za brak współdziałania w toku kontroli.

DECYZJE Z ZAKRESU OCHRONY KONSUMENTÓW WYDANE W 2021 R.

DECYZJE W SPRAWACH PRAKTYK NARUSZAJĄCYCH ZBIOROWE INTERESY KONSUMENTÓW, W TYM ² :	49
decyzje nakładające na przedsiębiorcę karę finansową (61 kar finansowych o łącznej wysokości blisko 150 mln zł) ³	26
decyzje zobowiązujące (13 z zastosowaniem rekompensaty publicznej)	14
DECYZJE W SPRAWACH O UZNANIE POSTANOWIEŃ WZORCA UMOWY ZA NIEDOZWOLONE, W TYM:	10
decyzje nakładające na przedsiębiorcę karę finansową (35 kar finansowych o łącznej wysokości 3,3 mln zł)	9
decyzje zobowiązujące (z zastosowaniem rekompensaty publicznej)	1
DECYZJE W SPRAWIE NAŁOŻENIA KARY ⁴	12

POZOSTAŁE DZIAŁANIA W 2021 R.

17 670	105 975	408
SYGNAŁÓW OTRZYMANYCH Z RYNKU ⁵	SPRAW ZGŁOSZONYCH W RAMACH INFOLINII KONSUMENCKIEJ I SYSTEMU E-PORAD	NOWYCH WYSTĄPIEŃ MIĘKKICH DO PRZEDSIĘBIORCÓW ⁶
12	442	
PRZEPROWADZONYCH KONTROLI ⁷ u 16 przedsiębiorców, w tym 7 skontrolowanych przedsiębiorców z użyciem tajemniczego klienta	WYDANE ISTOTNE POGLĄDY W SPRAWACH SĄDOWYCH	

2 Podano przykładowe rodzaje decyzji.

3 Sankcja finansowa nakładana jest za daną praktykę, zatem w ramach jednej decyzji może zostać nałożona więcej niż jedna kara pieniężna.

4 Decyzje w sprawie nałożenia kary za nieudzielenie Prezesowi UOKiK żądanych informacji lub udzielenie informacji nieprawdziwych bądź wprowadzających w błąd.

5 Dane na podstawie sygnałów zgłoszonych do centrali UOKiK.

6 Dotyczy wystąpień na podst. art. 49a okik.

7 Liczba postępowań, w ramach których przeprowadzono kontrolę.

DECYZJE Z NAJWYŻSZĄ ŁĄCZNĄ KWOTĄ KAR NAŁOŻONYCH NA PRZEDSIĘBIORCĘ W 2021 R. ZA STOSOWANIE PRAKTYK NARUSZAJĄCYCH ZBIOROWE INTERESY KONSUMENTÓW

DOZIK-3/2021	Jeronimo Martins Polska S.A.	1 kara	za wprowadzanie konsumentów w błąd co do pochodzenia warzyw i owoców	60,1 mln zł
DOZIK-17/2021	Santander Bank Polska S.A.	2 kary	za wprowadzanie konsumentów w błąd co do całkowitej kwoty kredytu i możliwości skorzystania z kredytu konsumenckiego	44,2 mln zł
DOZIK-1/2021	Open Life Towarzystwo Ubezpieczeń Życie S.A.	3 kary	za misseling przy sprzedaży ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (UFK)	20 mln zł
POZOSTAŁE KARY				25,7 mln zł

BLISKO 150 MLN ZŁ
ŁĄCZNEJ KWOTY KAR

DECYZJE Z NAJWYŻSZĄ ŁĄCZNĄ KWOTĄ KAR NAŁOŻONYCH NA PRZEDSIĘBIORCĘ W 2021 R. W ZWIĄZKU Z UZNANIEM POSTANOWIEŃ WZORCA UMOWY ZA NIEDOZWOLONE

RKR-7/2021	Stylhut sp. z o.o. sp. k.	6 kar	za niedozwolone postanowienia w umowach deweloperskich i przeniesienia własności sprzedaży mieszkań	1,5 mln zł
DOZIK-12/2021	Raiffeisen Bank International AG	1 kara	za niedozwolone postanowienia w aneksach do umów kredytowych udzielanych w walutach obcych	945,5 tys. zł
RKT-2/2021	Nova Centrum Edukacyjne sp. z o.o.	9 kar	za niedozwolone postanowienia w umowach dotyczących edukacji	355,3 tys. zł
POZOSTAŁE KARY				blisko 482 tys. zł

3,3 MLN ZŁ
ŁĄCZNEJ KWOTY KAR

Przegląd działań w 2021 r.

Systemy promocyjne typu piramida

Luxinvest sp. z o.o., Quantum sp. z o.o. oraz Quantum International EN LLC to **kolejne 3 firmy uznane przez Prezesa UOKiK za twórców systemów promocyjnych typu piramida** (decyzje: RKR-8/2021, RKR-9/2021, RKR-10/2021). Spółki sprzedawały pakiety szkoleniowe, przy czym zyski uzależniały głównie od namówienia innych osób do zakupu tego typu pakietów. Prezes Urzędu nakazał zwrot wpłaconych środków poszkodowanym konsumentom. W przypadku Quantum International decyzja obejmuje również nakaz natychmiastowego zaniechania trwającej nadal praktyki. Przedsiębiorcy nie złożyli odwołania w przewidzianym w prawie terminie.

Promowanie systemów promocyjnych typu piramida – działalność tzw. „naganiaczy”

Prezes UOKiK wydał kolejne decyzje wobec naganiaczy – osób i podmiotów propagujących systemy promocyjne typu piramida. **Trzy decyzje dotyczyły osób fizycznych, które w rzeczywistości prowadziły działalność gospodarczą** (decyzje: RGD-7/2021, RGD-8/2021, RGD-9/2021). Łączna kwota kar wyniosła 740,6 tys. zł. Jedną z nich dotyczyła firmy NTIM sp. z o.o. (RGD-10/2021), która propagowała tego typu system na platformie rockwall.investments. To jednocześnie pierwsza decyzja dotycząca systemów promocyjnych typu piramida, w której zastosowano sankcje finansowe dla menadżerów firmy. Łączna kwota sankcji nałożonych na tę spółkę i jej 2 menadżerów wyniosła 272,3 tys. zł. Przedsiębiorcy odwołali się od decyzji.

Działania UOKiK

W 2021 r. Prezes UOKiK **po raz pierwszy skorzystał z prawa do nałożenia kary na osoby zarządzające odpowiedzialne za naruszenie zbiorowych interesów konsumentów**. Sankcje finansowe objęły m.in. menadżerów podmiotów propagujących systemy promocyjne typu piramida.

Weksle inwestycyjne

Sprawa dotyczy Funduszu Hipotecznego Yanok sp. z o.o., wobec którego Prezes UOKiK w 2020 r. wydał ostrzeżenie konsumenckie. Stwierdzono, że firma **posługuje się weksłem w sposób sprzeczny z jego funkcją** i wykorzystuje pieniądze konsumentów do udzielania pożyczek przedsiębiorcom. Ponadto spółka wprowadza konsumentów w błąd, informując o bezpieczeństwie weksli i ich rentowności. Prezes UOKiK nałożył karę w wysokości blisko 400 tys. zł, a także nakazał natychmiastowego zaprzestania praktyki. Spółka wniosła odwołanie od decyzji (RWR-2/2021). W 2021 r. Prezes Urzędu postawił zarzuty kolejnej firmie, która oferuje weksle pod nazwą „KWIT-y Dochodowe” – jest to BREWE Leasing.

Rzekome obligacje społeczne

Wszczęte przez Prezesa UOKiK postępowanie wyjaśniające dotyczy firm: Obligacje Społeczne Prosta S.A., Krajowy Fundusz Gwarancyjny S.A., Krajowy Fundusz Gwarancyjny Leasing sp. z o.o. i Prius29 sp. z o.o. Z otrzymywanych sygnałów wynika, że **oferowane przez spółki „obligacje społeczne” mogą być w rzeczywistości pożyczkami inwestycyjnymi** na rzecz przedsiębiorców. Mylące mogą być już same nazwy spółek, sugerujące powiązania z Krajowym Funduszem Gwarancyjnym lub obligacjami społecznymi. UOKiK współpracuje w tej sprawie z UKNF. Skierował również zawiadomienia do prokuratury oraz Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Koszty kredytów konsumenckich

Prezes UOKiK nałożył ponad 44 mln zł kary (decyzja DOZIK-17/2021) na Santander Consumer Bank S.A. Bank **naadal zalicza koszt składki z tytułu usługi ubezpieczenia do całkowitej kwoty kredytu, mimo decyzji wydawanych wobec innych przedsiębiorców w podobnych sprawach czy wyroków sądów**. Prezentując informacje na temat całkowitej kwoty kredytu, wprowadza konsumentów w błąd co do proporcji między całkowitą kwotą kredytu, a jego całkowitym kosztem. Drugą zakwestionowaną praktyką (zaniechaną przez bank) było wprowadzanie konsumentów w błąd co do dostępności dla nich oferowanego kredytu konsumenckiego na warunkach określonych w wysyłanych do konsumentów indywidualnych, pisemnych propozycjach zawarcia umowy kredytu (którego ostatecznie nie wszystkim udzielano). Bank odwołał się od decyzji.

Opłaty za wypowiedzenie kredytu odnawialnego

Sprawa dotyczyła kredytów odnawialnych oferowanych przez mBank S.A. na promocyjnych warunkach. Bank zastrzegał możliwość pobrania prowizji, w przypadku odnowienia limitu kredytowego po upływie roku. Konsument, który chciał uniknąć tego typu kosztów i rozwiązał wcześniej umowę, musiał uiścić odpowiednią opłatę. Zastrzeżenia Prezesa UOKiK dotyczyły **pobierania opłat**

za wypowiedzenie umowy o kredyt odnawialny, gdyż zgodnie z prawem można go wypowiedzieć w każdym momencie bez dodatkowych kosztów. Bank zaniechał zakwestionowanej praktyki i zobowiązał się do zwrotu konsumentom niesłusznie pobranych opłat. Decyzja (RBG-2/2021) jest prawomocna.

Wcześniejsza spłata kredytu konsumenckiego

W wyniku interwencji Prezesa UOKiK kolejne banki i instytucje pożyczkowe zaczęły prawidłowo rozliczać się z konsumentami, którzy spłacili pożyczki przed terminem. To m.in. Bank Pocztowy S.A. i Provident Polska S.A. (prawomocne decyzje: DOZIK-6/2021, RWR-3/2021). Sprawy dotyczą wskazanej przez Urząd metody liniowej do obliczania proporcjonalnego zwrotu kosztów kredytu. W 2021 r. Prezes UOKiK wydał 5 decyzji dotyczących **nieprawidłowości związanych z wcześniejszą spłatą kredytu**.

Działania UOKiK

W 2021 r. Prezes UOKiK wydał **kolejnych 5 decyzji dotyczących nieprawidłowości w rozliczeniach z klientami** w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego.

Maksymalne koszty kredytu konsumenckiego

Prezes Urzędu wszczął postępowania przeciwko firmom pożyczkowym: Szybka Gotówka sp. z o.o., Gwarant24 sp. z o.o. oraz Centrum Rozwiązań Kredytowych sp. z o.o. Udzielały one naprzemiennie konsumentom pożyczek refinansujących na spłatę poprzednich zobowiązań. Jednocześnie pobierały prowizję, która w całości lub części była finansowana z kolejnej pożyczki. W efekcie rosta kwota

do spłaty. Takie działanie może stanowić **próbę obejścia przepisów o maksymalnych kosztach pozaodsetkowych kredytów konsumenckich**. Podobne zarzuty Prezes UOKiK postawił firmom (obecnie w restrukturyzacji): Yes Finance S.A., Liberis Polska sp. z o.o., Duo Finance sp. z o.o. oraz Primus Finance sp. z o.o.

Zawyżone opłaty za opóźnienia przy spłacie pożyczki

Firma pożyczkowa Cash Service 4 Home sp. z o.o. pobierała rażąco wysokie opłaty za tzw. wizyty automatyczne w domach tych klientów, którzy spóźniali się ze spłatą raty. **Koszty te przekraczały limit wynikający z ustawy o kredycie konsumenckim**. Naruszenia dotyczyły również m.in. obowiązku rzetelnego i pełnego informowania konsumentów o stopie zadłużenia przeterminowanego i innych opłatach za opóźnienie. Za niedozwolone praktyki Prezes UOKiK nałożył karę ponad 0,5 mln zł. Spółka wniosła odwołanie od decyzji (RŁO-6/2021).

Umowy leasingu zamiast umów kredytowych

Sprawę zgłosili konsumenci, którzy zamiast umowy pożyczki nieświadomie podpisali umowę leasingu zwrotnego sprzętu AGD, rzekomo sprzedanego wcześniej firmie udzielającej finansowania. Prezes UOKiK wszczął postępowanie wyjaśniające, w którym sprawdzi, czy tego typu umowy mogą stanowić **próbę obejścia przepisów dotyczących kredytu konsumenckiego**, w przypadku którego prawo ogranicza zarówno wysokość odsetek pobieranych od pożyczek, jak i ich kosztów pozaodsetkowych.

Ubezpieczenia typu UFK – misseling

Prezes UOKiK wydał kolejną decyzję (DOZIK-1/2021) w sprawie nieuczciwej sprzedaży ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (UFK). Kara dla Open Life TU Życie S.A. wyniosła ponad 20 mln zł. Ubezpieczyciel sprzedawał konsumentom **umowy zawierające fundusze kapitałowe bardziej ryzykowne, niż wynikało to z potrzeb konsumentów i oceny ich profilu ryzyka**, a także na okres dłuższy, niż sobie tego życzyli. Przedsiębiorca złożył odwołanie od decyzji.

Klauzule spreadowe – zakończenie serii postępowań

Decyzja Prezesa UOKiK wobec Raiffeisen Banku International AG (DOZIK-12/2021) kończy serię postępowań dotyczących tzw. klauzul spreadowych. W latach 2018-2021 Prezes Urzędu wydał łącznie 9 decyzji w tej sprawie, zarzucając bankom **nieprecyzyjne i niejednoznaczne zasady wyliczania wysokości kursów walut** we wzorcach umów kredytów hipotecznych odnoszących się do walut obcych. W przypadku Raiffeisen Banku kara wyniosła ponad 945 tys. zł. Bank odwołał się od decyzji.

Działania UOKiK

W latach 2018-2021 Prezes UOKiK wydał **9 decyzji w sprawach tzw. klauzul spreadowych**.

Nieautoryzowane transakcje bankowe

Do UOKiK wpływają skargi konsumentów dotyczące kradzieży pieniędzy z konta lub zaciągnięcia zobowiązania na ich dane. Sprawy dotyczą np. podszywania się przez oszustów pod pracownika banku czy instalacji oprogramowania szpiegującego. W 2021 r. Prezes Urzędu wszczął postępowania wyjaśniające wobec 18 banków, aby sprawdzić, **jak rozpatrują reklamacje konsumentów związane z kradzieżą pieniędzy z konta** oraz jakie stosują mechanizmy uwierzytelniania transakcji.

Wejdź na **finanse.uokik.gov.pl** – to kompendium aktualności UOKiK ze świata finansów.

Ubezpieczenia zdrowotne – zmiany bez zgody konsumentów

Prezes UOKiK wszczął postępowanie przeciwko Compensa Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. Spółka wysyłała klientom ofertę poszerzenia ubezpieczenia, z czym wiązało się zwiększenie wysokości składki. Jednocześnie wymagano od klientów, którzy nie życzyli sobie tego typu rozwiązania, aby sami zgłosili to ubezpieczycielowi. W przeciwnym wypadku nowa składka była automatycznie naliczana, mimo braku jednoznacznej zgody konsumentów, co może stanowić **nieuprawnioną, jednostronną zmianę warunków umowy**.

Oznakowanie produktu – kraj pochodzenia

Prezes UOKiK nałożył kary finansowe na właścicieli sieci Biedronka i Kaufland za **błędne informowanie o kraju pochodzenia warzyw i owoców**. Wydane decyzje (DOZIK-3/2021, DOZIK-15/2021) są efektem serii kontroli przeprowadzonych przez Inspekcję Handlową w 2020 r., które wykazały liczne nieprawidłowości w tym zakresie oraz brak skutecznych działań naprawczych. W przypadku Jeronimo Martins Polska S.A. kara wyniosła ponad 60 mln zł i była najwyższą za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów nałożoną w 2021 r. Sankcja wobec Kaufland Sp. z o.o. wyniosła 13,2 mln zł. Obydwie firmy złożyły odwołanie od decyzji.

Działania UOKiK

Najwyższa kara dla przedsiębiorcy za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów w 2021 r. – **ponad 60 mln zł**.

Fałszowanie składu surowcowego odzieży

W latach 2019-2020 Inspekcja Handlowa przeprowadziła kontrole męskiej odzieży wizytowej. W oparciu o wyniki kontroli i badania laboratoryjne **Prezes UOKiK wszczął postępowania przeciwko 3 przedsiębiorcom**, w przypadku których występowały największe rozbieżności między informacją na etykiecie a rzeczywistym składem ubrań. Przykładowo, stwierdzono znacząco mniejszy udział bawełny czy wełny w stosunku do deklarowanego składu.

Regulaminy promocji

Sprawa dotyczyła akcji promocyjnych sieci Biedronka, w ramach których można było otrzymać m.in. voucher zniżkowy na zakupy lub nabyć 2 towary w cenie 3. Właściciel Biedronki zamieszczał regulaminy promocji z opóźnieniem. Ponadto **nie uznawał reklamacji, które rozpatrzył po upływie ustawowego terminu**, choć w takich sytuacjach roszczenie klienta powinno zostać automatycznie uznane. W wyniku decyzji Prezesa UOKiK (RBG-1/2021) Jeronimo Martins Polska S.A. przeprowadziło akcję edukacyjną dla konsumentów, w ramach której otrzymali oni bony na zakupy w sklepach sieci Biedronka o łącznej wartości 7,5 mln zł. Decyzja jest prawomocna i została wykonana.

SMS-y premium

Postępowanie wszczęte zostało na skutek skarg klientów sieci Plus, którzy wskazywali na nieprawidłowości związane z aktywacją płatnych subskrypcji z wykorzystaniem numerów premium (usługi „Czat Towarzyski” i „Subskrypcje Premium MT”). Zastrzeżenia Prezesa UOKiK wzbudziły **sposób świadczenia usług premium bez zachowania należytej staranności** przez Polkomtel sp. z o.o. oraz sposób udzielania odpowiedzi na reklamację abonentów. Prezes UOKiK zobowiązał operatora (decyzja DOZIK-2/2021) do wypłacenia rekompensat na rzecz poszkodowanych klientów, a także m.in. do wprowadzenia zmian w sposobie uruchamiania i świadczenia usług premium oraz monitorowania i eliminacji pojawiających się nieprawidłowości. Decyzja jest prawomocna.

Flash SMS i direct billing

Sprawa dotyczyła **nieprawidłowości przy aktywacji płatnych usług** nitelekomunikacyjnych operatora sieci Orange, a także **serwisów subskrypcyjnych** świadczonych przez inne podmioty dla abonentów tej sieci (rozliczanych przez operatora z wykorzystaniem usługi typu *direct billing*). Konsument często nieświadomie aktywował usługi m.in. z wykorzystaniem powiadomienia tzw. flash SMS-a i kliknięcie przycisku „OK” czy link na stronie internetowej. W wydanej decyzji Prezes UOKiK zobowiązał Orange Polska S.A. (DOZIK-13/2021) m.in. do finansowego zrekompensowania strat konsumentom, a także zaprzestania stosowania SMS-ów typu flash. Ponadto operator będzie pozytywnie rozpatrywał reklamacje konsumentów w przypadku wprowadzenia w błąd na etapie aktywacji płatnych usług. Zmieni również sposób udzielania odpowiedzi na reklamacje związane z doliczaniem przez spółkę do rachunku opłat za usługi świadczone przez podmioty trzecie. Decyzja jest prawomocna. W 2021 r. analogiczne postępowanie wszczęto również przeciwko operatorowi sieci T-Mobile.

Rozmowy sprzedażowe a usługi dodatkowe

Prezes UOKiK postawił zarzuty kolejnym operatorom sieci komórkowych w sprawie **pobierania płatności za aktywację usług dodatkowych bez uzyskania wyraźnej zgody konsumentów**. Zastrzeżenia dotyczą Orange Polska S.A. i P4 sp. z o.o. (operatora sieci Play), których konsultanci nie informowali o kosztach usług dodatkowych podczas rozmów z klientami. W przypadku analogicznych postępowań dotyczących Polkomtela i T-mobile, wydane wcześniej decyzje Prezesa UOKiK zostały podtrzymane przez sądy w 2021 r. (Sąd Administracyjny i Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów).

Zmiana warunków umowy telekomunikacyjnej

Prezes UOKiK wszczął postępowanie przeciwko Vectrze sp. z o.o. Operator telekomunikacyjny **wprowadził jednostronnie klauzulę do obowiązujących umów**, umożliwiającą coroczne podwyższanie abonamentu. Tymczasem umowy nie zawierały postanowień umożliwiających takie działanie (tzw. klauzul modyfikacyjnych). Jeszcze na etapie postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu wystąpił do Vectry o rezygnację z planowanej zmiany. Mimo to spółka podniosła wysokość abonamentu w oparciu o wprowadzoną klauzulę.

Sprzedaż gazu i prądu w domach konsumentów

Od wielu lat przedmiotem orzecznictwa Prezesa UOKiK były nieuczciwe praktyki związane ze sprzedażą gazu i prądu w domach konsumentów. Częstym naruszeniem było **podsywanie się pod dotychczasowego operatora, wprowadzanie w błąd co do wysokości rachunku czy utrudnianie odstąpienia od umowy**. W tym zakresie w 2021 r. Prezes Urzędu wydał m.in. decyzję wobec Fortum Marketing Sales Polska S.A. (DOZIK-4/2021), przyjmując zobowiązanie przedsiębiorcy do wypłaty rekompensat dla poszkodowanych klientów. Jeszcze w trakcie postępowania spółka zaprzestała zawierania umów w domach konsumentów. Decyzja jest prawomocna.

Zmiany prawne

Od 3 lipca 2021 r. obowiązuje **zakaz zawierania z konsumentami umów dotyczących energii elektrycznej i gazu poza lokalem przedsiębiorstwa**. Wszelkie umowy na prąd i gaz podpisane po tej dacie w domach konsumentów są z mocy prawa nieważne⁸.

Sprzedaż usług telekomunikacyjnych w domach konsumentów

Prezes UOKiK nałożył blisko 8 mln zł kary na operatora telefonicznego TeleGo sp. z o.o. (decyzja DOZIK-11/2021). Przedstawiciele firmy, odwiedzając konsumentów w domach, **podawali się za dotychczasowego operatora** i wskazywali, że przedstawiane do podpisu dokumenty dotyczą zmiany warunków obowiązującej umowy. Nie zostawiali także konsumentom dokumentów umowy, w tym formularzy odstąpienia od umowy. Prezes Urzędu nakazał spółce TeleGo pod rygorem natychmiastowej wykonalności zaniechać zakwestionowanych praktyk, których ofiarą byli przede wszystkim seniorzy. Firma wniosła odwołanie od decyzji.

Prezentowanie opinii przez platformy internetowe

Sprawa dotyczy portali Ceneo.pl oraz Opineo.pl, prezentujących opinie konsumentów o sprzedawcach i produktach. Zastrzeżenia wzbudziło **ukrywanie części opinii i ocen negatywnych** dotyczących sklepów internetowych

oraz prezentowanie niepełnych statystyk w tym zakresie. Opinie negatywne nie były wyświetlane m.in. gdy spór ze sprzedawcą został rozwiązany, a konsument wycofał opinię. W opinii Urzędu portale powinny prezentować liczbę wycofanych ocen, gdyż zmiana może wynikać z przekazania jakiejś formy gratyfikacji na rzecz konsumenta (np. bonu, rabatu). W odpowiedzi na wystąpienie Prezesa UOKiK do przedsiębiorców, zadeklarowali oni zmianę dotychczasowej praktyki.

Kryptoreklamy w social mediach influencerów

Treści o charakterze handlowym prezentowane przez influencerów w mediach społecznościowych (np. Facebooku czy YouTube) **powinny być oznaczane jako reklama lub treści sponsorowane**. Prezes UOKiK wszczął postępowanie wyjaśniające, aby sprawdzić czy faktycznie tak jest. Wówczas wielu twórców zaczęło oznaczać poprawnie swoje materiały. Prezes Urzędu wszczął 4 postępowania w sprawie nałożenia kary na influencerów, którzy nie udzielili informacji w związku z postępowaniem wyjaśniającym.

⁸ Ustawa z dnia 20 maja 2021 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 poz. 1093).

Promowanie tzw. scamu w mediach społecznościowych

Prezes UOKiK wszczął postępowanie wyjaśniające go w sprawie **promowania tzw. scamu, czyli oszustwa w mediach społecznościowych**. Polega ono m.in. na informowaniu konsumentów o nieistniejących promocjach, niesłusznym wyolbrzymianiu właściwości reklamowanego produktu, czy oferowaniu rzeczy szkodliwych dla zdrowia. Urząd przeanalizuje, czy influencerzy weryfikują oferty komercyjnej współpracy i jak się zachowują, gdy zostaną wykryte nieprawidłowości. Postępowanie ma również sprawdzić, w jaki sposób portale społecznościowe umożliwiają oznaczanie treści sponsorowanych oraz czy wpływa to na zasięgi osób, które robią to prawidłowo.

Sprzedaż odzieży na platformie internetowej

Prezes UOKiK wszczął postępowanie przeciwko spółce Vinted UAB, prowadzącej internetową platformę (aplikację) sprzedaży ubrań. Pierwszy z zarzutów dotyczy braku informowania konsumentów o dodatkowych wymogach związanych z przekazaniem określonych informacji i dokumentów dotyczących tożsamości, **co może utrudniać otrzymanie pieniędzy** ze sprzedaży przedmiotów na platformie. Druga kwestia związana jest z tzw. ochroną kupującego – dodatkowo płatną usługą, domyślnie ustawioną w serwisie. Konsumenty mogą nie zdawać sobie sprawy z możliwości zakupu bez ochrony (np. w przypadku sprawdzonych przez siebie sprzedawców), gdyż wybranie alternatywnej możliwości nie jest intuicyjne, ani też precyzyjnie opisane w regulaminie.

Aplikacje do zamawiania jedzenia

Do UOKiK wpływały skargi konsumentów na nieprawidłowości przy zamawianiu jedzenia i produktów spożywczych za pomocą aplikacji Glovo i Uber Eats. Konsumenty m.in. wskazywali, że **płacili wyższą cenę niż ta, o której byli informowani przed złożeniem zamówienia**. Skargi dotyczyły także problemów z rozliczaniem się przedsiębiorców za niezrealizowane zamówienie. W 2021 r. Prezes Urzędu wszczął postępowanie przeciwko Glovo w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W przypadku UberEats prowadzone jest postępowanie wyjaśniające.

Zasady działania paczkomatów

W wyniku interwencji Prezesa UOKiK właściciel paczkomatów InPost zmienił zasady dotyczące odbioru i nadawania przesyłek. Zastrzeżenia Prezesa Urzędu dotyczyły m.in. **dodatkowych opłat za weryfikację błędnych wymiarów przesyłek**, czy przekierowania bez zgody konsumenta do innego paczkomatu, gdy docelowy był przepełniony. W trakcie postępowania wyjaśniającego InPost sp. z o.o. zobowiązała się do stosownych zmian, z których część wprowadzono już w 2021 r.

Płatności internetowe

Prezes Urzędu wszczął postępowanie wyjaśniające, w którym sprawdzi czy serwis PayPal, służący dokonywaniu płatności, nie stosuje niedozwolonych postanowień umownych, m.in. dotyczących jednostronnej zmiany warunków umowy oraz możliwości ograniczenia dostępu do usług. UOKiK w szczególności sprawdzi, czy postanowienia umowne są sformułowane w sposób jednoznaczny i czytelny, a także, czy pozwalają PayPal na **arbitralność w stosowaniu sankcji w postaci ograniczania, jak i blokowania dostępu do usług**.

Serwisy wideo na żądanie

UOKiK otrzymywał sygnały dotyczące **nieprawidłowości w dostępie do filmów, muzyki czy programów rozrywkowych** oferowanych przez Fame MMA, Tidal, TVN (serwis Player.pl) oraz UPC Polska (UPC na Żądanie). Przykładowo: konsumenci nie mogli oglądać gali na żywo z powodów technicznych lub też byli informowani o specjalnej kolekcji filmów VOD, bez jasnego zaznaczenia odpłatności tej usługi. W efekcie interwencji Prezesa UOKiK przedsiębiorcy usunęli nieprawidłowości, a konsumenci otrzymali rekompensaty.

Ukryta subskrypcja zamiast jednorazowej usługi

Sprawa dotyczy hulajnóg elektrycznych Logo-Sharing, możliwych do wynajęcia na terenie kilku miast Polski. Poszkodowani **konsumenci nie wiedzieli, że płacąc za jeden przejazd, zgadzali się w rzeczywistości na płatną, długotrwałą subskrypcję**, a z ich kont automatycznie były pobierane pieniądze. Prezes UOKiK wszczął postępowania przeciwko byłemu i obecnemu operatorowi hulajnóg. O działaniach Logo-Sharing sp. z o.o. oraz Logo-Sharing Group LLC Urząd zawiadomił prokuraturę, a także sklepy z aplikacjami na telefony komórkowe, takie jak AppStore, AppGallery oraz Google Play.

Sprzedaż na pokazach handlowych

Prezes UOKiK nałożył prawie 280 tys. zł kar łącznie na Millenium Medica sp. z o.o. (decyzje RŁO-2/2021, RŁO-3/2021). Spółka zapraszała konsumentów na spotkanie **pod pozorem bezpłatnego badania zdrowia, ukrywając główny, sprzedażowy charakter pokazu**. Konsumenty byli również wprowadzani w błąd co do stanu zdrowia, gdyż badania były przeprowadzane przy pomocy wycofanego z obrotu pulsometru. Oprócz nałożenia sankcji finansowej, Prezes Urzędu nakazał firmie natychmiastowe zaprzestanie stosowania niedozwolonych praktyk. Dodatkowa kara została nałożona w oddzielnym postępowaniu, w związku z udzielaniem nieprawdziwych i wprowadzających w błąd informacji podczas postępowania wyjaśniającego. Spółka odwołała się od obydwu decyzji.

Zmiany prawne

W 2021 r. Prezes UOKiK przygotował **propozycję przepisów zmieniających zasady sprzedaży na pokazach handlowych**. Wprowadzone rozwiązania powinny wyeliminować znaczną część nieuczciwych praktyk. Więcej informacji: cz. 3.2 – Tworzenie regulacji prawnych.

Pokazy handlowe – niedozwolone postanowienia umowne

Urząd otrzymał wiele skarg na Geriamedica sp. z o.o., która na spotkaniach z konsumentami sprzedawała pakiety medyczne w cenie nawet 14,2 tys. zł. Prezes UOKiK nałożył 138,4 tys. zł kary na spółkę za **niedozwolone klauzule umowne**. Firma m.in. zastrzegła sobie prawo do zmiany wykazu placówek, przy czym konsumenci nie mogli w takiej sytuacji zrezygnować z jej usług bez ponoszenia kosztów. Ponadto Prezes Urzędu nałożył 46,1 tys. zł kary za brak współpracy podczas postępowania. Decyzje (RLU-1/2021 i RLU-2/2021) są prawomocne. Prezes UOKiK zawiadomił także prokuraturę, wskazując na możliwość naruszenia przez członków zarządu spółki obowiązków w zakresie sprawozdań finansowych.

Wejdź na **konsument.edu.pl** – to symulator pułapek czyhających na konsumentów w internecie.

Pokazy handlowe – pierwsza kara dla osoby zarządzającej

W 2021 r. Prezes UOKiK po raz pierwszy skorzystał z uprawnień do nałożenia kary na menedżera odpowiedzialnego za doprowadzenie do naruszeń praw konsumentów. Sprawa dotyczyła nieuczciwych pokazów handlowych i wprowadzania w błąd konsumentów przy promowaniu tego typu spotkań. Na członka jednoosobowego zarządu Magforte sp. z o.o. nałożono 250 tys. zł kary (decyzja RPZ-10/2021). **Menadżer bezpośrednio nadzorował sposób promocji i prowadzenia pokazów.** Kara dla samej spółki wyniosła łącznie ponad 433 tys. zł (decyzje RPZ-10/2021, RPZ-9/2021). W obydwu przypadkach wniesiono odwołanie od decyzji. Ponadto UOKiK zawiadomił prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez przedstawicieli handlowych spółki.

Działania UOKiK

W związku ze stosowaniem praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Prezes UOKiK nałożył **8 kar na osoby zarządzające na łączną kwotę 550 tys. zł.**

Opłaty za parkingi

Sprawa dotyczyła parkingów przy sklepach Aldi i Biedronka, zarządzanych przez TD System sp. z o.o. Firma pobierała dodatkowe opłaty w przypadku braku umieszczenia za przednią szybą samochodu biletu parkingowego, uprawniającego do bezpłatnego parkowania w określonym czasie. Opłaty nie były anulowane, nawet jeśli podczas reklamacji konsumenci byli w stanie udowodnić, że pobrali bilet. **Odmawiając uznania zasadnych reklamacji**, firma naruszyła zbiorowe interesy konsumentów. Nałożona kara wyniosła ponad 150 tys. zł (decyzja RKT-3/2021). Prezes Urzędu ukarał również przedsiębiorcę zarządzającego parkingiem obok szpitala onkologicznego we Wrocławiu za wprowadzające w błąd banery, informujące o bezpłatnym parkingu (decyzja RWR-04/2021). W obydwu przypadkach przedsiębiorcy odwołali się od decyzji.

Edukacja – niedozwolone klauzule umowne

Prezes UOKiK uznał za niedozwolone kilkanaście postanowień umownych stosowanych przez Nova Centrum Edukacyjne sp. z o.o. Firma prowadzi prywatne szkoły policealne, podstawowe oraz pozaszkolne formy edukacji. Zakwestionowane klauzule dotyczą m.in. **zasad wnoszenia czesnego, wypowiedzenia umowy czy możliwości przeniesienia ucznia do innej klasy.** Prezes UOKiK nałożył na spółkę karę w łącznej wysokości ponad 355 tys. zł, zakazał również stosowania zakwestionowanych klauzul. Spółka złożyła odwołanie od decyzji (RKT-2/2021).

2.2 NADZÓR NAD INSPEKCJĄ HANDLOWĄ

Inspekcja Handlowa (IH) to wyspecjalizowany organ kontroli służący ochronie interesów i praw konsumentów. Zadania IH realizowane są przez Prezesa UOKiK oraz wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej, którzy prowadzą kontrole i wydają decyzje w tym zakresie. Prezes Urzędu **wyznacza kierunki działań kontrolnych oraz monitoruje ich wykonanie.** Prowadzi również **postępowania odwoławcze** od decyzji wojewódzkich inspektorów⁹.

Działania o znaczeniu krajowym znajdują odzwierciedlenie w **rocznym planie kontroli IH.** Są one ustalane przede wszystkim w oparciu o wykryte nieprawidłowości w latach poprzednich, ich znaczenie, a także powszechność występowania danej kategorii produktów. Inspektorzy prowadzą także kontrole **pozaplanowe**, które wynikają z otrzymywanych skarg i informacji od m.in. konsumentów

czy organów administracji państwowej. W ramach kontroli prowadzone są **badania laboratoryjne** wykonywane zarówno przez laboratoria UOKiK (rozdział 2.4), jak i laboratoria zewnętrzne.

IH prowadzi działania w zakresie:

- kontroli w obszarze artykułów nieżywnościowych i usług oraz obowiązków przedsiębiorców,
- kontroli produktów w zakresie spełniania ogólnych wymagań bezpieczeństwa i oceny zgodności z wymaganiami,
- kontroli paliw i paliw stałych w ramach systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw.

⁹ Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1706).

2.1
PRAKTYKI NARUSZAJĄCE
ZBIOROWE INTERESY
KONSUMENTÓW I NIEDOZWOLONE
POSTANOWIENIA WZORCÓW
UMÓW

2.2
NADZÓR NAD INSPEKCJĄ
HANDLOWĄ

2.3
BEZPIECZEŃSTWO
PRODUKTÓW I NADZÓR
RYNKU

2.4
LABORATORIA

2.5
SYSTEM POZASĄDOWEGO
ROZWIĄZYWANIA SPORÓW

2.6
WSPÓŁPRACA
Z RZECZNIKAMI KONSUMENTÓW
I ORGANIZACJAMI
KONSUMENCKIMI

2.7
EUROPEJSKIE CENTRUM
KONSUMENCKIE

KONTROLE IH PRZEPROWADZONE W 2021 R.

13 823

KONTROLE W OBSZARZE
ARTYKUŁÓW NIEŻYWNOSCIOWYCH
I USŁUG ORAZ OBOWIĄZKÓW
PRZEDSIĘBIORCÓW

573

KONTROLE W ZAKRESIE
OGÓLNEGO BEZPIECZEŃSTWA
PRODUKTÓW

1 260

KONTROLI W ZAKRESIE
OCENY ZGODNOŚCI WYROBÓW
Z WYMAGANIAMI

1 845

KONTROLI JAKOŚCI PALIW

487

KONTROLI JAKOŚCI
PALIW STAŁYCH

940

KONTROLI ŚWIADECTW
JAKOŚCI PALIW STAŁYCH

DECYZJE PREZESA UOKIK W 2021 R. W ZWIĄZKU Z KONTROLAMI IH

162

DECYZJE W SPRAWIE ODWOŁAŃ
OD DECYZJI WOJEWÓDZKICH
INSPEKTORÓW IH

121

POZOSTAŁYCH DECYZJI¹⁰

DZIAŁANIA WOJEWÓDZKICH INSPEKTORÓW IH W 2021 R. NA PODSTAWIE
PRZEPROWADZONYCH KONTROLI - PRZYKŁADY

LICZBA DECYZJI 2 747

LICZBA WYSTOSOWANYCH DO PRZEDSIĘBIORCÓW
ŻAŁA O USUNIĘCIE NIEPRAWIDŁOWOŚCI 1 516

LICZBA SKIEROWANYCH ZAWIADOMIEŃ DO ORGANÓW ŚCIGANIA 181

LICZBA MANDATÓW KARNYCH 1 410 mandatów
o wartości 254 990 zł

LICZBA SKIEROWANYCH WNIOSKÓW DO SĄDÓW
O UKARANIE SPRAWCÓW POPEŁNIENIA WYKROCZEŃ 260 wniosków, czego wynikiem
było orzeczenie grzywien
o wartości 44 490 zł

LICZBA PRZEKAZANYCH SPRAW DO INNYCH ORGANÓW WŁAŚCIWYCH 1 161

¹⁰ W tym zobowiązujące przedsię-
biorców do uiszczenia kosztów badań

laboratoryjnych paliwa i paliw stałych
niepełniających wymagań prawa bądź

deklaracji. Od 23 września 2021 r. decy-
zje te są wydawane już przez wojewódz-

kich inspektorów IH.

KONTROLE DOTYCZĄCE ARTYKUŁÓW NIEŻYWNOŚCIOWYCH I USŁUG ORAZ OBOWIĄZKÓW PRZEDSIĘBIORCÓW

PRZEPROWADZONE KONTROLE WG RODZAJU W 2021 R.

planowe UOKiK	9 126
planowe wojewódzkich inspektorów IH	2 329
pozaplanowe	2 368

WYNIKI KONTROLI W 2021 R.

kontrole	13 823
sprawdzone partie produktów	599 633
zakwestionowane partie produktów	9 744

Przykłady kontroli

Uwidacznianie cen towarów i usług

W I połowie 2021 r. IH sprawdziła, czy przedsiębiorcy we właściwy sposób uwidaczniają ceny towarów i usług. Kontrole objęły 1 530 podmiotów i ponad 280 tys. partii produktów. Zastrzeżenia wzbudziło 14 proc. zweryfikowanych produktów. W 1 022 sklepach inspektorzy porównali również zgodność cen podanych na półce z zaktualizowanymi w kasie. Wyższe ceny na rachunku dotyczyły prawie 5 proc. skontrolowanych produktów. Wojewódzcy inspektorzy wydali 443 decyzje nakładające na przedsiębiorców kary pieniężne o łącznej kwocie ponad 295 tys. zł. Za kolejne naruszenia w tym zakresie nałożono kary w wysokości ponad 57 tys. zł (6 decyzji).

Jakość i oznakowanie odzieży dla małych dzieci

W 2021 r. IH sprawdziła oznakowanie i jakość odzieży dla małych dzieci. Łącznie skontrolowano 117 przedsiębiorców i 733 produktów. Skład rzeczywisty a deklarowany różnił się w przypadku prawie 40 proc. badanych produktów. Kontrolerzy zakwestionowali 8,1 proc. odzieży pod kątem etykiet np. ze względu na złe nazewnictwo włókien. IH wydała łącznie 22 decyzje zobowiązujące przedsiębiorców do zwrotu kosztów badań na kwotę prawie 22 tys. zł.

PRZYKŁADOWE TEMATY KONTROLI

prawidłowość przekazywania przez przedsiębiorców informacji o cenach towarów i usług
rzetelność i legalność przedsiębiorców świadczących usługi rekreacyjne
odzież wierzchnia – jakość i oznakowanie
obuwie, odzież i wyroby włókiennicze – w zakresie zawartości formaldehydu
farby i lakiery – w zakresie zawartości lotnych związków organicznych

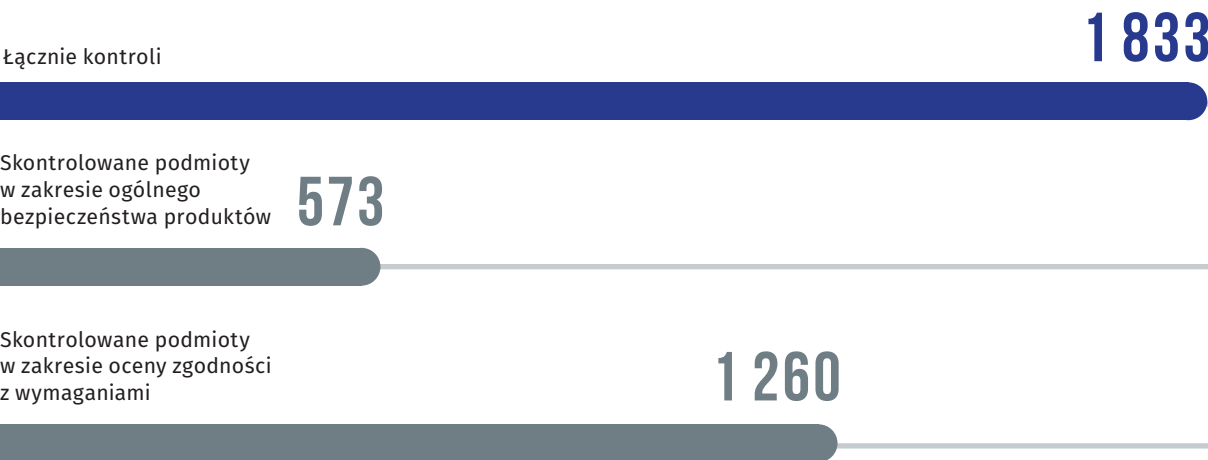
KONTROLE W ZAKRESIE OGÓLNEGO BEZPIECZEŃSTWA PRODUKTÓW I OCENY ZGODNOŚCI Z WYMAGANIAMI

PRZEPROWADZONE KONTROLE WG RODZAJU W 2021 R.

RODZAJ	LICZBA KONTROLI W ZAKRESIE OGÓLNEGO BEZPIECZEŃSTWA PRODUKTÓW	LICZBA KONTROLI W ZAKRESIE OCENY ZGODNOŚCI Z WYMAGANIAMI
planowe UOKiK	347	645
planowe wojewódzkich inspektorów IH	120	301
pozaplanowe	106	314

SKONTROLOWANE PODMIOTY WG ZAKRESU KONTROLI

WYNIKI KONTROLI W 2021 R.

W ZAKRESIE OGÓLNEGO BEZPIECZEŃSTWA PRODUKTÓW	
kontrole	573
sprawdzone partie produktów	1 569
zakwestionowane partie produktów pod względem bezpieczeństwa	532
W ZAKRESIE OCENY ZGODNOŚCI Z WYMAGANIAMI	
kontrole	1 260
sprawdzone rodzaje wyrobów	2 446
zakwestionowane wyroby (stwierdzenie nieprawidłowości)	887

BADANIA LABORATORYJNE W 2021 R.

BADANIA LABORATORYJNE OGÓLNEGO BEZPIECZEŃSTWA PRODUKTÓW		BADANIA LABORATORYJNE W ZAKRESIE OCENY ZGODNOŚCI Z WYMAGANIAMI	
liczba przebadanych laboratoryjnie partii produktów	liczba zakwestionowanych produktów	liczba przebadanych laboratoryjnie wyrobów	liczba zakwestionowanych wyrobów
102	53	733	225

Przykłady kontroli

Bezpieczeństwo zabawek – kontrole na granicach

Inspekcja Handlowa we współpracy z Krajową Administracją Skarbową sprawdziły bezpieczeństwo zabawek importowanych spoza UE (I kwartał 2021 r.). Celem projektu było niedopuszczenie do wprowadzenia na rynek produktów, które stwarzają zagrożenie chemiczne dla dzieci. Skontrolowano 316 tys. sztuk zabawek, przy czym 36 proc. nie spełniało wymogów bezpieczeństwa. W ramach projektu IH wydała 83 opinie dla organów celno-skarbowych, w tym 70 negatywnych w przypadku zabawek niespełniających wymagań chemicznych lub formalnych.

Czujniki czadu

W IV kwartale 2020 r. i III kwartale 2021 r. Inspekcja Handlowa kontrolowała bezpieczeństwo czujników czadu. Sprawdzone 167 modeli czujników u 84 przedsiębiorców. Zakwestionowano 42 modele, przy czym najwięcej nieprawidłowości dotyczyło oznakowania i instrukcji użytkowania. Szesnaście modeli czujników przeszło badania w specjalistycznym laboratorium – w jednym przypadku stwierdzono, że czujnik nie włącza się, gdy ulatnia się tlenek węgla. Efektem kontroli było 12 wystąpień po-kontrolnych oraz jedno postępowanie administracyjne. Wycofane z rynku oraz będące na stanie magazynowym importera egzemplarze produktu zostały zutylizowane.

PRZYKŁADOWE TEMATY KONTROLI

bezpieczeństwo chemiczne zabawek
kotły na paliwo stałe i kotły na paliwa ciekłe i gazowe
etykiety energetyczne
dziecięce foteliki rowerowe
czujniki czadu

SYSTEM MONITOROWANIA I KONTROLI JAKOŚCI PALIW I PALIW STAŁYCH

Prezes UOKiK zarządza systemem monitorowania i kontroli jakości paliw i paliw stałych, którego celem jest m.in. wyeliminowanie z obrotu paliw niespełniających wymagań jakościowych. Wyniki kontroli są wykorzystywane w postępowaniach administracyjnych prowadzonych zarówno przez wojewódzkich inspektorów IH, Prezesa UOKiK, jak i Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (URE) – zgodnie z kompetencjami w tym zakresie. Kontrole paliw odbywają się dwutorowo. Pierwszy rodzaj kontroli realizowany jest w ramach europejskiego sytemu nadzoru i obejmuje losowo wytypowane podmioty. Drugi rodzaj

kontroli obejmuje stacje wybrane w oparciu o negatywne wyniki poprzednich kontroli, a także skargi i informacje m.in. od konsumentów i policji. Tu badania laboratoryjne częściej wykazują niespełnianie wymogów jakościowych, niż w przypadku losowo pobranych próbek. Natomiast w przypadku paliw stałych kontrole dotyczą zarówno spełniania wymogów jakościowych (określonych prawem oraz deklarowanych), jak i realizacji przez przedsiębiorców obowiązku wystawiania świadectw jakości paliwa stałego i przekazywania ich kopii konsumentom.

KONTROLE PALIW W 2021 R.

Skontrolowane podmioty ogółem

1 845

Skontrolowane stacje paliw

1 792

Pozostałe podmioty (m.in. hurtownie paliw)

53

RODZAJ PALIWA	LICZBA KONTROLI	LICZBA PRZEBADANYCH PRÓBEK	LICZBA PRÓBEK NIESPEŁNIAJĄCYCH WYMOGÓW JAKOŚCIOWYCH
paliwa ciekłe (olej napędowy i benzyna)	1 497	1 566	27
gaz LPG	345	345	1
lekki olej opałowy	3	3	0
ŁĄCZNIE	1 845	1 914	28

WYNIKI KONTROLI WG RODZAJU PALIWA I KONTROLI

RODZAJ PALIWA	KONTROLE WYTYPOWANE NA PODSTAWIE LOSOWANIA		KONTROLE WYTYPOWANE NA PODSTAWIE INFORMACJI	
	LICZBA PRZEBADANYCH PRÓBEK	LICZBA PRÓBEK NIESPEŁNIAJĄCYCH WYMOGÓW JAKOŚCIOWYCH	LICZBA PRZEBADANYCH PRÓBEK	LICZBA PRÓBEK NIESPEŁNIAJĄCYCH WYMOGÓW JAKOŚCIOWYCH
olej napędowy	445	4	335	18
benzyna	599	2	187	3
gaz LPG	308	1	37	0
lekki olej opałowy	3	0	0	0

KONTROLE PALIW STAŁYCH W 2021 R.

KONTROLE JAKOŚCI PALIW STAŁYCH, W TYM:	487
przebadane próbki w zakresie zgodności z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu w sprawie wymagań dla paliw stałych	489
próbki niespełniające tych wymogów	34
przebadane próbki pod kątem deklaracji zawartych w świadectwach jakości	489
próbki niezgodne z deklaracjami	67
KONTROLE W ZAKRESIE ŚWIADECTW JAKOŚCI:	940
przedsiębiorcy, którzy nie wystawiali kopii świadectw i nie przekazywali ich konsumentom	52

POZOSTAŁE DZIAŁANIA W 2021 R.

551

OTRZYMANYCH PRZEZ UOKIK
INFORMACJI O PALIWACH
ZŁEJ JAKOŚCI

76

OTRZYMANYCH PRZEZ UOKIK
INFORMACJI O PALIWACH
STAŁYCH ZŁEJ JAKOŚCI

50

ZAWIADOMIEŃ WOJEWÓDZKICH
INSPEKTORÓW IH DO
PROKURATURY O PODEJRZENIU
POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA

23

PRZEKAZANE PRZEZ UOKIK
INFORMACJE DO URE

– dotyczy stacji paliw, które naruszyły warunki
udzielonych koncesji na obrót paliwami ciekłymi
i przepisy prawa energetycznego

2.3 BEZPIECZEŃSTWO PRODUKTÓW I NADZÓR RYNKU

Prezes UOKiK sprawuje ogólny nadzór nad produktami przeznaczonymi dla konsumentów w zakresie bezpieczeństwa¹¹. Prowadzi postępowania mające na celu **wyeliminowanie zagrożeń dla zdrowia i życia ludzkiego**. Wyroby uznane przez Prezesa Urzędu za niespełniające wymogów bezpieczeństwa wpisywane są do **rejestrów produktów niebezpiecznych**. Urząd pełni rolę krajowego punktu kontaktowego unijnego systemu Safety Gate/RAPEX¹², służącemu szybkiej wymianie informacji między państwami członkowskimi UE i Komisją Europejską w sprawie zagrożeń stwarzanych przez produkty nieżywnościowe. UOKiK analizuje również powiadomienia od przedsiębiorców w sprawie produktów niebezpiecznych i monitoruje wykonanie działań naprawczych.

Prezes Urzędu monitoruje funkcjonowanie systemu nadzoru rynku w Polsce¹³ pod kątem zgodności wyrobów z wymaganiami unijnego prawodawstwa zharmonizowanego. System ten tworzą krajowe organy uprawnione do kontroli produktów nieżywnościowych. Prezes Urzędu

proceeds also **proceedings in the area of conformity with requirements of products, for which the CE marking is required**¹⁴. UOKiK odpowiada także za krajowy punkt kontaktowy systemu ICSMS¹⁵, który od 16 lipca 2021 r. stał się podstawowym unijnym systemem wymiany informacji i gromadzenia oraz przetwarzania danych związanych z egzekwowaniem zadań nadzoru rynku.

In the framework of proceedings conducted by the President of UOKiK, it is possible to impose a fine or certain obligations on the producer or distributor, together with the withdrawal of products from the market. In practice, many entities still in the process of proceedings voluntarily take actions aimed at removing non-compliance. Actions of the Office are related to controls of the Inspectorate of Consumer Protection in the area of general product safety and the unification of the market supervision system.

DZIAŁANIA PREZESA UOKiK W ZAKRESIE NADZORU RYNKU W 2021 R.

	OGÓLNE BEZPIECZEŃSTWO PRODUKTÓW	ZGODNOŚĆ Z WYMAGANIAMI – NADZÓR RYNKU
NOWE CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE	68	64
NOWE POSTĘPOWANIA	46	198
WYDANE DECYZJE, W TYM: ¹⁶	42	234
umorzenie sprawy ze względu na podjęte przez przedsiębiorcę działania naprawcze i wyeliminowanie zagrożenia	40	185
nakładające obowiązki	2	10
nakładające kary finansowe	15	15
DECYZJE DOTYCZĄCE WNIOSKÓW O PONOWNE ROZPATRZENIE SPRAWY	6	8

SKARGI I ZAPYTANIA W 2021 R.

173

ROZPATRZONE SKARGI Z RYNKU

m.in. od konsumentów
i przedsiębiorców

166

ROZPATRZONYCH ZAPYTAŃ

¹⁶ Podano przykładowe rodzaje decyzji, w związku z tym dane nie sumują się do łącznej liczby wydanych decyzji.

Na podstawie ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów istnieje możliwość wydawania różnych rozstrzygnięć,

łączyjących często różne kategorie – np. decyzje umarzające postępowanie i nakładające karę lub samo umorzenie,

decyzje nakładające obowiązki z karą finansową lub bez niej, decyzje nakładające jedynie karę.

¹¹ Nadzór sprawowany jest zgodnie z ustawą z dnia 12 grudnia 2003 r. o ogólnym bezpieczeństwie produktów (Dz. U. z 2021 r. poz. 222).

¹² Safety Gate: the EU rapid alert system for dangerous non-food products.

¹³ Nadzór sprawowany jest zgodnie z ustawą z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2021 r. poz. 1344) i ustawą z 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz. U. z 2022 r. poz. 5).

¹⁴ Znak CE stanowi deklarację producenta, że produkt wprowadzany do obrotu spełnia wymagania zharmonizowane określone w aktach unijnego prawodawstwa zharmonizowanego. Znak CE dotyczy tylko określonych kategorii

wyrobów – m.in. urządzeń elektrycznych (w tym sprzętu elektronicznego i AGD).
¹⁵ Information and Communication System on Market Surveillance.

2.1
PRAKTYKI NARUSZAJĄCE
ZBIOROWE INTERESY
KONSUMENTÓW I NIEDOZWOLONE
POSTANOWIENIA WZORCÓW
UMÓW

2.2
NADZÓR NAD INSPEKCJĄ
HANDLOWĄ

2.3
BEZPIECZEŃSTWO
PRODUKTÓW I NADZÓR
RYNKU

2.4
LABORATORIA

2.5
SYSTEM POZASĄDOWEGO
ROZWIĄZYWANIA SPORÓW

2.6
WSPÓŁPRACA
Z RZECZNIKAMI KONSUMENTÓW
I ORGANIZACJAMI
KONSUMENCKIMI

2.7
EUROPEJSKIE CENTRUM
KONSUMENCKIE

DZIAŁANIA W ZAKRESIE OGÓLNEGO BEZPIECZEŃSTWA PRODUKTÓW W 2021 R.

326

DOBROWOLNYCH POWIADOMIEŃ
od przedsiębiorców o produktach
niebezpiecznych (najwięcej
o pojazdach mechanicznych)

1

**PRODUKT WPISANY
DO REJESTRU PRODUKTÓW
NIEBEZPIECZNYCH**

**NAJCZĘSTSZE DZIAŁANIA
WG PRODUKTÓW**

- wózki dziecięce
- foteliki rowerowe
- czujniki czadu

SKUTECZNOŚĆ DZIAŁAŃ UOKIK

ŁĄCZNIE

16 ostrzeżeń
2 150 produktów wycofanych z rynku
4 934 produkty, z których wyeliminowano
zagrożenia (zniszczone lub zwrócone do
dostawcy)

PRZYKŁAD – WÓZKI DZIECIĘCE

3 ostrzeżenia
688 produktów wycofanych z rynku
2 759 zniszczonych produktów

SYSTEM SAFETY GATE/RAPEX

158

NOTYFIKACJI UOKIK
dotyczących ponad
1,9 mln sztuk wyrobów

2 078

**NOTYFIKACJI PRZEZ PAŃSTWA
CZŁONKOWSKIE UE,**
w tym **128** dotyczyło produktów,
których producentami lub importerami
byli polscy przedsiębiorcy

NAJCZĘŚCIEJ NOTYFIKOWANE PRODUKTY W RAMACH SYSTEMU SAFETY GATE/RAPEX

ZGŁOSZENIA Z POLSKI		ZGŁOSZENIA Z UE ŁĄCZNIE	
zabawki	103	pojazdy	553
pojazdy	22	zabawki	431
sprzęt elektryczny i oświetleniowy	17	sprzęt elektryczny i oświetleniowy	279

SYSTEM ICSMS

20

**REAKCJI UOKIK NA NOTYFIKACJE
INNYCH PAŃSTW W SYSTEMIE ICSMS**

131

**ZGŁOSZONYCH WYROBÓW PRZEZ
PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE UE**

2.1
PRAKTYKI NARUSZAJĄCE
ZBIOROWE INTERESY
KONSUMENTÓW I NIEDOZWOLONE
POSTANOWIENIA WZORCÓW
UMÓW

2.2
NADZÓR NAD INSPEKCJĄ
HANDLOWĄ

2.3
BEZPIECZEŃSTWO
PRODUKTÓW I NADZÓR
RYNKU

2.4
LABORATORIA

2.5
SYSTEM POZASĄDOWEGO
ROZWIĄZYWANIA SPORÓW

2.6
WSPÓŁPRACA
Z RZECZNIKAMI KONSUMENTÓW
I ORGANIZACJAMI
KONSUMENCKIMI

2.7
EUROPEJSKIE CENTRUM
KONSUMENCKIE

DZIAŁANIA W ZAKRESIE ZGODNOŚCI WYROBÓW Z UNIJNYMI WYMAGANIAMI W 2021 R.

50

NAJCZĘSTSZE DZIAŁANIA WG WYROBÓW

WYROBÓW WPISANYCH DO REJESTRU WYROBÓW NIEZGODNYCH Z WYMAGANIAMI LUB STWARZAJĄCYCH ZAGROŻENIE

22 wypisane w związku ze spełnieniem
ustawowych przesłanek

zabawki

sprzęt elektryczny

środki ochrony indywidualnej

SKUTECZNOŚĆ DZIAŁAŃ UOKiK

ŁĄCZNIE

173 powiadomienia o niezgodnościach

151 712 wyrobów (sztuk) wycofanych z obrotu

40 419 wyrobów, w których usunięto
niezgodności

PRZYKŁAD – ZABAWKI

120 powiadomień o niezgodnościach

90 913 wyrobów (sztuk) wycofanych z obrotu

2 015 wyrobów, w których usunięto niezgodności

INFORMACJE O WYROBACH NIESPEŁNIAJĄCYCH WYMAGAŃ

18

POWIADOMIEŃ PRZEKAZANYCH PRZEZ UOKiK ORGANOM NADZORU RYNKU

dotyczy wyrobów, które mogą
nie spełniać wymagań

131

WYROBÓW NOTYFIKOWANYCH PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE UE

2.4 LABORATORIA

UOKiK zarządza 3 laboratoriami wykonującymi badania paliw ciekłych, zabawek, produktów włókienniczych i innych artykułów nieżywnościowych. Badania prowadzone są przede wszystkim w związku z działaniami kontrolnymi Inspekcji Handlowej i służą eliminowaniu z rynku produktów niespełniających wymagań lub stwarzających zagrożenie dla konsumentów. Ponadto laboratoria UOKiK wykonują badania wybranych produktów w ramach cyklu edukacyjnego „UOKiK testuje” (więcej informacji: 3.3 Działalność informacyjno-edukacyjna). Laboratoria stale rozwijają zakres akredytacji i wdrażają nowe metody badawcze.

Rozwój laboratoriów w 2021 r.

- rozszerzenie zakresu akredytacji o 23 metody badawcze
- wdrożenie 36 nowych metod badawczych
- udział w 11 programach badań biegłości i porównań międzylaboratoryjnych

BADANIA LABORATORIÓW UOKiK NA RZECZ IH W 2021 R.

1777

PRZEBADANYCH PRÓBEK

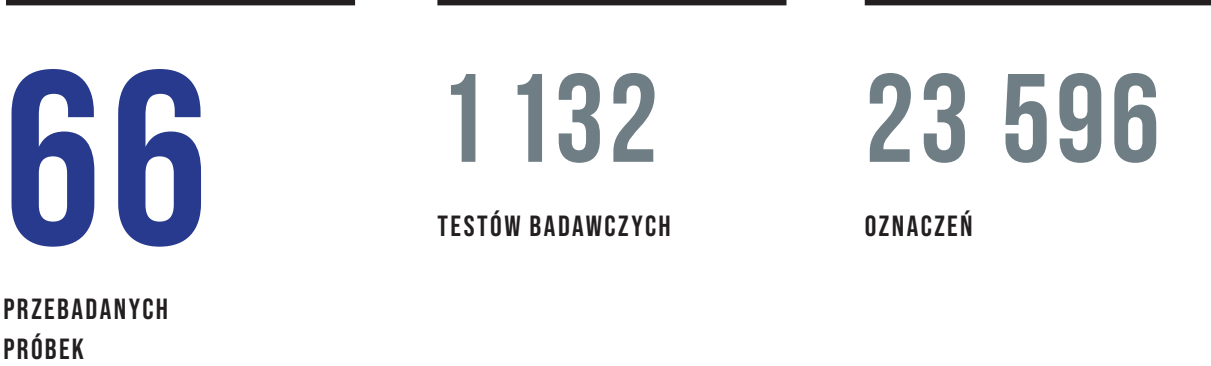
22 958

OZNACZONYCH PARAMETRÓW
DLA PRZEBADANYCH PRÓBEK

PRZYKŁADY WG PRODUKTÓW

PRODUKT	LICZBA PRZEBADANYCH PRÓBEK	% PRÓBEK NIEZGODNYCH
zabawki	510	24
wyroby włókiennicze	360	36
benzyny	303	5
oleje napędowe	300	5
obuwie	134	1

BADANIA LABORATORIÓW UOKIK W RAMACH „UOKIK TESTUJE” W 2021 R.

2.5 SYSTEM POZASĄDOWEGO ROZWIĄZYWANIA SPORÓW

Prezes UOKiK nadzoruje system pozasądowego rozwiązywania sporów w Polsce (ADR – *Alternative Dispute Resolution*). Tworzą go instytucje prowadzące **polubowne postępowania między konsumentem a przedsiębiorcą** w kwestiach objętych ich właściwością. Sprawami, dla których nie został utworzony właściwy podmiot sektrowy, zajmuje się Inspekcja Handlowa jako instytucja o charakterze horyzontalnym. Prezes UOKiK prowadzi postępowania dotyczące wpisu do rejestru podmiotów uprawnionych ADR. Ponadto monitoruje realizację ustawowych obowiązków przez podmioty uprawnione, m.in. na podstawie corocznych sprawozdań. UOKiK prowadzi **punkt kontaktowy ds. ADR/ODR**, który udziela informacji dotyczących postępowań polubownych i geoblockingu, służy też pomocą przy wypełnianiu wniosków. ODR to europejska platforma rozstrzygania sporów między konsumentami a przedsiębiorcami, dzięki której można złożyć skargę na towary lub usługi zakupione przez internet zarówno w kraju, jak i we wszystkich państwach UE, w Lichtensteinie i Norwegii.

Podmioty ADR w Polsce w 2021 r.

10 podmiotów uprawnionych:¹⁷

- 7 utworzonych przy lub w strukturze organów publicznych
- 3 utworzone przez przedsiębiorców z danej branży

Publiczne podmioty sektorowe

- **usługi finansowe i ubezpieczeniowe**: Rzecznik Finansowy, Sąd Polubowny przy Komisji Nadzoru Finansowego
- **usługi telekomunikacyjne i pocztowe**: Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej
- **usługi energetyczne**: Koordynator do spraw negocjacji przy Prezesie Urzędu Regulacji Energetyki

¹⁷ Stan na 31 grudnia 2021. W 2021 r. Prezes UOKiK wydał 1 decyzję dotyczącą systemu ADR (wykreślenie z rejestru na wniosek podmiotu ADR).

- usługi transportu kolejowego: Rzecznik Praw Pa-
sażera Kolei przy Prezesie Urzędu Transportu
Kolejowego
- usługi transportu lotniczego: Rzecznik Praw Pasa-
żerów przy Prezesie Urzędu Lotnictwa Cywilnego

Niepubliczne podmioty sektorowe

- usługi oferowane przez banki: Arbiter Bankowy przy
Związku Banków Polskich
- sprzedaż produktów żywnościowych: Centrum Po-
lubownego Rozwiązywania Sporów dotyczących
Żywności przy Polskiej Federacji Producentów Żyw-
ności Związku Pracodawców

- usługi wynikające z umów z przedsiębiorcami będą-
cymi uczestnikami rynku finansowego, zakładami
ubezpieczeń, operatorami telefonii komórkowej,
operatorami telewizji kablowych, dostawcami
mediów oraz podmiotami obracającymi wierzy-
telnościami z umów z zakresu rynku finansowego,
ubezpieczeń, telefonii komórkowej, telewizji ka-
blowej i dostawy mediów: „Ultima Ratio” Pierwszy
Elektroniczny Sąd Polubowny przy Stowarzyszeniu
Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie

Podmiot horyzontalny

- sprzedaż towarów i usług w sprawach nieobjętych
przez inne wyspecjalizowane podmioty, m.in. tury-
stycznych, deweloperskich, edukacyjnych, remonto-
wo-budowlanych: Inspekcja Handlowa

PUNKT KONTAKTOWY DS. ADR/ODR

1147

PORAD UDZIELONYCH KONSUMENTOM I PRZEDSIĘBIORCOM, W TYM:

114

DOTYCZĄCYCH ZGŁOSZEŃ
ZA POŚREDNICTWEM
PLATFORMY ODR

636

DOTYCZĄCYCH ZGŁOSZEŃ
E-MAILOWYCH

391

DOTYCZĄCYCH ZGŁOSZEŃ
TELEFONICZNYCH

7

DOTYCZĄCYCH SPRAW
ZGŁOSZONYCH W INNEJ
FORMIE

NAJCZĘŚCIEJ ZGŁASZANE KATEGORIE SPRAW

DOBRA KONSUMPCYJNE	odzież i obuwie, meble, sprzęt komputerowy	niedostarczenie produktów zamawianych przez internet lub dostarczenie produktów uszkodzonych, problemy z uzyskaniem zwrotu środków przy odstąpieniu od umowy, odrzucenie reklamacji przez sprzedawcę
USŁUGI TRANSPORTOWE	linie lotnicze	problemy z odzyskaniem środków w przypadku odwołania lotów
USŁUGI FINANSOWE	kredyty	kwestie zwrotu części prowizji za przedterminową spłatę oraz sprawy windykacyjne

2.6

WSPÓŁPRACA Z RZECZNIKAMI KONSUMENTÓW I ORGANIZACJAMI KONSUMENCKIMI

Współpraca z miejskimi i powiatowymi rzecznikami konsumentów to **istotny element działań UOKiK na rzecz skutecznej ochrony interesów konsumentów**. Urząd wspiera rzeczników, organizując np. tematyczne webinaria. Spotkania w 2021 r. dotyczyły m.in. praw i problemów konsumentów na rynku telekomunikacyjnym, usług deweloperów, inwestycji alternatywnych. Urząd opracowuje również specjalny newsletter dla rzeczników, a także przekazuje bezpłatne materiały promocyjne dotyczące praw konsumentów. Przy Prezesie UOKiK działa Krajowa Rada Rzeczników Konsumentów, która pełni rolę opiniotwórczo-doradczą.

Urząd współpracuje również z organizacjami konsumenckimi m.in. w ramach kampanii informacyjno-educacyjnych, poradnictwa konsumenckiego, a także wymiany informacji o naruszeniach na rynku oraz opiniowania aktów prawnych. Szczególną formą współpracy są konkursy dla organizacji konsumenckich na realizację zadań mających

na celu upowszechnianie praw konsumentów oraz świadczenie pomocy prawnej¹⁸. Do stałych projektów w tym zakresie należy **bezpłatne ogólnopolskie poradnictwo**: e-porady i infolinia konsumencka.

UOKiK dla rzeczników – 2021 r.

- 7 tematycznych webinarów
- 10 specjalnych newsletterów

Dotacje UOKiK

W 2021 r. na realizację zadań dotacyjnych przeznaczono 1,6 mln zł.

ZESTAWIENIE DOTACJI UDZIELONYCH W 2021 R.

	ORGANIZACJA	KWOTA DOTACJI	EFEKTY
Infolinia konsumencka w latach 2020-2021 r. – 2021 r.	Fundacja Konsumentów	1,3 mln zł	74 928 udzielonych porad konsumenckich/informacji
Konsumenckie Centrum e-Porad w latach 2020-2021 r. – 2021 r.	Stowarzyszenie Euro-Concret, Stowarzyszenie dla Powiatu, Stowarzyszenie Aquila	250 tys. zł	31 047 rozpatrzonych spraw, w tym 23 375 udzielonych porad w sprawach konsumenckich

PORADY W LICZBACH

BLISKO **75** TYS.

UDZIELONYCH PORAD/INFORMACJI – INFOLINIA

PONAD **31** TYS.

ROZPATRZONYCH SPRAW – E-PORADY

¹⁸ Udzielanie dotacji przez Prezesa UOKiK odbywa się zgodnie z przepisami

ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolon-

tariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, Dz. U. z 2021 r. poz. 1038, 1243, 1535, 2490.).

2.7 EUROPEJSKIE CENTRUM KONSUMENCKIE

Przy UOKiK działa Europejskie Centrum Konsumenckie w Polsce (ECK Polska), które należy do sieci Europejskich Centrów Konsumenckich (ECC-Net)¹⁹, obejmującej 30 centrów w 27 państwach członkowskich UE oraz w Norwegii, Islandii i Wielkiej Brytanii. ECK Polska **udziela bezpłatnych porad** konsumentom na temat ich praw na jednolitym rynku unijnym i **pomaga w pozasądowym rozwiązywaniu** indywidualnych problemów transgranicznych.

Ponadto Centrum prowadzi działania promujące europejskie prawa konsumenckie, wspierając przy tym działania informacyjne KE. Współpracuje również z instytucjami ochrony konsumentów oraz organizacjami przedsiębiorców i konsumentów. ECK przekazuje UOKiK informacje na temat potencjalnych naruszeń zbiorowych interesów konsumentów.

SKARGI W 2021 R.

3 688

ROZPATRZONYCH SKARG, W TYM:

1 229

PRZEPROWADZONYCH
MEDIACJI

ZAPYTANIA W 2021 R.

1 981

ROZPATRZONYCH ZAPYTAŃ

NAJCZĘŚCIEJ ZGŁASZANE KATEGORIE SPRAW

odwołane i opóźnione loty
wadliwe obuwie
problemy z bagażem
problemy z subskrypcjami w portalach randkowych
problemy z aplikacjami do zamawiania jedzenia
problemy z pośrednikami biletów
problemy ze sklepami online z odzieżą i obuwem

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH W 2021 R.

DZIAŁANIE	TEMATYKA
KAMPAANIA NA LOTNISKACH	odwołane loty, problemy z bagażem i hotelem – kampania realizowana była w 9 portach lotniczych dzięki współpracy Prezesa UOKiK i Prezesa Polskich Portów Lotniczych
KAMPAANIA W KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ	odwołane loty, problemy z bagażem i hotelem – kampania realizowana była w 3 polskich miastach (Warszawie, Krakowie oraz Wrocławiu)
KAMPAANIA INTERNETOWA „KUPUJ BEZPIECZNIE W UE!”	bezpieczne zakupy w sieci, weryfikacja sklepów internetowych
DEBATA „ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ A KONSUMPCJA – OD TEORII DO PRAKTYKI”	zrównoważona konsumpcja i wyzwania z tym związane

¹⁹ Sieć ECC-Net jest współfinansowana ze środków Komisji Europejskiej.

3.1
BADANIA RYNKOWE

3.2
TWORZENIE REGULACJI
PRAWNYCH

3.3
DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO-
-EDUKACYJNA

3.4
WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

03

BADANIA RYNKOWE

TWORZENIE REGULACJI
PRAWNYCH

DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO-
-EDUKACYJNA

WSPÓŁPRACA
MIĘDZYNARODOWA

3.1 BADANIA RYNKOWE

Prezes UOKiK prowadzi badania rynku, które mają na celu **diagnozę ogólnej sytuacji rynkowej, wybranych sektorów lub też konkretnego problemu** mającego wpływ na sytuację konsumentów lub warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Tego typu analizy prowadzone są w formie odrębnych postępowań administracyjnych, a ich wyniki mogą posłużyć do przeprowadzenia działań interwencyjnych. Badanie rynku odbywa się m.in. poprzez zadawanie pytań przedsiębiorcom działającym w danej branży. Analizy dotyczą w szczególności rynków, na których ze

względu na istniejącą strukturę lub zachodzące w niej zmiany istnieje większe ryzyko działań zagrażających rozwojowi konkurencji. Mogą mieć charakter ogólnopolski lub lokalny.

Ponadto Urząd zleca badania społeczne służące m.in. poznaniu opinii konsumentów i przedsiębiorców na wybrane tematy. Rozpoczęte w 2021 r. badanie dotyczyło zagadnień związanych z konkurencją, w tym wiedzy w zakresie reguł konkurencji.

BADANIA RYNKU W 2021 R.*

BADANIA	O CHARAKTERZE OGÓLNOPOLSKIM	O CHARAKTERZE LOKALNYM
nowe postępowania	7	24 w tym: 22 postępowania dotyczące monitorowania przetargów publicznych związanych z wydatkowaniem środków z funduszy UE
zakończone postępowania	9	23

*Badania mające na celu zebranie informacji o poszczególnych rynkach, prowadzone w formie oddzielnych postępowań wyjaśniających (niezależne od postępowań w sprawach koncentracji czy postępowań w zakresie ochrony konkurencji i konsumentów). Część postępowań dotyczących rynków lokalnych jest powiązanych z ogólnopolskimi projektami badawczymi, koordynowanymi przez centralę UOKiK.

Przykładowe badania rynku zakończone w 2021 r.

Badanie rynku przetwórstwa akumulatorów kwasowo-ołowiowych

UOKiK przeprowadził badanie w związku z informacjami dotyczącymi **możliwości powstania zagrożeń dla stanu konkurencji** na rynku przetwórstwa akumulatorów kwasowo-ołowiowych. Podczas badania przeprowadzono analizę struktury rynku, cen pozyskiwanego surowca, zachowania uczestników rynku po stronie podaży i popytu, a także ocenę bezpośredniej współpracy największych podmiotów. Na podstawie wykonanych analiz zweryfikowane zostały możliwe teorie dotyczące współdziałania uczestników rynku. Badanie nie wykazało okoliczności wskazujących na możliwość koordynacji działań pomiędzy czołowymi przetwórcami.

Badanie rynku wełny mineralnej

Powodem wszczęcia badania było **zdominowanie rynku wełny mineralnej przez 5 dużych podmiotów**, należących do jednego stowarzyszenia. Postępowanie Prezesa UOKiK służyło ustaleniu struktury podmiotowej rynku, jak również jego stopnia koncentracji. Ponadto przeprowadzona została analiza oferty produktowej poszczególnych przedsiębiorców oraz ocena stosowanej polityki cenowej pod kątem możliwości zawarcia pomiędzy podmiotami antykonkurencyjnego porozumienia. Badanie wykazało, że choć struktura rynku jest stabilna i wysoce skoncentrowana, to rynek nie jest hermetyczny i możliwe są na nim skuteczne wejścia nowych podmiotów. Postępowanie nie wykazało również ewentualnego istnienia zakazanych prawem porozumień.

Badanie rynku tektury oraz papieru do produkcji tektury

Przeprowadzone badanie dotyczyło produktów, które stanowiły kolejne ogniwa łańcucha produkcyjnego, tj.: papieru do produkcji tektury falistej, tektury falistej w postaci arkuszy oraz wytwarzanych z niej opakowań. Postępowanie Prezesa UOKiK objęło producentów tektury falistej oraz sprzedawców. Analiza średnich cen zarówno

tektury falistej, jak i papieru służącego do jej produkcji nie dawała podstaw do stwierdzenia, że decyzje w tym zakresie podejmowane były przez sprzedawców w porozumieniu. Tymczasowy wzrost cen na rynkach właściwych spowodowany był zmianą kosztów materiałów. Pierwotną przesłanką przeprowadzenia badania było **domniemane występowanie praktyki**, polegającej na sprzedaży papieru do produkcji tektury falistej po zawyżonych cenach przy jednoczesnym utrzymaniu przez wiodące podmioty cen samej tektury falistej na względnie stałym poziomie. Analiza cen i innych uwarunkowań na rynku nie wykazała zaistnienia tego typu praktyki, mogącej ograniczyć konkurencję.

3.2 TWORZENIE REGULACJI PRAWNYCH

Prezes UOKiK angażuje się w tworzenie regulacji prawnych **skutecznie chroniących interesy konsumentów i wspierających rozwój konkurencji**. Prezes Urzędu zarówno przygotowuje rozwiązania prawne, jak i analizuje projekty ustaw i rozporządzeń pod kątem potencjalnego wpływu na konkurencję oraz sytuację konsumentów. UOKiK uczestniczy również w tworzeniu międzynarodowych rozwiązań prawnych obowiązujących w UE.

Urząd regularnie monitoruje orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE. W szczególności analizowane są **postępowania prejudycjalne**, czyli takie, w których TSUE na wniosek sądu krajowego dokonuje interpretacji przepisów prawa unijnego. Urząd analizuje postępowania prejudycjalne pod kątem zasadności przystąpienia do nich, w przypadku gdyby dany wyrok mógł mieć wpływ na polskie orzecznictwo.

OPINIOWANIE PROJEKTÓW AKTÓW PRAWNYCH W 2021 R.

459

ZAOPINIOWANYCH USTAW

477

ZAOPINIOWANYCH
ROZPORZĄDZEŃ

868

ZAOPINIOWANYCH INNYCH
DOKUMENTÓW RZĄDOWYCH

Zmiany prawne – przykłady działań Prezesa UOKiK

Nowa ustawa o przewadze kontraktowej – implementacja dyrektywy w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych

W 2021 r. zakończono prace nad nową ustawą o przewadze kontraktowej¹. Zmiana związana była z **implementacją unijnej dyrektywy 2019/633 w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych** w relacjach między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych. Ustawa w zasadniczych kwestiach odpowiada dotychczas stosowanym rozwiązaniom. Wprowadzone zmiany **wzmacniają pozycję rolników oraz innych dostawców i nabywców produktów** w relacjach z największymi podmiotami na rynku rolno-spożywczym i **ułatwiają eliminowanie nieuczciwych praktyk**. Nowością jest m.in. objęcie regulacją kolejnych sektorów rynku rolno-spożywczego i **wprowadzenie progów obrotowych**, których przekroczenie powoduje powstanie domniemania istnienia przewagi kontraktowej. Ponadto zwiększono liczbę praktyk wprost nazwanych i zakazanych w ustawie, a także dokonano rozróżnienia na praktyki bezwzględnie i względnie zakazane. Przepisy wprowadziły także bezwzględny zakaz nieuzasadnionego obniżania należności z tytułu dostawy produktów rolnych lub spożywczych po jej przyjęciu przez nabywcę, w szczególności na skutek żądania udzielenia rabatu (więcej informacji na temat zakazanych praktyk: 1.4. Przewaga kontraktowa). Ponadto Prezes UOKiK użył nowe narzędzia w kontekście przewagi kontraktowej, takie jak: istotne poglądy w sprawach sądowych, procedura dobrowolnego poddania się karze, umożliwiającą obniżenie kary do 50 proc., a także decyzje tymczasowe. Nowa ustawa weszła w życie 23 grudnia 2021 r.

Nowa ustawa deweloperska

W 2021 r. przyjęto nową regulację dotyczącą zakupu mieszkań i domów jednorodzinnych – tzw. ustawę deweloperską². Przygotowane przez Prezesa UOKiK przepisy mają na celu **wzmocnienie ochrony osób kupujących mieszkania na rynku pierwotnym**. W szczególności zabezpieczają konsumentów przed utratą środków zdeponowanych na rachunku powierniczym. Kluczowym rozwiązaniem w tym zakresie jest **utworzenie Deweloperskiego Funduszu Gwarancyjnego** (DFG), z którego będą wypłacane pieniądze m.in. w przypadku upadłości dewelopera lub banku (przy przekroczeniu kwoty objętej Bankowym Funduszem Gwarancyjnym). Utrzymany zostanie jedynie otwarty i zamknięty mieszkaniowy rachunek powierniczy (MRP) z zabezpieczeniem DFG. Ponadto ustawa reguluje m.in. umowy rezerwacyjne, nadzór nad wydatkowaniem środków z MRP, usunięcie wad na koszt dewelopera czy możliwość odstąpienia od umowy, jeśli przy odbiorze mieszkania wystąpią wady istotne. Nowe przepisy dotyczą wszystkich umów zawieranych pomiędzy deweloperem a nabywcą, także tych, w których deweloper dopiero zobowiązuje się do wybudowania lokalu mieszkalnego (domu), ustanowienia jego własności lub przeniesienia tego prawa na kupującego. Ustawa wejdzie w życie w 2022 r.

Zmiana w ochronie praw konsumenta – implementacja dyrektywy Omnibus

Projekt ustawy wzmacniającej prawa konsumenta³ wiąże się z **wdrożeniem unijnej dyrektywy 2019/2161 – tzw. dyrektywy Omnibus**. Jednym z jej celów jest zapewnienie konsumentom **większej przejrzystości podczas zakupów w internecie**, dlatego przewidziano dodatkowe obowiązki informacyjne dla dostawców internetowych platform handlowych i zwiększenie ich odpowiedzialności. Przedsiębiorcy będą musieli m.in. informować o przyczynach

¹ Ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2021 r. poz. 2262).

² Ustawa z dnia 20 maja 2021 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego oraz Deweloperskim Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. z 2021 r. poz.

1177). Nowe rozwiązania wejdą w życie 1 lipca 2022 r., z wyjątkiem niektórych artykułów, które zaczną obowiązywać w innych terminach.

³ Projekt ustawy o zmianie ustawy o prawach konsumenta oraz niektórych innych ustaw (nr z wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów UC86).

plasowania ofert w danej kolejności na internetowych platformach handlowych. Przepisy przewidują takie same zasady ochrony konsumentów w przypadku „bezpłatnych” treści i usług cyfrowych (w zamian za dane osobowe), jakie obowiązują przy płatnych usługach. Rozwiązania mają również na celu **przeciwdziałanie zawyżaniu cen przed promocją/wyprzedażą**, stąd obowiązek sprzedawców dotyczący informowania o cenie sprzed obniżki. Proponowane zmiany dotyczą także kwestii **eliminowania podwójnej jakości produktów w UE oraz wydłużenia terminu na odstąpienie od umowy** zawartej podczas nieumówionej wizyty przedsiębiorcy w domu konsumenta lub wycieczki zorganizowanej przez przedsiębiorcę.

Oprócz zmian wynikających z dyrektywy Omnibus, **Prezes UOKiK przygotował dodatkowe regulacje**. Mają one na celu **wyeliminowanie części nieprawidłowości dotyczących umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa**. Projekt zakłada prawo do odstąpienia od niektórych umów o świadczenie usług zdrowotnych zawieranych poza lokalem lub na odległość, a także zakaz zawierania umów dotyczących usług finansowych podczas pokazów i wycieczek. Kolejnym kluczowym rozwiązaniem jest zakaz przyjmowania płatności przed upływem terminu na odstąpienie od umowy zawartej podczas pokazu, wycieczki czy nieumówionej wizyty w domu konsumenta. W 2021 r. przeprowadzono uzgodnienia międzyresortowe, konsultacje publiczne i opiniowanie projektowanych zmian.

Wzmocnienie UOKiK jako urzędu antymonopolowego – implementacja dyrektywy ECN+

Projekt nowelizacji ustawy okik⁴ wynika z konieczności **wdrożenia dyrektywy 2019/1** (tzw. dyrektywy ECN+), która ma na celu **skuteczniejsze egzekwowanie prawa konkurencji i zapewnienie należytego funkcjonowania rynku**. Istotne zmiany dotyczą procedury *leniency*, w ramach której przewidziano m.in. wyłączenie lub złagodzenie odpowiedzialności karnej dla osób fizycznych działających na rzecz przedsiębiorcy, który skorzystał z tego programu.

Projekt doprecyzowuje również przepisy dotyczące kontroli i przeszukań, a także zmienia sposób naliczania kar pieniężnych dla przedsiębiorców na etapie gromadzenia materiału dowodowego. Regulacja rozszerza na każdego obowiązek przekazywania Prezesowi UOKiK żądanych informacji lub dokumentów, przy czym osobom fizycznym zapewniono prawo do odmowy przekazania informacji i dokumentów w przypadku, gdyby naraziło to je na odpowiedzialność karną. Zgodnie z dyrektywą nowelizacja zakłada **zwiększenie niezależności organu antymonopolowego**. Wdrożenie ECN+ umożliwi również skuteczniejszą współpracę pomiędzy krajowymi urzędami, w tym lepsze egzekwowanie kar pieniężnych od podmiotów zarejestrowanych w UE. W 2021 r. prowadzono uzgodnienia międzyresortowe, a także konsultacje publiczne i opiniowanie, projekt został również przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich i Stały Komitet Rady Ministrów.

Uzupełnienie uprawnień UOKiK jako urzędu ochrony konsumentów – transpozycja rozporządzenia CPC

Projekt nowelizacji ustawy okik⁵ służy wykonaniu **unijnego rozporządzenia nr 2017/2394** w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów i uchylającego rozporządzenie nr 2006/2004/WE. W świetle obowiązujących regulacji Prezes UOKiK posiada szereg kompetencji przewidzianych w rozporządzeniu CPC. Istotne zmiany będą dotyczyły **uprawnień Prezesa Urzędu w świecie cyfrowym**, poprzez możliwość interwencji wobec stron internetowych oraz aplikacji naruszających prawa konsumentów (łącznie z ich blokowaniem). Ponadto nowelizacja przewiduje rozszerzenie zakresu dostępu UOKiK do informacji od publicznego organu, podmiotu lub agencji krajowych, możliwości zakupu towaru lub usług w trakcie kontroli (w tym ukrycia tożsamości kupującego), a także możliwość zastosowania przeszukań w postępowaniach konsumenckich. W 2021 r. przeprowadzono konsultacje publiczne i opiniowanie projektu ustawy.

Zmiana ustawy antyzatorowej – założenia

Doświadczenia UOKiK pokazały, że istnieje potrzeba zmian mających na celu skuteczniejsze eliminowanie opóźnień w transakcjach handlowych. Prezes Urzędu we współpracy z Ministrem Rozwoju i Technologii przygotował propozycję rozwiązań, które **uszczelniają obecne przepisy i usprawniają postępowania w sprawach nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych**. Nowelizacja ustawy⁶ zakłada m.in. bardziej elastyczne podejście do nakładania kar. Dzięki temu sankcja będzie mogła być adekwatna do wagi naruszenia czy też indywidualnej sytuacji przedsiębiorcy. Nowością jest również wyłączenie badania terminowości spełniania świadczeń pieniężnych w transakcjach handlowych zawartych z podmiotami należącymi do tej samej grupy kapitałowej. Zmiany dotyczą również doprecyzowania systemu sprawozdawczości, w tym zasad składanych raportów. W 2021 r. opracowano założenia nowelizacji.

Zmiany w systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw

Nowelizacja przepisów dotyczących systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw i paliw stałych⁷ wprowadziła **obowiązek kontroli wodoru wykorzystywanego w pojazdach**. Zmiana wynika z przyszłego znaczenia wodoru, jako alternatywnego paliwa i potrzeby ochrony przyszłych użytkowników pojazdów napędzanych tego rodzaju paliwem. Regulacja stanowi także wsparcie dla rozwoju transportu opartego na paliwach alternatywnych.

Ustawa wprowadziła również zmianę dotyczącą **orzekań w sprawach zwrotu kosztów badań laboratoryjnych paliw i paliw stałych** niespełniających wymagań jakościowych. Decyzje te zostały wyłączone z kompetencji Prezesa UOKiK, a ich wydawanie powierzono wojewódzким inspektorom IH. Przepisy w tym zakresie stosowane są od 23 września 2021 r.

Nowa mapa pomocy regionalnej dla Polski na lata 2022-2027

UOKiK opracował projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2022-2027⁸. Celem regulacji było określenie obszarów w Polsce, w których **dopuszczalne jest udzielanie pomocy regionalnej przez najbliższych 6 lat**, a także wyznaczenie maksymalnych intensywności pomocy dla tych obszarów (przy uwzględnieniu w szczególności poziomu produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca oraz rodzajów działalności gospodarczej). Ponadto zdefiniowano sytuacje, w których udzielanie pomocy regionalnej nie jest dozwolone. Rozporządzenie zostało przyjęte przez Radę Ministrów w grudniu 2021 r., natomiast jeszcze we wrześniu 2021 r. Komisja Europejska zatwierdziła nową Mapę pomocy regionalnej dla Polski na lata 2022-2027 zawartą w rozporządzeniu.

ZAPYTANIA PREJUDYCJALNE W 2021 R.

45

NOWYCH ZAPYTAŃ PREJUDYCJALNYCH

⁶ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1649).

⁷ Ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 1642).

⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2022-2027 (Dz. U. poz. 2422).

⁴ Projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw

(nr z wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów: UC69).

⁵ Projekt ustawy o zmianie ustawy

o ochronie konkurencji i konsumentów (nr z wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów: UC15).

3.3

DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO- EDUKACYJNA

Działalność informacyjno-edukacyjna UOKiK polega m.in. na realizacji **kampanii społecznych i projektów edukacyjnych, organizacji wydarzeń, współpracy z mediami.**

Ponadto Urząd prowadzi działalność wydawniczą oraz tematyczne portale internetowe poświęcone zagadnieniom z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów.

STRONY INTERNETOWE W 2021 R.

WWW	UNIKALNE ODSŁONY
uokik.gov.pl	4 021 003 główny portal internetowy Urzędu, na którym prowadzony jest Biuletyn Informacji Publicznej (BIP). W 2021 r. wpłynęły 634 wnioski o udostępnienie informacji publicznej.
prawakonsumenta.uokik.gov.pl	1 447 323
finanse.uokik.gov.pl	457 234
konkurencja.uokik.gov.pl	193 844
polubowne.uokik.gov.pl	87 498
przewagakontraktowa.uokik.gov.pl	9 759
zatoryplatnicze.uokik.gov.pl	9 686

Projekty informacyjno-edukacyjne UOKiK

Kampania społeczna „Policz i nie przelicz się!”

We wrześniu 2021 r. UOKiK rozpoczął kampanię społeczną pod hasłem „**Policz i nie przelicz się!**”. Celem akcji było zwrócenie uwagi konsumentów na ryzyko utraty oszczędności i konieczność zachowania ostrożności przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych.

Urząd przygotował dwa **30-sekundowe spoty**. W akcję na niekomercyjnych zasadach zaangażowało się wiele podmiotów.

Elementem kampanii był także webinar z udziałem ekspertów z UOKiK, Komisji Nadzoru Finansowego, instytucji konsumenckich, którzy rozmawiali o inwestowaniu czy zakupach nieruchomości na kredyt. Ponadto UOKiK przygotował **kalkulator**, dzięki któremu można sprawdzić, o ile orientacyjnie zmieni się rata kredytu przy różnych stawkach oprocentowania. Kampanii towarzyszyła również seria edukacyjnych komunikatów prasowych poświęconych kredytom hipotecznym, funduszom inwestycyjnym, inwestowaniu w nieruchomości komercyjne czy akcje i obligacje.

KAMPAINIĘ „POLICZ I NIE PRZELICZ SIĘ!” WSPARŁO:

177

PODMIOTÓW, W TYM:

71

STACJI TELEWIZYJNYCH
I RADIOWYCH

45

SERWISÓW
INTERNETOWYCH

5

TYTUŁÓW
PRASY
DRUKOWANEJ

10

PRZEDSIĘBIORSTW
TRANSPORTU
PUBLICZNEGO ORAZ
WŁAŚCICIELI NOŚNIKÓW

46

INSTYTUCJI
m.in. administracja centralna oraz
samorządowa, rzecznicy konsumentów,
wojewódzkie inspektoraty Inspekcji
Handlowej

Kampania UOKiK „Zmowa rynkowa? Daj sygnał!”

Z okazji Światowego Dnia Konkurencji w grudniu 2021 r. wystartowała kampania „Zmowa rynkowa? Daj sygnał!”. Jej celem było **zwiększenie świadomości przedsiębiorców na temat naruszeń prawa konkurencji oraz zachęcenie do ich zgłaszania**. W ramach akcji przygotowano spot, banery i grafiki, które pojawiły się m.in. w mediach społecznościowych i portalach branżowych. Ponadto Urząd informował o rodzajach nielegalnych praktyk rynkowych, które naruszają zasady uczciwej konkurencji oraz wskazywał sposoby kontaktu z UOKiK w celu zawiadamiania o nieprawidłowościach. Na czas kampanii uruchomiona została specjalna infolinia, gdzie można było uzyskać dodatkowe informacje np. o programie Sygnalista, który umożliwia zbieranie anonimowych sygnałów z rynku.

Portal konsument.edu.pl

UOKiK promował portal **konsument.edu.pl** stworzony z Fundacją ProPublika w ramach dotacji dla organizacji pozarządowych. Jest to bezpłatne, interaktywne narzędzie edukacyjne, służące podwyższaniu kompetencji konsumentów przede wszystkim młodzieży. Strona jest symulatorem portalu społecznościowego, w którym zawarty jest **10 zdarzeń-pułapek**. Dotyczą zagrożeń, na jakie często narażeni są konsumenci, np. oszustwo zakupowe, wyłudzenie kodu BLIK, pułapka na subskrybenta, inwestycje alternatywne, piramida finansowa, fałszywa zbiórka charytatywna.

UOKiK stworzył materiały promocyjne i wziął udział w 7 konferencjach branżowych, podczas których zaprezentował portal ponad 1 700 uczestnikom. W 2021 r. portal odwiedziło **7,7 tys. użytkowników**.

#UOKiKtestuje

Projekt edukacyjny „UOKiK testuje” to cykl niezależnych testów porównawczych produktów codziennego użytku. Prezentowane w raportach wyniki i porady mają wspierać świadome decyzje zakupowe konsumentów. Badania przeprowadzane są w akredytowanych laboratoriach UOKiK⁹, przy wsparciu Inspekcji Handlowej. W 2021 r. opublikowano **6 raportów** dotyczących: pieluszek dla dzieci, proszków do białych tkanin, zabawkowych samochodów zdalnie sterowanych, kubków termicznych, tortownic oraz zimowych płynów do spryskiwaczy. Projekt #UOKiKtestuje odnotował **ok. 125 tysięcy odston**.

Piątki z Inspekcją Handlową

Na stronie internetowej Urzędu w piątki publikowane były raporty z kontroli IH dotyczące bezpieczeństwa i jakości produktów różnych kategorii – m.in. zabawek, kosmetyków, urządzeń elektronicznych, części samochodowych, elementów wyposażenia domowego. Materiały zawierają wyniki kontroli oraz porady dla konsumentów.

Dzień Dziecka w UOKiK

Z okazji Dnia Dziecka UOKiK zorganizował na kanale YouTube webinar „**Tak bezpiecznej zabawCE**” skierowany do przedsiębiorców oraz osób kupujących zabawki. Pracownicy laboratoriów UOKiK oraz eksperci ds. nadzoru rynku odpowiadali na pytania dotyczące obowiązków producenta, importera i sprzedawcy zabawek. Wyjaśniali, na czym polegają kontrole tych produktów w laboratoriach Urzędu. Podpowiadali również, na co zwrócić uwagę, wybierając prezent dla dziecka. Komunikaty prasowe dotyczące tej akcji zanotowały **ponad 2 tys. odston**.

UOKiK dla seniorów

Urząd co roku włącza się w działania edukacyjne skierowane do osób starszych. Jako partner akcji Dnia Seniora, organizowanej przez ZUS i Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, UOKiK przygotował **porady** na potrzeby magazynu „ZUS dla Seniora”. Dotyczyły one **praw konsumentów kupujących poza lokalem przedsiębiorstwa**, np. zawierających umowy na dostawę usług telekomunikacyjnych i energetycznych. Ponadto w listopadzie 2021 r., w związku z Ogólnopolskim Dniem Seniora, UOKiK przypominał osobom starszym o ich prawach i najczęstszych zagrożeniach, jak również najważniejszych zmianach w prawie służących ochronie ich interesów.

Black Friday – vademecum łowców okazji

W listopadzie 2021 r., w związku z tradycyjnymi już akcjami promocyjnymi i przedświątecznymi wyprzedażami, UOKiK przygotował serię porad dla konsumentów dotyczących zakupów stacjonarnych i online. W ramach akcji zorganizowano również webinar „**Black Friday – vademecum łowców okazji**” z udziałem ekspertów Urzędu, ECK oraz rzeczników konsumentów. Dyskutowano m.in. o sztuczkach sprzedawców i sposobach na weryfikację e-sklepów, zaprezentowano również edukacyjne symulatory zakupowe.

Wydarzenia i konkursy

Konkurs Prezesa UOKiK na najlepszą pracę magisterską i doktorską

Jak co roku, UOKiK zorganizował konkurs na najlepszą pracę magisterską w obszarze ochrony konkurencji (12. edycja) i konsumentów (10. edycja). Co 3 lata wybierane są również najlepsze prace doktorskie (rozstrzygnięcie nastąpi w 2022 r.). W 2021 r. wpłynęła rekordowa liczba prac magisterskich. **Spośród 49 opracowań kapituła konkursu nagrodziła 6, a wyróżniła 2.**

Światowy Dzień Konsumenta

Od 15 do 19 marca 2021 r. UOKiK obchodził Światowy Dzień Konsumenta pod hasłem „**Surfuję, sprawdzam, kupuję. Bezpieczny konsument w sieci**”. Promowano portal edukacyjny konsument.edu.pl. Urząd uruchomił również profil wydarzenia na Facebooku i zorganizował cykl wideoczatów, podczas których eksperci opowiadali o prawach konsumentów. Towarzyszył temu cykl porad dotyczący bezpiecznych zakupów oraz inwestowania przez internet.

Konferencja ECN+

2 marca 2021 r. UOKiK wraz z Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych UW zorganizował międzynarodową konferencję online „**Implementacja dyrektywy ECN+ w Polsce – w stronę skuteczniejszego stosowania prawa konkurencji**”. Tematem spotkania było wdrożenie do polskiego porządku prawnego dyrektywy ECN+ i nowelizacja ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zaproszeni eksperci prawa antymonopolowego omówili m.in. kwestię zapewnienia niezależności krajowemu organowi ochrony konkurencji, zmiany w programie łagodzenia kar *leniency*, nowe zasady nakładania sankcji oraz stosowania uprawnień dochodzeniowych. Poruszono również temat skuteczniejszej współpracy krajowych organów ds. konkurencji państw członkowskich UE. W wydarzeniu wzięło udział ponad 3 tys. osób z Polski, krajów UE oraz USA.

Patronaty Prezesa UOKiK

W 2021 r. Prezes UOKiK objął patronatem honorowym **21 wydarzeń**.

⁹ Więcej informacji o badaniach prowadzonych przez laboratoria UOKiK: 2.4 Laboratoria.

Działalność wydawnicza

W 2021 r. w ramach serii „Biblioteka UOKiK” ukazało się **6 pozycji nagrodzonych w konkursie na najlepsze prace magisterskie** – 3 publikacje dotyczyły ochrony konkurencji, a 3 poświęcone były ochronie konsumentów.

Urząd opublikował ponadto „Wyjaśnienia dotyczące ustalania wysokości kar pieniężnych w sprawach związanych z naruszeniem zakazu praktyk ograniczających konkurencję” oraz konsumencką ulotkę „Seniorze, nie daj się oszukać”. Publikacje dostępne są na stronie UOKiK.

Współpraca z mediami

Urząd na bieżąco kontaktuje się z mediami, a na stronie internetowej publikowane są komunikaty prasowe dotyczące m.in. decyzji i postępowań Prezesa UOKiK, wyników kontroli Inspekcji Handlowej, ostrzeżeń konsumenckich. Dzięki współpracy z mediami promowane są również na zasadach niekomercyjnych projekty i akcje edukacyjne Urzędu. W 2021 r. **liczba obserwujących profil UOKiK na Twitterze wyniosła ponad 13 tys.**

UOKiK DLA MEDIÓW

201

WYDANYCH KOMUNIKATÓW
PRASOWYCH

2

KONFERENCJE PRASOWE
(UOKiK był współorganizatorem)

1 222

TWEETY
(ok. 2,35 mln wyświetleń)

MEDIA O UOKiK

3,2 TYS.

ARTYKUŁÓW
PRASOWYCH

8,8 TYS.

PUBLIKACJI
INTERNETOWYCH

5,8 TYS.

MATERIAŁÓW
RADIOWO-TELEWIZYJNYCH

42 TYS.

WZMIANEK O UOKiK
M.IN. NA TWITTERZE, FACEBOOKU

3.4 WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Ważnym aspektem działań Prezesa UOKiK są **inicjatywy podejmowane na forum międzynarodowym**. Urząd współpracuje z organami ochrony konkurencji i konsumentów z innych krajów, a także organizacjami mię-

dzynarodowymi, w szczególności w ramach struktur UE. Przedstawiciele UOKiK angażują się w prace grup roboczych, a także tworzenie unijnych norm prawnych.

UDZIAŁ UOKiK W SIECIACH I ORGANIZACJACH MIĘDZYNARODOWYCH - PRZYKŁADY

	CPN Sieć Polityki Konsumenckiej <i>Consumer Policy Network</i>	CPC Współpraca organów państw członkowskich w zakresie ochrony konsumentów <i>Consumer Protection Cooperation</i>	ICPEN Międzynarodowa Sieć Ochrony Konsumentów <i>International Consumer Protection and Enforcement Network</i>
	UNCTAD Konferencja Narodów Zjednoczonych ds. Handlu i Rozwoju <i>United Nations Conference on Trade and Development</i>	OECD Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju <i>Organization for Economic Co-operation and Development</i>	ECN Europejska Sieć Konkurencji <i>European Competition Network</i>
	ICN Międzynarodowa Sieć Konkurencji <i>International Competition Network</i>		
CSN Międzynarodowa Sieć ds. Bezpieczeństwa Produktów <i>Consumer Safety Network</i>	EUPCN Unijna Sieć ds. Zgodności Produktów <i>European Union Product Compliance Network</i>	ADCO Sieć grup ds. współpracy administracyjnej <i>Administrative Cooperation Groups</i>	SAM WG Grupa robocza ds. Modernizacji Pomocy Publicznej <i>State Aid Modernisation Working Group</i>

Przykłady współpracy międzynarodowej

Projekty twinningowe – Serbia i Maroko

Projekty twinningowe to narzędzie UE służące współpracy instytucjonalnej między administracją państw członkowskich a państwami beneficjentami lub krajami partnerskimi. W 2021 r. UOKiK wygrał w konsorcjach 2 konkursy na działania w ramach współpracy bliźniaczej.

→ Projekt poświęcony **wzmocnieniu systemu ochrony konsumentów w Serbii**, realizowany jest w ramach konsorcjum Słowacja-Niemcy-Polska. Służy przygotowaniu serbskiego Ministerstwa Handlu, Turystyki i Telekomunikacji do zmian prawnych i instytucjonalnych wynikających z przyszłego członkostwa tego kraju w Unii Europejskiej. Działania rozpoczęły się w czerwcu 2021 r. i potrwać ponad 2 lata.

→ Projekt poświęcony **wzmocnieniu potencjału instytucjonalnego Urzędu ds. Konkurencji w Maroku**, realizowany będzie we współpracy z Grecją i Włochami. Działania mają na celu wsparcie urzędu antymonopolowego, a także zwiększenie konkurencyjności gospodarczej i rozwoju sektora prywatnego. Istotne będzie promowanie zbliżenia prawa w Maroku do systemu regulacji UE i wdrażania najlepszych praktyk międzynarodowych. Realizacja projektu rozpocznie się w marcu 2022 r. i potrwa 2 lata.

Polska pomoc

W drugim półroczu 2021 r. UOKiK zrealizował projekt **„Wzmocnienie instytucjonalne Republiki Armenii w budowie systemu ochrony konsumentów”**. Działania prowadzono na rzecz ormiańskiej Komisji Ochrony Konkurencji w związku z nowym obszarem kompetencyjnym tej instytucji. Projekt był współfinansowany ze środków polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP – w ramach programu Polska pomoc. Celem projektu było stworzenie ram dla budowy profesjonalnej administracji w dziedzinie ochrony konsumentów, działającej na zasadach określonych w prawie krajowym oraz zgodnie z normami i najlepszymi praktykami UE. Współpraca prowadzona była m.in. poprzez wizyty studyjne.

Dialog Konsumencki

22 października 2021 r. Polska była gospodarzem Dialogu Konsumenckiego, poświęconego „Nowemu programowi na rzecz konsumentów”. Wydarzenie zorganizowane zostało przez Komisję Europejską (KE) i UOKiK. Tematem przewodnim spotkania była ochrona konsumentów w świecie cyfrowym oraz kwestie zrównoważonego rozwoju i zielonej transformacji. Dyskusja odbyła się z udziałem m.in. przedstawicieli organizacji konsumenckich i biznesowych, a także środowisk akademickich. Dialog był transmitowany online. Wydarzenie poprzedziło spotkanie bilateralne Prezesa UOKiK i Komisarza ds. Sprawiedliwości.

Szczyt Cyfrowy ONZ

6-10 grudnia 2021 r. w Katowicach odbył się XVI Szczyt Cyfrowy ONZ (IGF). Hasłem przewodnim spotkania był **„Zjednoczony internet”**. UOKiK aktywnie uczestniczył w wydarzeniu poprzez organizację trzech paneli: dwa w obszarze sztucznej inteligencji (kwestie cyfryzacji administracji i ochrony konsumentów) oraz jednego dotyczącego zrównoważonej konsumpcji w e-handlu. Do udziału w panelach UOKiK zaprosił zarówno partnerów polskich, jak i zagranicznych reprezentujących różne grupy interesariuszy.

Projekt dotyczący systemów promocyjnych piramida – ICPEN

W 2021 r. UOKiK zainicjował nową grupę projektową ICPEN poświęconą **systemom promocyjnym typu piramida**. Urząd jest współliderem projektu wraz z Irlandią. Wśród członków grupy są także: Belgia, Włochy, USA, Kolumbia i Nowa Zelandia. Celem współpracy jest m.in. identyfikacja projektów promocyjnych typu piramida na podstawie prawa obowiązującego w różnych państwach oraz wypracowanie sposobów zwalczania tego typu praktyk. W ramach działań przewidziano warsztaty online dotyczące takich obszarów jak: legislacja, egzekwowanie prawa, sankcje, edukacja i informacja konsumencka. Pierwszy warsztat odbył się w 26 października 2021 r. z udziałem przedstawicieli 16 agencji ochrony konsumentów z całego świata.

© Copyright 2022
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
plac Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa
www.uokik.gov.pl

